

บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน
ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 32

วิทยานิพนธ์
ของ
ยุพิน คะเนวัน

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

เมษายน 2562

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

**ROLE OF SCHOOL ADMINISTRATORS FOR SUPPORTING
MORAL AND ETHIC TO STUDENTS FROM OPINIONS OF
TEACHERS UNDER SECONDARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 32**

Yupin Kanawan

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirement
for the Degree of Master of Education Program
in Educational Administration**

April 2019

Copyright of Buriram Rajabhat University

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ นางสาวยุพิน ตะเนวัน
เรียบร้อยแล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

คณะกรรมการสอบ

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.เพชรสุดา ภูมิพันธุ์)

..... กรรมการ
(ดร.ธนิน กรอธิพงศ์)
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

..... กรรมการ
(ดร.โกวิท วัชรินทรางกูร)
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

..... กรรมการ
(ดร.กระพัน ศรีงาน)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

.....
(ดร.พัชนี กุลฑานันท์)

คณบดีคณะครุศาสตร์

วันที่..... 1๑ เม.ย. 2562

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมคุณา)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่..... 1๑ เม.ย. 2562

ชื่อเรื่อง	บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32		
ผู้วิจัย	ยุพิน กะเนวัน		
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ดร. ธนิน กรอธพิงค์	ที่ปรึกษาหลัก	
	ดร. โกวิท วัชรินทรางกูร	ที่ปรึกษาร่วม	
ปริญญา	ครุศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาวิชา	การบริหารการศึกษา
สถานศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	ปีที่พิมพ์	2562

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามวุฒิการศึกษา และขนาดของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครูจำนวน 331 คน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซีและมอร์แกน แล้วสุ่มแบบหลายขั้นตอน ตามขนาดของสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มี 3 ลักษณะ คือ แบบตรวจสอบรายการแบบมาตราส่วนประมาณค่า และแบบปลายเปิด แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9537 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐานโดยใช้ t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ด้วยวิธีการของเซฟเฟ่ ผลวิจัยพบว่า

1. ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารทั่วไปและด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและด้านการติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับมาก โดยด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนด้านการติดตามและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด
2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน วุฒิการศึกษาปริญญาตรี โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการติดตาม

และประเมินผล อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้าน อยู่ในระดับมาก

3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 32 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า โรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนโรงเรียนอื่น ๆ อยู่ในระดับมาก

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

TITLE	Role of School Administrators for Supporting Moral and Ethic to Students from Opinions of Teachers under Secondary Educational Service Area Office 32	
AUTHOR	Yupin Kanawan	
THESIS ADVISORS	Dr. Thanin Korn-athiphong	Major Advisor
	Dr. Kovit Vajarintarangoon	Co-advisor
DEGREE	Master of Education	MAJOR Educational Administration
SCHOOL	Buriram Rajabhat University	YEAR 2019

ABSTRACT

The purposes of this research were to study and to compare role of school administrators for supporting moral and ethic to students from opinions of teachers under Secondary Educational Service Area Office 32, classified by educational level, work experiences and school sizes. The samples consisted of 331 teachers selected by using Krejcie & Morgan's table and Multi-stage Sampling in line with school sizes. The research tool was a questionnaire with three parts: check-list, five-rating scale, and open-ended form with the reliability of .9537. The statistics used to analyze the obtained data were percentage, mean and standard deviation. Moreover, the hypothesis was tested by using t-test , One Way ANOVA. The research results revealed that:

1. The teacher's opinions on role of school administrators for supporting moral and ethic to students under Secondary Educational Service Area Office 32 were overall found at a high level. When considering each aspect, it was found that the general services and activities for promoting ethics and morality were at the highest level. In terms of teaching activities and monitoring and evaluation were at a high level. The highest level of moral and ethical activity was observed; however the monitoring and evaluation has the lowest mean.
2. The comparative study of teachers' opinions on administrative role in moral promotion classified by educational background, was found that the overall and the individual aspects were different. Bachelor degree overall performance was at the highest level. For higher education, the overall performance was at a high level. When considering each aspect, it was found that all aspects were at a high level.

3. A comparative study of teachers' opinions on role of school administrators for supporting moral and ethic to students under Secondary Educational Service Area Office 32, classified by school' size, it was found that the overall and the individual aspects were different. In overall aspect, the performance was at a high level. When considering each aspect, it was found that medium and large schools were at the highest level while other schools were at a high level.

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
Burirum Rajabhat University

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้โดยได้รับความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. เพชรสุดา ภูมิพันธุ์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร. ธนิน กรอธิพงษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก อาจารย์ ดร. โกวิท วัชรินทรางกูร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม และอาจารย์ ดร. กระพัน ศรีงาน กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาช่วยเหลือให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่อง ตั้งแต่ต้นจนสำเร็จเรียบร้อย และขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ได้อำนวยความสะดวกในการประสานงานจัดทำวิทยานิพนธ์

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน คือนายชาติ อัครสุขบุตร ผู้อำนวยการ โรงเรียนหนองกิ้งพิทยาคม นายวัชรานุกรณ์ บุญชู ผู้อำนวยการ โรงเรียนห้วยหินพิทยาคม และนายสุภฤกษ์ พลางงาม ผู้อำนวยการ โรงเรียนสูงเนินพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัชฌิมศึกษาเขต 32 ที่ได้กรุณาตรวจและแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คณะครูที่ให้การอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามในการวิจัยในครั้งนี้

ประโยชน์และคุณค่าที่เกิดขึ้นจากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบบูชาพระคุณบิดามารดา บุรพจารย์ คณาจารย์ และขอขอบพระคุณผู้มีส่วนในการดูแล ช่วยเหลือเกื้อกูล ตลอดจนทั้งสามี และบุตรที่เป็นกำลังใจสำคัญแก่ผู้วิจัย

ยุพิน คะเนวัน

สารบัญ

	หน้า
หน้าอำนวยการ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
ประกาศคุณูปการ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
สมมติฐานของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
ผู้บริหารสถานศึกษากับบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม.....	8
บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา	8
การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในสถานศึกษา	10
แนวคิด ทฤษฎี และหลักการที่เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม.....	13
ความหมายของคุณธรรมจริยธรรม.....	13
ความสำคัญของคุณธรรมจริยธรรม.....	14
แนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรมตามหลักศาสนา.....	17

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ทฤษฎีพัฒนาการด้านคุณธรรมจริยธรรม.....	19
การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม.....	25
การดำเนินการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม.....	25
การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม.....	27
การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน.....	31
การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมในสถานศึกษา.....	34
การบริหารทั่วไป.....	34
การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน.....	35
การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม.....	37
การติดตามและประเมินผล.....	38
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	40
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	45
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	46
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	46
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	47
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	49
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	49
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	55

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	92
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	92
สมมติฐานของการวิจัย.....	92
วิธีดำเนินการวิจัย.....	93
สรุปผลการวิจัย.....	95
อภิปรายผล.....	96
ข้อเสนอแนะ.....	99
บรรณานุกรม.....	101
ภาคผนวก.....	106
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ.....	107
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือ.....	112
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม.....	117
ภาคผนวก ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	126
ภาคผนวก จ คำอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	134
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	142

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
3.1 กลุ่มตัวอย่างครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต32....	46
4.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	55
4.2 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริม คุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ตามความคิดเห็นของครู โดยรวมและรายด้าน.....	56
4.3 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริม คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 โดยรวมและรายด้าน.....	57
4.4 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริม คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ด้านการบริหารทั่วไป โดยรวมและรายด้าน.....	58
4.5 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริม คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยรวมและรายข้อ.....	60
4.6 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริม คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ด้านการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม โดยรวมและรายข้อ.....	63
4.7 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริม คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ด้านการติดตามและประเมินผล โดยรวมและรายข้อ.....	65
4.8 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริม คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน.....	68

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
4.9 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริม คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ด้านการบริหารทั่วไป โดยรวมและรายด้าน.....	70
4.10 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริม คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ด้านการจัดการเรียน การสอนโดยรวมและรายด้าน.....	73
4.11 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริม คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ด้านการจัดกิจกรรม ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม โดยรวมและรายด้าน.....	76
4.12 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริม คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ด้านการติดตามและ ประเมินผล โดยรวมและรายด้าน.....	79
4.13 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริม คุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้าน	82
4.14 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริม คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน จำแนกรายด้านเป็นรายคู่ โดยรวมและรายด้าน	83

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
4.15 การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่เกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริม คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน	85
4.16 การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่เกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริม คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ด้านการบริหารทั่วไป.....	86
4.17 การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่เกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริม คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน.....	87
4.18 การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่เกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริม คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม.....	88
4.19 การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่เกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริม คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ด้านการติดตามและประเมินผล.....	89
4.20 ข้อเสนอแนะความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริม คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32.....	90

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

2.1 กระบวนการสังเคราะห์.....

31

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาการศึกษานับว่าเป็นเครื่องมืออันสำคัญยิ่งของรัฐ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นการศึกษาที่ประชากรส่วนใหญ่ได้รับ และเป็นพื้นฐานของการศึกษาทุกระดับ ในยุคปัจจุบันความเจริญทางด้านเทคโนโลยี ได้เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันเป็นอย่างยิ่ง ส่งผลให้เยาวชนไทยได้รับวัฒนธรรมสื่อและเทคโนโลยีจากต่างประเทศมาใช้ในทางที่ไม่เหมาะสม ไม่มีวิจารณญาณในการรับข้อมูลข่าวสารส่งผลให้เยาวชนขาดคุณธรรมจริยธรรม จนทำให้เยาวชนรุ่นใหม่เสียเอกลักษณ์ความเป็นไทย เนื่องจากสถาบันครอบครัวได้อบรมเลี้ยงดูตามยุคตามสมัย จึงทำให้เกิดปัญหาการประพฤติปฏิบัติคนไม่เหมาะสมตามวัยอันสมควร ส่งผลต่อประเทศชาติในการพัฒนาศักยภาพให้มีประสิทธิภาพและทัดเทียมนานาประเทศได้อย่างล้ำค่า

รัฐบาลได้มุ่งเน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศ เริ่มจากการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ โดยการปฏิรูปการศึกษาจากพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มาตรา 7 ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง การปกครอง ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้ อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. 2553 : 82 - 84)

การพัฒนาการศึกษาจึงเป็นเงื่อนไขสำคัญของการพัฒนาประเทศ กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศนโยบายเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษา โดยยึดคุณธรรม นำความรู้ สร้างความตระหนัก สำนึก ในคุณค่าของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความสามัคคี สันติวิธี วิถีประชาธิปไตย พัฒนาค

โดยให้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือของสถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันศาสนา และสถาบันการศึกษาเพื่อเยาวชนให้เป็นคนดี มีความรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2552 : 1 - 2)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นอีกหน่วยงานหนึ่งที่มีหน้าที่ดูแล การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดวัตถุประสงค์การดำเนินงานไว้เพื่อพัฒนาผู้เรียนทุกคนในวัย การศึกษาภาคบังคับให้มีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนมีสวัสดิการที่ดี และพร้อมที่จะพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมี มาตรการส่งเสริมและจัดกิจกรรมที่ก่อให้เกิดคุณธรรมจริยธรรม วินัย กีฬา ทักษะชีวิต หลีกเลี่ยง ปัญหาสุขภาพเสียด และ โรคเอดส์ ตลอดจนการส่งเสริม ความเป็นเลิศทางด้านวิชาการ โดยมอบหมาย ให้โรงเรียนเป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่มีหน้าที่จัดการศึกษาให้สอดคล้องกับผู้เรียน ให้มีความรู้ ความคิด ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม จัดกระบวนการเรียนรู้มุ่งพัฒนาคนให้มีคุณภาพ โดยยึด ผู้เรียนเป็นสำคัญ และผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนมีการปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในกลุ่มสาระ โดยการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม แก่เยาวชนในวัยเรียน เป็นแนวทางหนึ่งในการแก้ปัญหของสังคมได้อย่างเป็นระบบและเป็น รูปธรรม เพราะเด็กเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าสูงสุดเหนือทรัพยากรใด ๆ ในโลก เด็กทุกคนมี คุณค่าในตัวเอง เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ดีทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา มีที่อยู่ถิ่น สนองความต้องการพื้นฐานทางกายได้เพียงพอ มีความปลอดภัย ความรัก ความผูกพัน ความเอื้ออาทร ความอบอุ่น มีการอบรมบ่มนิสัยให้เป็นคนดี รู้ผิดชอบชั่วดี มีมานะ มีความ รับผิดชอบ มีเหตุผล ควบคุมตนเองได้อย่างเหมาะสม มีความเข้าใจ รู้จักตนเองและพึ่งตนเองได้ ตลอดจนสามารถดำเนินชีวิตที่มีคุณค่าต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติได้อย่างมี ความสุข เพิ่มข้อมูลการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมที่เป็นนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน และสถานศึกษาตามลำดับ รายงานผลการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรคที่มี (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2554 : 3)

การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนในวัยเรียนของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เป็นการสร้างค่านิยมของคนไทย ซึ่งจะต้องอาศัยความร่วมมือกันทุกภาคส่วนด้วย ตั้งแต่ระดับ ครอบครัวที่จะต้องมีความรักความอบอุ่น พ่อแม่จะต้องเป็นแบบอย่างที่ดี ต่อเนื่องไปถึงระดับชุมชน และสังคม เมื่อเด็กเข้าสู่โรงเรียนก็จะได้รับการปลูกฝังค่านิยมจากครูอาจารย์ กระทรวงศึกษาธิการ จะต้องปรับปรุงระบบการคัดเลือกบรรจุครูใหม่ เพื่อให้ได้ครูดี เก่ง และที่สำคัญต้องมีจิตวิญญาณ ความเป็นครู เพื่อจะเป็นแบบอย่างที่ดีกับศิษย์ได้ กระทรวงศึกษาธิการ ได้เริ่มปรับปรุงหลักสูตร การเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์และหน้าที่พลเมืองแล้ว เพื่อให้นักเรียนรู้หน้าที่ของคนไทย

มีระเบียบวินัย มีคุณธรรมจริยธรรม มีความภูมิใจในชาติและความเป็นคนไทย โดยจะเริ่มดำเนินการใช้หลักสูตรใหม่ในภาคเรียนที่ 2 ปี 2557 ขณะที่วิชาลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด จะเน้นย้ำให้มีการเรียนการสอนที่ครบถ้วนเข้มข้น นอกจากนี้จะทำข้อตกลงกับกระทรวงวัฒนธรรม จัดหลักสูตรธรรมะศึกษาในโรงเรียน ซึ่งนักเรียนที่เรียนจบยังได้รับประกาศนียบัตรนักธรรมตรีควบคู่ไปด้วย (คณะกรรมการความสงบแห่งชาติ. 2557 : 1 - 3)

จากความเป็นมาข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 เพื่อเป็นพื้นฐานการสร้างพลเมืองที่ดีของสังคมไทยในอนาคต ซึ่งเป็นหน้าที่ของครูผู้สอนที่ต้องปลูกฝังวินัย คุณธรรม จริยธรรม ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรมจริยธรรม เพื่อส่งเสริมการเป็นพลเมืองที่ดีและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32
2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามวุฒิการศึกษา และขนาดของโรงเรียน

สมมติฐานการวิจัย

1. ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 แตกต่างกัน
2. ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 แตกต่างกัน

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32
2. เป็นแนวทางเพื่อให้ครูและผู้บริหารโรงเรียน ตระหนักในความสำคัญและเห็นประโยชน์ของการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32
3. เป็นข้อมูลในการวางแผนส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาคุณภาพของบุคลากรและคุณภาพการศึกษาให้มีมาตรฐานวิชาชีพครูมากขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ตามแนวทางการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม 4 ด้าน คือ

- 1.1 การบริหารทั่วไป
- 1.2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
- 1.3 การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม
- 1.4 การติดตามและประเมินผล

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 66 โรงเรียนทั้งหมดจำนวน 2,673 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มตัวอย่างจากประชากร โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 : 608 - 610 ; อ้างถึงใน ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2542 : 148 - 149) ครู จำนวน 331 คน และทำการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi - Stage Random Sampling) ตามสัดส่วนของขนาดโรงเรียนแล้วทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

3. ตัวแปร ตัวแปรที่ต้องศึกษา มีดังนี้

- 3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่
 - 3.1.1 วุฒិการศึกษาศึกษา ประกอบด้วย
 - 3.1.1.1 ปริญญาตรี

3.1.1.2 สูงกว่าปริญญาตรี

3.1.1 ขนาดของโรงเรียน ประกอบด้วย

3.1.1.1 ขนาดเล็ก จำนวนนักเรียนไม่เกิน 499 คน

3.1.1.2 ขนาดกลาง จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 500 ถึง 1,499 คน

3.1.1.3 ขนาดใหญ่ จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1,500 คนถึง 2,499 คน

3.1.1.4 ขนาดใหญ่พิเศษ จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 2,500 คนขึ้นไป

3.3 ตัวแปรตาม ได้แก่ บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน
ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 32

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. **คุณธรรม** หมายถึง การแสดงออก หรือพฤติกรรมที่เกี่ยวกับความถูกต้อง คิงาม มีการปฏิบัติตามระเบียบแบบแผน ปฏิบัติตามหลักศีลธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรม และการเห็นคุณค่าของความเป็นไทยเอกลักษณ์ไทย

2. **จริยธรรม** หมายถึง หลักในการดำเนินชีวิตที่บุคคลควรประพฤติปฏิบัติ ได้แก่ การประพฤติตนทางกาย วาจา และใจ เพื่อให้ตนเองและสังคมมีความสุขและเป็นที่ยอมรับของสังคม

3. **การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม** หมายถึง การดำเนินการของผู้บริหารเพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ

3.1 ด้านบริหารทั่วไป หมายถึง การสนับสนุนงบประมาณการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม การดำเนินงานกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเสริมสร้างความสัมพันธ์ชุมชน และการช่วยเหลือสังคมได้ การพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของการศึกษา

3.2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง การเสริมสร้างการจัดการเรียนการสอน โดยคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญหรือเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3.3 ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม หมายถึง การเสริมสร้างกิจกรรมที่โรงเรียนจัดส่งเสริมวินัย คุณธรรม จริยธรรมทั้งภายในและร่วมกับหน่วยงานอื่น เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมวินัย คุณธรรม จริยธรรม

3.4 ด้านการติดตามและประเมินผล หมายถึง การส่งเสริม สนับสนุนหรือให้ความช่วยเหลือควบคุม กำกับการดำเนินงานของบุคลากรและวัดผลของการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของโรงเรียน

4. บทบาทผู้บริหาร หมายถึง การทำตามหน้าที่ที่กำหนดไว้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน

5. ครู หมายถึง ผู้ปฏิบัติการสอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

6. นักเรียน หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาในโรงเรียน ปีการศึกษา 2560 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

7. วุฒิการศึกษา หมายถึง ระดับปริญญาที่สำเร็จการศึกษาของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

7.1 ปริญญาตรี

7.2 สูงกว่าปริญญาตรี

8. ขนาดของโรงเรียน หมายถึง ขนาดของโรงเรียนตามการแบ่งของสำนักงานนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ โดยแบ่งขนาดของโรงเรียนออกเป็น 4 ขนาด ดังนี้

8.1 ขนาดเล็ก จำนวนนักเรียนไม่เกิน 499 คน

8.2 ขนาดกลาง จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 500 ถึง 1,499 คน

8.3 ขนาดใหญ่ จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1,500 ถึง 2,499 คน

8.4 ขนาดใหญ่พิเศษ จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 2,500 คนขึ้นไป

9. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 หมายถึง หน่วยงานทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ผู้วิจัยได้รวบรวมเอกสาร ตำรางานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ โดยมีขอบข่ายเนื้อหาที่สำคัญในเรื่องแนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษากับบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม

1.1 บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา

1.2 การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในสถานศึกษา

2. แนวคิด ทฤษฎี และหลักการที่เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม

2.1 ความหมายของคุณธรรมจริยธรรม

2.2 ความสำคัญของคุณธรรมจริยธรรม

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรมตามหลักศาสนา

2.4 ทฤษฎีพัฒนาการด้านคุณธรรมจริยธรรม

3. การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม

3.1 การดำเนินการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม

3.2 การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม

3.3 การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน

4. การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ในสถานศึกษา

4.1 การบริหารทั่วไป

4.2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

4.3 การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม

4.4 การติดตามและประเมินผล

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6. กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้บริหารสถานศึกษากับบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม

การดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนต้องอาศัยผู้บริหารในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามแผนการดำเนินงาน โครงการและกิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา

การส่งเสริมงานกิจกรรมในโรงเรียน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับการบริหารงานหรือการจัดการของผู้บริหารเป็นสำคัญ

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 3) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้ให้ความหมาย ผู้บริหารสถานศึกษาหมายความว่า บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาแต่ละแห่งทั้งของรัฐและเอกชน

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2543 : 82 - 84) ได้ให้ความหมาย ผู้บริหารสถานศึกษา คือ ผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการปฏิรูปการศึกษาระดับสถานศึกษา งานวิจัยหลายชิ้นได้ ระบุตรงกันว่าผู้บริหารที่ให้ความเอาใจใส่ต่องานวิชาการ ทุ่มเทให้กับการพัฒนาการเรียนการสอน มีคุณธรรม และมีภาวะผู้นำ เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสถานศึกษา ทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี บุคลากรได้รับการพัฒนาและมีขวัญกำลังใจในการทำงาน

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้บริหารและรองผู้บริหารสถานศึกษา รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาแต่ละแห่งทั้งของรัฐและเอกชน

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2543 : 82 - 84) ตามมาตรา 39 ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารจัดการ ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง ใน 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป

นอกจากบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาตามกรอบภาระงานแล้วบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษายังรวมไปถึงบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SMB : School Based Management) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการประกันคุณภาพทางการศึกษามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการปฏิรูปการศึกษา ดังนั้น การพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเปลี่ยนแปลง บทบาทของตนเองโดยการใช้หลักการบริหารคุณภาพที่ให้ทุกคนมีส่วนร่วมคิดร่วมตัดสินใจ โรงเรียนสร้างทีมงานสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ส่งเสริมให้มีการปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษาและการส่งเสริมสนับสนุนการปฏิบัติงานด้วยการพัฒนาสถานศึกษาทั้งระบบซึ่งมีกระบวนการที่สำคัญ คือ

การปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีอยู่ให้มีศักยภาพสูงสุดพร้อมที่จะเข้าสู่ระบบ โครงสร้างใหม่ตามพระราชบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ด้วยยุทธศาสตร์การพัฒนาคณะเองอย่างต่อเนื่อง และขยายไปสู่ทีมงานร่วมกันสร้างเครือข่ายการพัฒนาให้เข้มแข็ง โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ การพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุขเพื่อเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์อันจะส่งผลให้เติบโตเป็นสมาชิกของชุมชนที่มีความเข้มแข็งต่อไปในอนาคต

ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในทุกระดับ จะต้องนำไปคัดแปลงวิธีการปฏิบัติให้เหมาะสมและสอดคล้องกับงานในบทบาทและหน้าที่ที่ตนเองรับผิดชอบ โดยเฉพาะ โรงเรียนซึ่งถือเป็นองค์กรหลักและหน่วยงานปฏิบัติสุดท้ายที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน โดยตรง ต้องปฏิรูป การบริหารจัดการ ปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการประกันคุณภาพของสถานศึกษาด้วยวิธีการที่เหมาะสมเพื่อให้ผู้เรียนที่ผ่านกระบวนการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนออกไปมีคุณสมบัติและลักษณะเป็นไปตามลักษณะที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติกำหนด คือ ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่งและมีความสุข

คนดี คือ คนที่ดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพ มีจิตใจที่ศรัทธา มีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้งด้านจิตใจและพฤติกรรมที่แสดงออก เช่น มีวินัย มีความเชื่อเพื่อเกื้อกูล มีเหตุผล รู้หน้าที่ ขยัน ประหยัด มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย เคารพความคิดเห็นของผู้อื่น มีความเสียสละ รักษาสิ่งแวดล้อม สามารถอยู่ร่วมกันอย่างมีสันติสุข

คนเก่ง คือ คนที่มีสมรรถภาพสูงในการดำเนินชีวิต โดยมีความสามารถด้านใดด้านหนึ่งหรือรอบด้าน หรือมีความสามารถพิเศษเฉพาะทาง เป็นคนทันสมัย ทันเหตุการณ์ ทันโลก ทันเทคโนโลยี มีความเป็นไทย สามารถพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพและก่อประโยชน์ให้เกิดแก่ตนเองสังคมและประเทศชาติได้

คนมีความสุข คือ คนที่มีสุขภาพดีทั้งกายและจิตใจ เป็นคนร่าเริงแจ่มใส ร่างกายแข็งแรงจิตใจเข้มแข็ง มีมนุษยสัมพันธ์ มีความรักต่อทุกสรรพสิ่ง มีอิสรภาพปลอดพ้นจากการตกเป็นทาสของอบายมุขและสามารถดำรงชีวิตได้อย่างพอเพียงแก่อัตภาพ

ปรีชา คัมภีร์ปกรณ์ (2549 : 35) ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ผู้บริหารไว้ดังนี้

1. บทบาทการจัดการงานวิชาการ ได้แก่ งานหลักสูตร งานการสอน งานประเมินการเรียนการสอน และงานนิเทศการศึกษา
2. บทบาทหน้าที่ในการสนับสนุนวิชาการ ได้แก่ การจัดสายงานการจัดบุคลากรเข้าสายงาน การจัดการทรัพยากรและเรื่องอำนวยความสะดวกในการทำงาน การจัดอบรมเพิ่มพูนความรู้บุคลากร การวางแผนดำเนินงาน การจัดทำแผนดำเนินงาน

3. บทบาทหน้าที่ในการประสานงาน การประสานงานของผู้บริหาร มีเหตุผลที่สำคัญคือ การให้งานต่าง ๆ ที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานในโรงเรียน ได้ดำเนินการไปอย่าง สอดคล้องสัมพันธ์กันเพื่อให้งานของ โรงเรียนบรรลุตามที่กำหนดไว้

สรุปได้ว่า ผู้บริหารศึกษามีบทบาทในฐานะผู้นำในสถานศึกษา ต้องแสดงบทบาทหน้าที่ และต้องมีความรับผิดชอบต่อการบริหารงานในสถานศึกษาทุกด้าน โดยใช้ภาวะผู้นำและความรู้ ความสามารถ ใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์เพื่อนำองค์กรสู่เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นที่ยอมรับ ของเพื่อนร่วมงาน นักเรียน ชุมชนและสังคม และผู้บริหารเป็นบุคคลสำคัญในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้กับนักเรียน โดยเริ่มตั้งแต่การวางแผนการดำเนินงาน การปฏิบัติตามแผนการ ดำเนินงาน และการติดตามประเมินผล การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนจะต้องกำหนด เป้าหมาย วัตถุประสงค์อย่างชัดเจน ต้องกำกับติดตาม และประเมินผลตามนโยบาย แผนงาน โครงการอย่างต่อเนื่อง

การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมในสถานศึกษา

สาโรช บัวศรี (2547 : 59 - 63) กล่าวว่า วิธีการดำเนินการเพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ในโรงเรียนนั้นกระทำได้ดังนี้

1. ตั้งคณะกรรมการคุณธรรมจริยธรรมประจำโรงเรียน เพื่อทำหน้าที่กำหนด แผนงาน คุณธรรม จริยธรรม ตลอดทั้งปี และควบคุมดูแลให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดนั้น รวมทั้งดำเนินการ ปรับปรุงแก้ไขแผนการปฏิบัติให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

2. จัดให้มีแผนงานการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม โดยดำเนินการดังนี้

2.1 สร้างบรรยากาศหรือสิ่งแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อการให้การศึกษา อบรม และการปฏิบัติเรื่องจริยธรรม ได้แก่

2.1.1 คณะครูร่วมกันประพฤติ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน

2.1.2 ชี้แจง กระตุ้น โน้มน้าว ให้นักเรียนมีความเข้าใจ และเห็นว่าการประพฤติ ตนตามแนวทางของจริยธรรมเป็นสิ่งที่มีความสำคัญยิ่ง ไม่เป็นสิ่งที่น่าละอาย เพราะสิ่งที่น่าละอายนั้นคือ การทำความชั่ว

2.1.3 ตั้งกลุ่มจริยศึกษาในโรงเรียน

2.2 จัดให้มีการอบรมจริยธรรม โดยต่อเนื่องในโรงเรียน ผู้ให้การอบรม ได้แก่

2.2.1 พระสงฆ์หรือผู้ทรงคุณวุฒิ

2.2.2 ผู้บริหาร โรงเรียน

2.2.3 ครูประจำชั้นและครูเวรประจำวัน

3. จัดให้มีแผนงานควบคุมความประพฤติ

3.1 ผู้ใดประพฤติผิดจรรยาบรรณหรือละเลยต้องถูกลงโทษตามควรแก่กรณี
อย่างเคร่งครัด

3.2 ผู้ใดประพฤติดีเด่นจรรยาบรรณ ต้องยกย่องสรรเสริญให้เกียรติผู้นั้นอย่างดี
พยุงศักดิ์ จันทรสุรินทร์ (2551 : 4 - 9) กล่าวถึงวิธีการส่งเสริมจรรยาบรรณในการเรียน
การสอน 5 ขั้นตอน คือ

1. การให้ความรู้ขั้นสูง ควรจะให้เด็กได้รับเหตุผลใหม่และเหนือกว่าที่เคยเป็นอยู่ เด็กจะ
นำไปเปรียบเทียบกับเหตุผลเดิม และจะเกิดความขัดแย้ง หรือความไม่สมดุลทางความคิด ความไม่
สมดุลจะเป็นเครื่องกระตุ้นให้เด็กเกิดมีการปรับ โครงสร้างทางความคิดของตน เกิดความสมดุลขึ้น
ใหม่ จะช่วยให้เด็กเข้าใจและยอมรับเหตุผลในขั้นสูงกว่าเดิม (ตามหลักทฤษฎีของเพียเจท์)
2. การอบรมทางศาสนา เด็กควรได้รับการอบรมทางศาสนา เพื่อลดความเห็นแก่ตัวและ
เพิ่มความเห็นแก่พวกพ้อง ส่วนร่วม สังคม และมนุษยชาติ
3. การให้แสดงบทบาท เด็กควรที่จะได้รับ โอกาสสวมบทบาทอื่น นอกเหนือจากตัวเอง
เป็นอยู่ และบทบาทนั้นควรเกี่ยวข้องกับจรรยาบรรณ การรับเอาความคิดและความรู้สึกของคนอื่น
จะก่อให้เกิดความคิด ความเข้าใจแตกต่างไปจากเดิม ไม่ยึดอยู่แต่ตนเอง (ตามทฤษฎีของ Kohlberg)
4. การให้อิทธิพลของกลุ่มให้เดความคล้อยตาม การยกระดับจิตใจของเด็กนั้น ได้จาก
กลุ่ม เพื่อแสดงออกทางจรรยาบรรณในระดับเดียวกัน เด็กจะยึดถือเพื่อนเป็นแบบอย่าง และคล้อยตาม
ลักษณะของเพื่อนไปโดยง่าย กลุ่มเพื่อนจะเป็นสื่อเสนอความรู้และเหตุผลใหม่ระดับที่สูงกว่าที่มีอยู่
5. การเลียนแบบจากตัวแบบ การจัดตัวแบบให้เด็กเลียนแบบเป็นวิธีการศึกษาหนึ่งที่
มนุษย์ใช้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ตัวแบบจะมีลักษณะดึงดูดและมีอิทธิพลให้เด็กคล้อย
ตามได้มาก ได้แก่ พ่อ แม่ ผู้ใหญ่ และเพื่อน

บุญยืน สุภาพ และคณะ (2552 : 35 - 38) ได้รวบรวมความคิดเห็นในเรื่องของปัญหา
การเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมประกอบการสอนจรรยาบรรณของผู้บริหาร โรงเรียน ครู อาจารย์
ผู้สอน และนักเรียน ซึ่งความคิดเห็นส่วนใหญ่สอดคล้องเป็นแนวเดียวกันสรุปได้ดังนี้

1. การจัดอบรมครู อาจารย์ ผู้สอนวิชาจรรยาบรรณ
2. ครู อาจารย์ ผู้สอนประพฤติตนเป็นแบบอย่าง
3. ควรพิจารณาบรรจุ ครู อาจารย์ ผู้สอนวิชาจรรยาบรรณที่มีความถนัดในการสอนและ
มีคุณสมบัติเหมาะสม
4. ควรสอนวิชาจรรยาบรรณ โดยให้มีการฝึกภาคปฏิบัติ
5. ควรจัดอุปกรณ์ให้เหมาะสมประกอบการเรียนการสอนวิชาจรรยาบรรณ
6. ควรจัดให้มีกิจกรรมทางศาสนา

7. ควรให้มีการยกย่อง ชมเชย ครู อาจารย์ที่ประพฤติดีเป็นแบบอย่าง
8. ควรให้มีการประกวดมารยาทนักเรียน โดยมีรางวัลเป็นกำลังใจ
9. ควรให้มีการสอน การฝึกวิชาจริยธรรมแทรกในทุกรายวิชา
10. ควรให้ครู อาจารย์ทุกคนเน้นในเรื่องจริยธรรมในวิชาอื่น ๆ
11. ควรจัดให้มีวิชาจริยธรรมอยู่ในหลักสูตรทุกชั้น
12. ควรจัดให้มีการทัศนศึกษาที่เกี่ยวกับวิชาจริยธรรม
13. ผู้สอนควรปรับปรุงการสอนให้ทันสมัย และหาความรู้เพิ่มเติมเสมอ
14. ควรจัดเอกสารและคู่มือประกอบการเรียน
15. ควรเชิญวิทยากรในท้องถิ่น ผู้ที่มีความชำนาญในเรื่องคุณธรรม จริยธรรมของศาสนา ให้อบรมแก่นักเรียน
16. ควรสอนหลักการและแนวปฏิบัติที่ถูกต้องตามหลักศาสนา
17. ควรติดตามผลการสอน โคนเน้นการประเมินพฤติกรรมของนักเรียน
18. ควรจัดให้มีวิทยากรพิเศษมาบรรยายด้วย

กิริติ ศรีวิเชียร (2552 : 41 - 44) กล่าวถึง แนวทางในการส่งเสริมจริยธรรมในโรงเรียนไว้ว่า การส่งเสริมจริยธรรมจะกระทำไม่ได้ผลขึ้นมาไม่ได้ด้วยวิธีการสอนอย่างเดียว แต่จะต้องอาศัยการจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม ตลอดจนความประพฤติของครูในโรงเรียนให้สอดคล้องตามไปนั้นด้วย นั่นคือ จะต้องส่งเสริมจริยธรรมทั้งในรูปหลักสูตรแฝงในรูปการสอน ซึ่งการส่งเสริมจริยธรรมในรูปของหลักสูตรแฝง (Hidden Curriculum) จะต้องสร้างความสนใจของนักเรียนไปที่บรรยากาศ หรือสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่มีผลต่อการส่งเสริมจริยธรรม เพราะนักเรียนจะไม่ตระหนักถึงสิ่งที่ครูตั้งใจจะให้นักเรียนได้เรียนรู้ แต่สิ่งนั้นจะมีผลกระทบต่อการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียน เช่น การให้เด็กร่วมทำงานกลุ่ม หรือเป็นหลักสูตรแฝงให้เด็กได้เรียนรู้จากสิ่งที่ครูไม่ได้ตั้งใจให้เกิดขึ้นโดยตรง แต่เป็นผลมาจากการปฏิบัติของครูในระบบโรงเรียน เช่น ความรักใคร่สามัคคี ความสุภาพเรียบร้อยในทางวาจาของครู และความมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ของคณะครูในโรงเรียน

สรุปได้ว่า การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียน หมายถึง การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน เพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้กับนักเรียน ผู้บริหารเป็นบุคคลสำคัญในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้กับนักเรียน โดยเริ่มตั้งแต่การวางแผนการดำเนินงาน การปฏิบัติตามแผนการดำเนินงาน และการติดตามประเมินผล การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนจะต้องกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์อย่างชัดเจน ต้องกำกับติดตาม และประเมินผลตามนโยบายแผนงาน โครงการอย่างต่อเนื่อง

แนวคิด ทฤษฎี และหลักการที่เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม

คำว่าคุณธรรม จริยธรรม ศีลธรรม มีความหมายไปในทำนองเดียวกัน เช่น จริยศาสตร์ ค่านิยม เป็นคำที่มีคนให้ความสนใจกันมากขึ้น บางครั้งก็เกิดความยุ่งยาก สับสนแต่ละคำเหล่านี้ มีเหมือนกันหรือความหมายต่างกันอย่างไร

ความหมายของคุณธรรมจริยธรรม

จากการศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัย เกี่ยวกับความหมายของคุณธรรม จริยธรรม เห็นได้ว่าท่านผู้รู้ได้ให้ความหมายคล้ายคลึงกัน จะแตกต่างกันในส่วนของการละเอียดและสำนวน การอธิบาย ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต) (2540 : 14) ได้กล่าวถึง ความหมายของคุณธรรมว่า คุณธรรมเป็นสภาพของจิตใจ กล่าวคือ คุณสมบัติที่สร้างจิตใจให้ตั้งงามให้เป็นจิตใจที่สูง ประณีต และประเสริฐ

สมบูรณั พรหมนาถ (2550 : 64) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมและคุณธรรม ไว้ว่า จริยธรรม เป็นคำที่สื่อแสดงถึงสภาพจิตใจคน เป็นเรื่องที่อยู่ภายในซึ่งยากแก่การที่ผู้อื่นจะหยั่งรู้ แต่ผู้อื่นก็สามารถรับรู้ได้ใกล้ชิด คบหาสมาคมหรือสังเกตได้จากพฤติกรรมที่แสดงออกมา ส่วนคุณธรรม คือ คุณงามความดี เป็นคำสอนที่สื่อแสดงความหมายถึงคุณภาพของจิตใจ เช่นเดียวกับจริยธรรม

กระทรวงศึกษาธิการ (2552 : 2) ให้ความหมายคุณธรรมไว้ว่า สิ่งที่ถูกคนส่วนใหญ่ยอมรับว่าดีงามซึ่งส่งผลให้เป็นประโยชน์และความดีงามที่ดีที่แท้จริงต่อสังคม

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (2554 : 253) ให้ความหมาย คุณธรรม ไว้ว่าหมายถึง สภาพความคุณงามความดี

ชุตินิเทศ ทองเรือง (2559 : 10) ได้ให้ความหมายคุณธรรมจริยธรรม คือ แนวทางหรือ กฎเกณฑ์ความประพฤติ การปฏิบัติที่ถูกต้องดีงาม เป็นที่ต้องการของสังคมและผู้กระทำเกิดความพึงพอใจก่อให้เกิดคุณค่าแก่ตัวเองผู้อื่นและสังคม คุณธรรมเป็นความดีความงามที่เกิดขึ้นในจิตใจคน เป็นแนวทางกำหนดให้เกิดจริยธรรม คือการปฏิบัติในสิ่งที่ดีงาม ถูกต้องและเป็นสิ่งที่สังคมยอมรับ ปฏิบัติแล้วเป็นประโยชน์ต่อสังคม จรรโลงใจให้สังคมได้อย่างมีความสุข

ทิสนา แจมมณี (2547 : 2) กล่าวถึงคุณธรรมว่าเป็นคุณลักษณะหรือสภาวะในจิตใจของมนุษย์ที่เป็นในทางถูกต้อง

ประกาศรี สีหอำไพ (2541 : 17) กล่าวถึงความหมายของจริยธรรมว่า จริยธรรม หมายถึง หลักความประพฤติที่อบรมกิริยาและปลูกฝังลักษณะนิสัยให้อยู่ในครรลองของคุณธรรม

ดีวี่ (Dewey. 1975 : 12) ได้กล่าวว่า คุณธรรมจริยธรรม คือ หลักความประพฤติที่มีการฝึกอบรมให้เป็นความประพฤติของพลเมืองดี โดยเน้นที่รายบุคคลเท่ากับที่ตระหนักถึงผลทางสังคมที่จะดำรงรูปแบบของสังคมนั้น ดังนั้นหลักจริยธรรมจึงไม่มีใครคนใดคนหนึ่งผูกขาดการตัดสินใจไม่ใช่เรื่องเหนือธรรมชาติ ไม่สร้างรูปแบบเฉพาะผูกขาดหรือวิธีชีวิตเพียงอย่างเดียวหนึ่ง การแปลความหมายคุณธรรมในชีวิตสังคมซึ่งเต็มไปด้วยการเร่งรัดหน้าที่ที่จะสร้างลักษณะนิสัยของบุคคลโดยเน้นความสำคัญในด้านจิตใจในการจัดระเบียบศึกษา

เรสท์ (Rest. 1977 : 6) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมว่า จริยธรรมเป็นมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับหลักความยุติธรรมในการปฏิสัมพันธ์กันในสังคม โดยไม่เกี่ยวข้องกับคุณค่าหรือความรู้สึกส่วนตัวของแต่ละบุคคล เช่นความรู้สึกส่วนตัวที่จะพัฒนาตนเองถึงจุดยอดแห่งศักยภาพของเขา

โดยสรุป “คุณธรรมจริยธรรม” หมายถึง หลักแห่งความประพฤติดี เป็นพฤติกรรม การแสดงออกอันเนื่องมาจากสภาพคุณงามความดีในจิตใจ ตามหลักศีลธรรม ปรัชญา ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม พฤติกรรมที่แสดงออกเป็นไปตามความสำนึกในจิตใจ กระทำ เพราะเป็นสิ่งที่พึงามถูกต้อง ไม่ใช่เพราะมีกฎระเบียบหรือสภาพบังคับให้ต้องกระทำ ถ้าผู้ใดมีคุณธรรมในจิตใจแล้วแสดงออกให้เห็นเป็นรูปธรรม ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่เสริมสร้างจิตใจของบุคคลให้ดีงาม ให้เป็นผู้มีจิตใจสูง ประณีตและประเสริฐ ก็จะได้ชื่อเป็นผู้มีจริยธรรมอันงดงาม ดังนั้น คำว่า “คุณธรรม จริยธรรม” เป็นคำที่คนส่วนใหญ่จะกล่าวควบคู่กันอยู่เสมอ

ความสำคัญของคุณธรรม จริยธรรม

คำว่า คุณธรรม จริยธรรม ศีลธรรม มีความหมายในธรรมนองเดียวกัน ผู้รู้หลายท่านได้ให้ความหมาย ดังนี้

วสิน อินทสระ (2541 : 7) ได้กล่าวถึงความสำคัญและประโยชน์ของจริยธรรม ดังนี้

1. จริยธรรมเป็นรากฐานอันสำคัญแห่งความเจริญรุ่งเรือง ความมั่นคงและความสงบสุขของปัจเจกชน สังคมและประเทศชาติอย่างยิ่ง รัฐควรส่งเสริมประชาชนให้มีจริยธรรมเป็นอันดับแรก เพื่อให้เป็นแกนกลางของการพัฒนาในด้านอื่น ๆ ทั้งเศรษฐกิจ การศึกษา การเมือง การปกครอง ฯลฯ การพัฒนาที่ขาดจริยธรรมเป็นหลักยึดย่อมเกิดผลร้ายมากกว่าดี เพราะผู้มีความรู้แต่ขาดคุณธรรม ย่อมก่อให้เกิดความเสียหายมากกว่าผู้ค้ำยความรู้
2. การพัฒนาบ้านเมือง ต้องพัฒนาจิตใจคนก่อนหรืออย่างน้อยก็ให้พร้อม ๆ กันไปกับการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การศึกษาวิชาการอื่น ๆ เพราะการพัฒนาที่ไม่มีจริยธรรมเป็นแกนนำนั้น จะสูญเปล่าและเกิดผลเสียเป็นอันมาก

3. จริยธรรม หมายถึง ความประพฤติ การกระทำและความคิดที่ถูกต้องเหมาะสม การทำหน้าที่ของตนอย่างถูกต้องสมบูรณ์ เว้นสิ่งควรเว้น ทำสิ่งควรทำด้วยความฉลาดรอบคอบ รู้เหตุรู้ผล ถูกต้องตามกาลเทศะและบุคคล

4. การทุจริต คดโกง การเบียดเบียนกันในรูปแบบต่าง ๆ อันเป็นเหตุให้สังคมเสื่อมโทรม มีสาเหตุมาจากการขาดจริยธรรมของคนในสังคม ทรัพยากรธรรมชาติในโลกนี้น่าจะพอเลี้ยงชาวโลกไปได้อีกนาน ถ้าชาวโลกช่วยกันละทิ้งความละโมภ โลกมากแล้วมามีชีวิตอยู่อย่างเรียบง่าย ช่วยกันสร้างสรรค์สังคม ยึดจริยธรรมเป็นทางดำเนินชีวิต ไม่ใช่ยึดเอาลาภยศความมีหน้ามีตาในสังคมเป็นจุดหมาย

5. จริยธรรมสอนให้เราเลิกดูหมิ่นกดขี่คนจน ให้เอาใจใส่เอื้ออาทรต่อผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นบุพการีของชาติ สอนให้เราถ่อมตัวเพื่อเข้ากันได้ดีกับคนทั้งหลาย และไม่วางโตโอหัง อวดดีหรือก้าวร้าวคนอื่น สอนให้เราลดทิฐิมานะลงให้มาก ๆ เพื่อจะได้มองเห็นสิ่งต่าง ๆ ตามความเป็นจริง ไม่หลงสำคัญตัวว่ารู้ดีกว่า มีความสามารถกว่าใคร ผู้นำที่มีจริยธรรมสูงย่อมเป็นที่เคารพกราบไหว้ของผู้คนทั้งหลายได้อย่างสนิทใจ เราจึงควรเลือกผู้นำที่สามารถนำ ความสงบสุขทางจิตใจมาสู่มวลชนได้ด้วย เพื่อสันติสุขจะเกิดขึ้นภายในและภายนอก ความแข็งแกร่งทางกำลังกาย กำลังทรัพย์ และกำลังอาวุธนั้น ถ้าปราศจากความแข็งแกร่งทางจริยธรรมเสียแล้ว บุคคลนั้น ๆ หรือประเทศชาติ จะเจริญมั่นคงอยู่ยาวนานไม่ได้

อมรา เล็กเริงสินธุ์ (2542 : 6 - 7) ได้กล่าวว่า คุณธรรม จริยธรรม เป็นพื้นฐานที่สำคัญของคนทุกคนคุณธรรมเป็นเรื่องนามธรรม เกี่ยวกับคนดีที่อยู่ภายในจิตใจ คุณธรรมเป็นพฤติกรรมหรือลักษณะการแสดงออกของคนเราจากภายใน เป็นสิ่งดีที่แสดงออกทางกาย วาจาหรือจิตใจ ทั้งคุณธรรมจริยธรรม เป็นคำที่มีความเกี่ยวข้องกันในด้านคุณงาม ความดี กล่าวคือ จริยธรรมคือความประพฤติที่ถูกต้อง ดีงามทั้งกายและวาจา สมควรที่บุคคลจะประพฤติปฏิบัติเพื่อให้ตนเองและคนในสังคมรอบข้างมีความสุข สงบ เยือกเย็น จริยธรรมเป็นเรื่องของการฝึกนิสัยที่ดี โดยกระทำอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอจนเป็นนิสัย ผู้มีความประพฤติดีงามอย่างแท้จริงจะต้องเป็นผู้มีความรู้สึกในด้านคืออยู่จนเป็นนิสัยความประพฤติดีงามอย่างแท้จริง จะต้องเป็นผู้มีความรู้สึกในด้านคืออยู่ตลอดเวลา คือมีคุณธรรมอยู่ในจิตใจหรืออาจกล่าวได้ว่า จริยธรรมเป็นเรื่องของการประพฤติปฏิบัติ เป็นพฤติกรรมภายนอก ส่วนคุณธรรมเป็นสภาพความงามความดีภายในจิตใจ ซึ่งทั้งสองส่วนต้องเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน พฤติกรรมของคนดีที่แสดงออกมาทั้งทางกายและวาจานั้น ย่อมเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์และเป็นไปตามความรู้สึกนึกคิดทางจิตใจและสติปัญญา การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของบุคคลจึงต้องพัฒนาทั้ง 3 ด้านควบคู่กันไปคือ การพัฒนาด้านสติปัญญา ด้านจิตใจ และด้านพฤติกรรม

ทัศนีย์ ผลเนืองมา และคณะ (2547 : 7) กล่าวว่า การพัฒนาจริยธรรมจึงเป็นองค์ประกอบที่จะช่วยให้บุคคลในสังคมเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ คือ มีลักษณะนิสัย สามารถควบคุมความประพฤติของตนให้อยู่ในขอบเขตที่พึงงาม มีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนโดยไม่ต้องใช้กฎหมายหรือกฎเกณฑ์จากภายนอกมาบังคับเพราะผู้ที่มีจริยธรรมในระดับสูงจะเป็นผู้ที่สามารถควบคุมตนเองได้ดีกว่า ผู้ที่มีจริยธรรมในระดับรองลงมา สรุปว่า การพัฒนาสติปัญญาควบคู่ไปกับการพัฒนาจริยธรรมจะปลูกฝังกล่อมเกลาเยาวชนให้มีคุณลักษณะตามความต้องการของสังคมได้เป็นอย่างดี

ประภาศรี สีหอำไพ (2553 : 54) ได้กล่าวว่า จริยธรรมเป็นเครื่องกำหนดหลักปฏิบัติในการดำรงชีวิต เป็นแนวทางให้อยู่ร่วมกันอย่างสงบเรียบร้อย ได้แบ่งองค์ประกอบของจริยธรรมเป็น 3 ประการ คือ

1. ระเบียบวินัย (Discipline) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างยิ่ง สังคมที่ขาดกฎเกณฑ์ทุกคนสามารถทำทุกอย่างได้ตามอำเภอใจ ย่อมเดือดร้อนระส่ำระสาย ขาดผู้นำผู้ตาม ขาดระบบที่กระชับความเข้าใจ เป็นแบบแผนให้ยึดถือปฏิบัติ การหย่อนระเบียบวินัยทำให้เกิดการละเมิดสิทธิและหน้าที่ตามบทบาทของแต่ละบุคคลชาติใดไร้ระเบียบวินัย ย่อมยากที่จะพัฒนาไปได้ทัดเทียมชาติอื่น จึงควรประพฤติตามจารีตประเพณีของสังคม

2. สังคม (Society) การรวมกลุ่มกันประกอบกิจกรรมอย่างมีระเบียบแบบแผนก่อให้เกิดขนบธรรมเนียมประเพณีที่พึงงาม มีวัฒนธรรมอันเป็นความมีระเบียบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนเป็นกลุ่มชนที่ขยายวงกว้างเรียกว่าสังคม

3. อิสรเสรี (Autonomy) ความมีจิตสำนึกในมโนธรรมที่พัฒนาเป็นลำดับ ก่อให้เกิดความอิสระสามารถดำรงชีวิตตามสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการศึกษาและประสบการณ์ในชีวิตมีความสุขอยู่ในระเบียบวินัยและสังคมของตน เป็นค่านิยมสูงสุดที่คนได้รับการขัดเกลาแล้วสามารถบำเพ็ญตนตามเสรีภาพเฉพาะตนได้อย่างอิสระ สามารถปกครองตนเองและชักนำตนเองให้อยู่ในทำนองคลองธรรมปกครองตนเองได้

สรุปได้ว่า คุณธรรมจริยธรรม เป็นพื้นฐานที่สำคัญของมนุษย์ทุกคน เป็นสิ่งสำคัญในสังคม ความสงบสุขและความเจริญก้าวหน้าจะบังเกิดขึ้น เมื่อคนในสังคมมีคุณธรรม นโยบายสังคมของรัฐบาล มุ่งมั่นที่จะสร้างสังคมเข้มแข็งให้คนในชาติ อยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันอย่างสมานฉันท์ บนพื้นฐานของคุณธรรม ในส่วนของภาคการศึกษาได้กำหนดไว้ว่า จะเร่งรัดปฏิรูปการศึกษาโดยยึดคุณธรรมนำความรู้ พัฒนาคนโดยใช้คุณธรรม เป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือของสถาบันครอบครัว สถาบันศาสนาและสถาบันการศึกษา คุณธรรมจริยธรรม จึงมีความสำคัญและเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับสังคมไทยที่ต้องการทั้งคนดีและคนเก่ง

แนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรมตามหลักศาสนา

คุณธรรม จริยธรรมตามหลักศาสนา หมายถึง ความดีงามที่ต้องประพฤติปฏิบัติอยู่เสมอ ดังมีผู้กล่าวไว้ ต่อไปนี้

กรมศาสนา (2550) ได้กล่าวถึงศาสนาว่า ศาสนา หมายถึง ความเชื่อในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ สิ่งเหนือธรรมชาติ หลักการ สถาบันหรือประเพณีที่เป็นที่เคารพ โดยทั่วไปแล้ว อาจกล่าวได้ว่า ศาสนาเป็นสิ่งที่ควบคุมและประสานความสัมพันธ์ของมนุษย์ให้อยู่ร่วมกันได้อย่างปกติสุข โดยมีคำอธิบายถึงการเกิดขึ้นและพัฒนาการของศาสนา ไว้เป็น 3 กลุ่ม กลุ่มแรก มองว่าศาสนาเป็นสิ่งมนุษย์สร้างขึ้น กลุ่มที่สอง มองว่า ศาสนาค่อย ๆ พัฒนาการไปสู่สถานะแห่งความจริงมากขึ้นเรื่อย ๆ และกลุ่มที่สาม มองว่าศาสนาบางศาสนานั้นคือความจริงแท้

พระเวินทร์ เทวินโท (2552 : 12 - 15) ได้กล่าวถึง กระบวนการของการศึกษาพุทธกับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม แบ่งได้เป็น 3 ชั้น เรียกว่า ไตรสิกขา ซึ่งจัดวางรูปแบบขึ้นโดยมุ่งให้เกิดผลตามหลักปฏิบัติแห่งอริยมรรค ซึ่งหมายถึง ทางดำเนินสู่ความดับทุกข์ที่ทำให้เป็นอริยชน หรือวิธิดำเนินชีวิตที่ประเสริฐนั่นเอง การฝึกอบรมให้องค์ทั้ง 8 แห่งมรรค นั้นเกิดมีและเจริญงอกงาม ใช้ประโยชน์ได้อย่างบริบูรณ์ยิ่งขึ้น แก้ไขปัญหาดับทุกข์ ได้ดียิ่งขึ้นตามลำดับจนถึงที่สุดกล่าวคือ

1. อริสึลสิกขา คือ การฝึกฝนอบรมในด้านความระพุดติ ระเบียบวินัย ความสุจริตทางกาย วาจาและอาชีวะ หรือเรียกว่า ศีล ซึ่งเป็นกระบวนการฝึกพฤติกรรมและการติดต่อสัมพันธ์ของมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมหรือโลกภายนอก จนบุคคลมีความพร้อมทางความประพฤติ วินัย และความสัมพันธ์ทางสังคมถึงมาตรฐานอารยะธรรม เป็นพื้นฐานแก่การสร้างเสริมคุณภาพจิต ได้ดี ดังนี้

สัมมาวาจา คือ การพูด หรือการแสดงออกทางวาจาที่สุจริต ไม่ทำร้ายผู้อื่น ตรงความจริง ไม่โกหกหลอกลวง ไม่ส่อเสียด ไม่ให้ร้ายป้ายสี ไม่หยาบคาย ไม่เหลวไหล ไม่เพ้อเจ้อ เลื่อนลอย แต่สุภาพน้อมนวลชวนให้เกิดไมตรี สามัคคีกัน ถ้อยคำที่มีเหตุผล เป็นไปในทางสร้างสรรค์ ก่อประโยชน์

สัมมากัมมันตะ คือ การกระทำที่ดีงาม สุจริต เป็นไปในทางสร้างสรรค์ ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ไม่เบียดเบียน ไม่ทำร้ายกัน สร้างความสัมพันธ์อันดีงาม ทำให้อยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

สัมมาอาชีวะ คือ การประกอบอาชีพสุจริต ไม่ก่อความเดือดร้อนเสียหายแก่ผู้อื่น ถ้าเป็นเด็กต้องปฏิบัติหน้าที่ของตัวเองให้เหมาะสมกับการเลี้ยงดูของพ่อแม่

2. อริจิตตศึกษา คือ การฝึกฝนอบรมทางจิตใจ การปลุกฝังคุณธรรม สร้างเสริมคุณภาพ สมรรถภาพและสุขภาพของจิตหรือเรียกว่า สมาธิ หรือกระบวนการพัฒนาจิต เช่น เมตตา กรุณา ศรัทธา กตัญญูกตเวที ความเคารพ ความเพียร ความอดทน ความมีสติ ความมีสมาธิ พื้นฐาน การพัฒนาปัญญา ดังนี้

สัมมาวายามะ คือ การเพียรพยายามในทางที่ดีงาม ชอบธรรม เพียรเว้นสิ่งชั่วร้าย อกุศลที่ยังไม่เกิด เพียรละเลิกกำจัดสิ่งชั่วร้ายที่เกิดแล้ว เพียรสร้างสรรค์สิ่งดีงาม

สัมมาสติ คือ การมีสติกำกับตัว การระลึกประจำใจถูกต้อง ระลึกแต่ในสิ่งที่ เกี่ยวหวนแก่ปัญญา โดยเฉพาะสติที่กำกับพฤติกรรมของร่างกาย ความรู้สึก สภาพจิตใจและ ความนึกคิดของตน ไม่ปล่อยอารมณ์ที่เข้ายวนหรือช่วยมาฉุดกระชากให้หลุดลอยไป

สัมมาสมาธิ คือความมีจิตใจตั้งมั่น จิตใจดำเนินอยู่ในจิตในงาน แน่วแน่ในอันหนึ่ง อันเดียว สงบ ไม่ฟุ้งซ่าน บริสุทธิ์ ผ่องใส ไม่ขุ่นมัว นุ่มนวล ผ่อนคลาย พร้อมทั้งจะใช้งานทางปัญญา

3. อริปัญญาศึกษา คือ การฝึกฝนอบรมทางปัญญา ให้เกิดความรู้ความเข้าใจสิ่งทั้งหลาย ตามความเป็นจริง รู้ความเป็นไปตามเหตุปัจจัยที่ทำให้แก้ไขปัญหาไปตามแนวทางเหตุผล รู้เท่าทัน โลกและชีวิต จนสามารถทำจิตใจให้บริสุทธิ์ หลุดพ้นจากความยึดมั่นถือมั่น เป็นอิสระเสรี ด้วยปัญญาอย่างแท้จริง ดังนี้

สัมมาทิฏฐิ คือ ทศนะ ความคิดเห็น แนวความคิดความเชื่อถือ ทศนคติ ค่านิยมต่าง ๆ ที่ดีงาม มองสองทั้งหลายตามเหตุและปัจจัยสอดคล้องกับความเป็นจริงหรือตรงตามสภาวะ

สัมมาสังกัปปะ คือ ความดำริตริตrong หรือคิดการต่าง ๆ ที่ไม่เป็นไปเพื่อเบียดเบียน ตนเองและผู้อื่นไม่เศร้าหมองขุ่นมัว เป็นไปในทางสร้างสรรค์ประโยชน์สุข เช่น คิดในทางเสียสละ หวังดี มีไมตรี ช่วยเหลือเกื้อกูลและความคิดบริสุทธิ์ ไม่เอนเอียงด้วยความเห็นแก่ตัวมุ่งร้ายหรือ ทำลาย

โปรทาโกรัส (Protagoras. 1987 : 52 ; อ้างถึงใน บุษพา บุญน้อย. 2553 : 15 - 16) นักปรัชญาให้ข้อคิดว่า มนุษย์แต่ละคนจะตัดสินคดีชั่ว ถูกผิดกันเอง ดังนั้นสิ่งที่มนุษย์ได้สัมผัสจาก ประสาทสัมผัสทั้งห้า นั้น จะเป็นตัวบ่งบอกว่าถูกต้องหรือไม่ และนั่นคือสัมผัสโดยตรงที่ทำให้ มนุษย์มีประสบการณ์กับสิ่งนั้น อวัยวะรับสัมผัส ทั้งห้า คือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย จึงเป็นอินทรีย์พิเศษ ที่มีอยู่ในตัวแต่ละบุคคล ซึ่งเป็นสิ่งบ่งบอกความจริงภายในความคิดของบุคคล ความจริงที่เป็น สากลตายตัว สำหรับทุกคนในโลกนี้จึงไม่มี ความดี ความชั่ว ความถูกผิด เป็นเรื่องของอารมณ์ ความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบของแต่ละบุคคลคนที่จะเป็นผู้ตัดสินเอาเอง และเป็นสิทธิอันชอบธรรม ของคนในสังคมนั้น

ทฤษฎีพัฒนาการด้านคุณธรรม จริยธรรม

เนื่องจากคุณธรรม จริยธรรม เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของบุคคล ดังนั้น การศึกษาทฤษฎีเกี่ยวกับจิตวิทยาต่าง ๆ จะสามารถช่วยอธิบายให้เข้าใจได้อย่างชัดเจนขึ้น ซึ่งได้แก่ ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalytic Theory) ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา (Cognitive Development Theory) ทฤษฎีกระจ่างนิยาม (The Theory of Values Clarification) ทฤษฎีการปรับพฤติกรรม (Behavior Modification Theory) และทฤษฎีค่านิยมจริยธรรม

1. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม

คุณธรรม จริยธรรมควรมีการปลูกฝังตั้งแต่ยังเด็ก และเพิ่มพูนพัฒนาตนเองจากการเลี้ยงดู ทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อควบคุมพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมและแสดงออกในพฤติกรรมที่เหมาะสมแลควรปฏิบัติ

ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเพียเจต์ (Piaget)

นวลลออ แสงสุข (2554 : 24) ได้กล่าวถึง พัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์ขึ้นอยู่กับ ความฉลาดในการรับรู้กฎเกณฑ์และลักษณะต่าง ๆ คือ พัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์ขึ้นอยู่กับ การพัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคลนั่นเองซึ่งเพียเจต์ ได้แบ่งพัฒนาการทางสติปัญญาไว้ 4 ขั้น คือ

1. ขั้นรับรู้ประสาทสัมผัสและการเคลื่อนไหว (Sensorimotor Operation) เป็นระยะตั้งแต่แรกเกิด - 2 ปี เด็กจะรับรู้ประสาทสัมผัสอย่างง่าย ๆ ทำให้เกิดการพัฒนาการทางสติปัญญาและความนึกคิด เด็กจะมีโครงสร้างทางความคิดจากสิ่งที่พบเห็นและสิ่งที่สัมผัส

2. ขั้นความคิดก่อนปฏิบัติการ (Pre - Operational Thinking) ช่วงอายุ 2 - 7 ปี เด็กเริ่มใช้ภาพแทนวัตถุและเหตุการณ์ สามารถเลียนแบบคนอื่นได้อย่างรวดเร็ว สามารถใช้ภาษาติดต่อกับสังคมได้อย่างกว้างขวาง และเริ่มพัฒนาความคิดเชิงตรรกศาสตร์ ความคิดส่วนใหญ่ต้องเกิดจากความรู้ที่ติดจากประสาทสัมผัส

3. ขั้นปฏิบัติการด้วยรูปธรรม (Concrete Operational Thinking) ช่วงอายุ 7 - 11 ปี เด็กจะมีความคิดเชิงตรรกศาสตร์ในสิ่งที่มองเห็นและจับต้องได้และค้นหาความจริงเกี่ยวกับวัตถุและสิ่งแวดล้อมเป็นแบบแผน

4. ขั้นปฏิบัติการด้วยนามธรรม (Formal Prepositional Thinking or Formal Operational Thinking) ช่วงอายุ 11 - 15 ปี พัฒนาการทางสติปัญญาและความคิดของเด็กเป็นขั้นสูงสุด สามารถคิดหาเหตุผลนอกเหนือข้อมูลที่มีอยู่ได้สามารถแก้ปัญหาด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งเพียเจต์ พบว่าการตัดสินใจทางจริยธรรมจะเป็นไปตามลำดับขั้นต่อเนื่องกัน เพียเจต์ (Piaget) ได้แบ่งระดับพัฒนาการทางจริยธรรมออกเป็น 3 ระดับ คือ

1. ชั้นก่อนจริยธรรม อายุแรกเกิด - 2 ขวบ เป็นชั้นที่ยึดถือตนเองเป็นส่วนใหญ่ เอาแต่ใจตนเอง ไม่เข้าใจและไม่รับรู้สภาพแวดล้อมและกฎเกณฑ์ใด ๆ ทั้งสิ้น การประพฤติปฏิบัติการกระทำอย่างอิสระเพื่อสนองความต้องการทางร่างกายของตนเอง

2. ชั้นฝึกคำสั่งหรือความจริงที่เป็นได้ชัดว่า อายุ 2 - 11 ปี เริ่มพัฒนาจริยธรรมสามารถเข้าใจบทบาทของตนเอง ประพฤติโดยยึดคำสั่งเป็นเกณฑ์ เป็นระยะว่านอนสอนง่าย เชื่อฟังอยู่ในโอวาท ไม่เข้าใจเหตุผลในทางนามธรรม ยึดปริมาณทางกายภาพที่เห็นได้ชัด เช่น ขนาดของความเสียหายที่เกิดจากการกระทำ เป็นระยะที่สามารถปลูกฝังจริยธรรมได้ง่าย

3. ชั้นยึดหลักแห่งตน เริ่มอายุ 12 ปี ขึ้นไป การพัฒนาพฤติกรรมในวัยนี้เป็นระยะค่อนข้างยาก เพราะเด็กจะใช้สติปัญญาเหตุผล เป็นระยะแสวงหาค่านิยมของตนเองเพื่อนำไปสู่การดำเนินชีวิต เมื่อเป็นผู้ใหญ่เด็กจะใช้สติปัญญาในการตัดสินใจจริยธรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติ

จากการศึกษาทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม จะเริ่มจากยึดถือตนเอง ยึดคำสั่งและแสวงหาค่านิยมของตนเองเพื่อนำไปสู่การดำเนินชีวิตเมื่อเป็นผู้ใหญ่ เด็กจะใช้สติปัญญาในการตัดสินใจจริยธรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติ

2. ทฤษฎีที่ใช้ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม

ทฤษฎีที่ใช้ในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ได้แก่ ทฤษฎีการพัฒนาจริยธรรมด้วยการกระจ่างค่านิยม ทฤษฎีการพัฒนาจริยธรรมด้วยการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ทฤษฎีการพัฒนาจริยธรรมตามแนวปรับพฤติกรรม ทฤษฎีการพัฒนาเชิงจริยธรรมด้วยการเรียนรู้ทางสังคม ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรมและการพัฒนาจริยธรรมตามแนวคิดเชิงพระพุทธศาสนา มีรายละเอียด ดังนี้

2.1 ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalytic Theory)

ซิกมันด์ ฟรอยด์ (Freud, 1949 : 538 ; อ้างถึงใน ฌีรูดดา อุ๋นพิกุล. 2556 : 17)

นักจิตวิทยาากลุ่มจิตวิเคราะห์พยายามค้นหาทฤษฎีที่จะอธิบายพัฒนาการต่าง ๆ ของบุคคล นักจิตวิทยาากลุ่มนี้ เชื่อว่าบุคลิกภาพของบุคคลจะพัฒนาขึ้นจากพลังงานทางจิตที่เรียกว่าอิด (Id) อีโก้ (Ego) และซูเปอร์อีโก้ (Super Ego) ตามลำดับ อิดเป็นสิ่งที่ติดตัวทารกมาตั้งแต่เกิด และจะผลักดันให้เด็กสนองตอบความต้องการตามสัญชาตญาณ ในขณะที่เด็วก็นึกกระตุ้นให้แสวงหาความสุขให้ตนเองด้วย แต่อาศัยการทำงานของอิดอย่างเดียว บางครั้งก็ยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการได้ อีโก้จึงพัฒนาขึ้นเพื่อทำหน้าที่ในการคิดและวางแผนตอบสนองความต้องการนั้น โดยการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่เป็นจริง ครั้นต่อมาเมื่อเด็กมีอายุ 3 - 6 ปี ซูเปอร์อีโก้จึงพัฒนาขึ้นมา เพื่อควบคุมระบบคุณธรรม จริยธรรมในตัวบุคคล ทำให้บุคคลได้รับการถ่ายทอดค่านิยมและมาตรฐานทางคุณธรรมจริยธรรมทางสังคม โดยผ่านกระบวนการเลียนแบบผู้อบรมเลี้ยงดู ส่วนมากก็คือพ่อแม่ตนเอง

จากการศึกษาตามแนวคิดนี้ จะพบว่าคุณธรรม จริยธรรมควรเริ่มปลูกฝังตั้งแต่วัยเด็กและบุคคลจะเพิ่มพูนคุณธรรม จริยธรรมให้กับตนเองขึ้นอยู่กับกรอบมโนทัศน์ที่ถูกต้อง

2.2 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory)

ทฤษฎีของแบนดูรา (Bandura) นักจิตวิทยาชาวแคนาดา ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม ได้แก่ ตามทฤษฎีของแบนดูรา การเรียนรู้ของบุคคลส่วนหนึ่งเกิดจากประสบการณ์ที่ได้รับโดยตรงและอีกส่วนหนึ่งจะสังเกตจากตัวแบบ

ถวัลย์ บัวสละ (2550 : 22 - 23) ได้เสนอทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) ได้แก่ ทฤษฎีของแบนดูรา (Bandura) นักจิตวิทยาชาวแคนาดา ตามทฤษฎีของแบนดูรา การเรียนรู้ของบุคคลส่วนหนึ่งเกิดจากประสบการณ์ที่ได้รับโดยตรงและอีกส่วนหนึ่งจะสังเกต จากตัวแบบมี 3 ประเภท คือ

ตัวแบบจริง ได้แก่ ตัวแบบที่แสดงพฤติกรรมจริงให้เห็น

ตัวแบบสัญลักษณ์ ได้แก่ ตัวแบบโทรทัศน์ ภาพยนตร์หรือรูปภาพต่าง ๆ

ตัวแบบคำบอกเล่าหรือบันทึก ซึ่งจะปรากฏในรูปของคำพูด หรือข้อเขียนต่าง ๆ

ผลจากประสบการณ์ตรงและการสังเกตตัวแบบ ทั้ง 3 ประเภทดังกล่าว จะทำให้เกิดการเรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่าง ๆ ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์กับเหตุการณ์ และความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกับผลที่เกิดจากพฤติกรรมทำให้สามารถคาดหวังได้ถึงวิธีที่จะนำผลที่พึงปรารถนามาสู่ตน และในขณะเดียวกัน วิธีการที่จะหลีกเลี่ยงผลที่เลวร้ายต่าง ๆ การคิดในเชิงประเมินเช่นนี้ จะนำไปสู่การตัดสินใจที่จะกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมต่าง ๆ และนำไปสู่การตั้งมาตรฐาน การประพฤติสำหรับตนเอง ตลอดจนการควบคุมตนเองให้ปฏิบัติตามมาตรฐานตามแนวคิดการเรียนรู้ทางสังคม การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้กับบุคคลจำเป็นต้องใช้วิธีการเรียนรู้ทั้งทางตรงและทางอ้อม ด้วยการสร้างเงื่อนไขให้บุคคลประสบด้วยตนเองหรือการให้แบบอย่างที่ดี ตลอดจนการบอกเล่าอบรมให้บุคคลเกิดความเชื่อ เพื่อให้ทุกคนรู้จักเลือกและยึดถือ เพื่อนำมาควบคุมพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมและแสดงออกพฤติกรรมที่เหมาะสม

2.3 ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา (Cognitive Development Theory)

โคลเบอร์ก (Kohlberg, 1979 : 179 ; อ้างถึงใน จุมพล พูลภัทรชีวิน. 2549 : 22)

นักจิตวิทยากลุ่มนี้คือ เชื่อว่าจริยธรรมหรือความเข้าใจเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ในการตัดสินใจถูกคิดของการกระทำ มิได้เกิดจากการเรียนรู้ โดยผ่านกระบวนการทางสังคม (Socialization) แต่เกิดจากการคิดไตร่ตรองตามเหตุผล ขึ้นอยู่กับพัฒนาการทางสติปัญญา ซึ่งผูกพันอยู่กับอายุของบุคคลจะมีพัฒนาการทางคุณธรรม จริยธรรมจากขั้นที่ต่ำไปสู่ขั้นที่สูงกว่า ไม่มีการย้อนกลับและไม่มีการเร่งขึ้น

2.4 ทฤษฎีการกระจ่างนิยาม (The Theory of Values Clarification)

เดวิดสัน พันธอนู (2546 : 23) ได้นำเสนอทฤษฎีการพัฒนาจริยธรรมด้วยการกระจ่างนิยาม (Value Clarification) หรือใช้ตัวย่อว่า VC) หมายถึง กระบวนการหาหนทางให้บุคคลเข้าใจค่านิยมของตนเองและค่านิยมของผู้อื่นอย่างชัดเจน รวมทั้งรู้จักสังคมและสิ่งแวดล้อมด้วย วิธีการคือการให้บุคคลสำรวจค่านิยมของตนเองจากเงื่อนไขหรือสถานการณ์ที่กำหนดให้ กระบวนการนี้จะช่วยให้บุคคลเรียนรู้ด้วยการตัดสินใจการตั้งเป้าหมายและการวางแผนชีวิต ตลอดจนการพัฒนาความคิดเพื่อการดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความหมาย กระบวนการกระจ่างนิยามนี้ทำให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างความคิดกับการกระทำและทำให้บุคคลยอมรับความรู้สึกและความคิดของตนเอง ผู้เสนอกระบวนการ VC กลุ่มแรกคือ Raths , Harmin and Simon ถือว่าค่านิยมคือ หลักการประพฤติตนแบบต่าง ๆ ที่บุคคลถือว่าดีงาม ถูกต้อง ควรแก่การยึดถือ ความหมายของค่านิยมในกระบวนการ VC ตรงกับความหมายของคำว่า “จริยธรรม” ดังนั้น กระบวนการกระจ่างนิยามจึงเป็นกระบวนการกระจ่างจริยธรรมของตนเองด้วยนักทฤษฎีการกระจ่างนิยาม ได้เสนอเกณฑ์ 7 ประการของกระบวนการกระจ่างนิยามดังนี้

- 1) เกิดการเลือกของตนเองอย่างอิสระหรือไม่
- 2) ได้พิจารณาทางเลือกอื่น ๆ หรือเปล่า
- 3) ได้พิจารณาผลของทางเลือกต่าง ๆ หรือเปล่า
- 4) มีความภาคภูมิใจหรือยินดีในสิ่งที่ตนเลือกหรือเปล่า
- 5) จะยืนยันการตัดสินใจเลือกของตนเองอย่างเปิดเผยหรือไม่
- 6) จะทำตามที่ตนตัดสินใจเลือกหรือไม่
- 7) จะกระทำซ้ำอีกหรือไม่

2.5 ทฤษฎีการปรับพฤติกรรม (Behavior Modification Theory)

ทฤษฎีการพัฒนาจริยธรรมตามแนวปรับพฤติกรรม (Behavior Modification หรือใช้ตัวย่อว่า BM) การพัฒนาจริยธรรมตามแนวทฤษฎีการปรับพฤติกรรมมุ่งสร้างพฤติกรรมที่ดีงามที่บุคคลพึงปฏิบัติ โดยการเรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกับผลการกระทำวิธี BM ใช้ได้ผลดีในการสร้างและรักษาพฤติกรรมที่พึงปรารถนาและในการลดพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนา แนวคิดพื้นฐานทางวิธีการ BM ตั้งอยู่บนพื้นฐานความเชื่อที่ว่าพฤติกรรมของคนเราถูกควบคุมโดยเงื่อนไขการเสริมแรงและเงื่อนไขการลงโทษ หากกำหนดให้พฤติกรรมหนึ่ง ๆ เช่น กล้าแสดงออกสัมพันธ์กับการได้รับสิ่งที่ผู้กระทำต้องการเป็นเงื่อนไขการเสริมแรง พฤติกรรมการแสดงออกจะเกิดด้วยความถี่สูง ในทางกลับกันหากกำหนดให้พฤติกรรมดังกล่าวนี้สัมพันธ์กับการได้รับสิ่งที่ไม่ต้องการเป็นเงื่อนไขการลงโทษ พฤติกรรมนั้นจะค่อย ๆ หดหายไป

ทิพวรรณ แสมนมงคล (2547 : 12) ได้นำเสนอทฤษฎีการปรับพฤติกรรม (Behavior Modification หรือใช้ตัวย่อว่า BM) นักทฤษฎีกลุ่มนี้คือ สกินเนอร์ (Skinner) ทฤษฎีนี้ประยุกต์มาจากทฤษฎีการวางเงื่อนไขการกระทำ (Operant Conditioning) ที่อธิบายการเรียนรู้ว่ามนุษย์สามารถพัฒนาตนเองได้ โดยอาศัยหลักการปรับพฤติกรรม ซึ่งจะเจาะจงเฉพาะกระบวนการเรียนรู้แบบการกระทำอันเป็นการเรียนรู้ถึงความสัมพันธ์ระหว่างผลกรรมที่เกิดขึ้นจากพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออก จะมีผลในการกำหนดถึงการแสดงถึงพฤติกรรมในอนาคต วิธีการของทฤษฎีนี้ตั้งอยู่บนรากฐานความเชื่อที่ว่า พฤติกรรมของคนเรากควบคุม โดยเงื่อนไขการเสริมแรงและเงื่อนไขการลงโทษ วิธีปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ตามแนวคิดนี้ หากต้องการปลูกฝังพฤติกรรมนั้นได้รับเสริมแรงเสริม และหากต้องการลดพฤติกรรมใดต้องจัดเงื่อนไขเพื่อให้ผู้กระทำพฤติกรรมนั้นไม่ได้รับเสริมซึ่งกระบวนการเสริมแรงและการลงโทษ

2.6 ทฤษฎีค่านิยมจริยธรรม

เป็นทฤษฎีทางจิตวิทยาทฤษฎีแรกของนักศึกษาไทยที่สร้างขึ้น

นิคม ไผ่โสภา (2546 : 23) กรอบแนวคิดที่เป็นจุดเด่นของทฤษฎีนี้มีความว่า ลักษณะพื้นฐานและองค์ประกอบทางจิตใจซึ่งจะนำไปสู่พฤติกรรมที่พึงปรารถนา เพื่อส่งเสริมให้บุคคลเป็นคนดีและคนเก่งเหมือนผลไม้บนต้น การจะให้ผลคอกใหญ่หวานอร่อย ลำต้นและรากจะต้องสมบูรณ์ ลักษณะทางจิต 5 ประการจึงเปรียบเสมือนลำต้นของต้นไม้จริยธรรมจึงเป็นสาเหตุของพฤติกรรม

ลักษณะทางจิต 5 ประการคือ ทศนคติ คุณธรรม ค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของคนดี คนเก่ง เหตุผลเชิงจริยธรรมหรือการเห็นแก่ผู้อื่น ส่วนรวม และหลักสากล มากกว่าเห็นแก่ตัว ลักษณะมุ่งอนาคต สามารถคาดการณ์ไปไกล และสามารถควบคุมให้ออกได้ รอได้ อย่างเหมาะสม ความเชื่ออำนาจในตนว่า ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่วจะต้องได้รับโทษ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์หรือความมุ่งมั่นะบากบัน ฝ่าฟันอุปสรรคจนประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย พฤติกรรมของคนดี คนเก่ง จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อบุคคลมีลักษณะพื้นฐานทางจิต ซึ่งเปรียบเสมือนรากสำคัญของต้นไม้ที่ชอนไชหาอาหารมาเลี้ยงต้น ได้อย่างเต็มที่หรือขาดแคลน

2.7 ทฤษฎีการพัฒนาจริยธรรมด้วยการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม (Moral Reasoning หรือใช้ตัวย่อว่า MR) ผู้นำทฤษฎีนี้คือ โคลเบอร์ก (Kohlberg) ทฤษฎีของโคลเบอร์กเป็นที่ยอมรับและรู้จักกันแพร่หลาย ตามแนวคิดพื้นฐานของโคลเบอร์ก จริยธรรม หมายถึง กฎเกณฑ์ในการตัดสินใจ ความถูกต้องของการกระทำ ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ขึ้นอยู่กับพัฒนาการทางปัญญาซึ่งผูกพันกับอายุของบุคคล

เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง ความสามารถด้านความคิดของบุคคลในการจำแนกว่าการปฏิบัติแบบใดถูกต้อง ไม่ถูกต้อง ดี ไม่ดี ควรไม่ควร ตามเกณฑ์ใดเกณฑ์หนึ่ง และเหตุผลเชิงจริยธรรมจะทำหน้าที่เป็นเหตุจูงใจให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ รวมทั้งบุคคลสามารถ

ประเมินคุณธรรม จริยธรรมของผู้อื่นได้ โดยการสังเกตและซักถามเหตุผลที่การตัดสินใจเลือกกระทำสิ่งนั้น ๆ การพัฒนาจริยธรรม โดยวิธีฝึกยกระดับความสามารถในการตัดสินใจและการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม หลักการสำคัญ คือ การกระตุ้นให้บุคคลเกิดความขัดแย้งทางความคิดระหว่างความรู้หรือเหตุผลที่มีอยู่เดิมกับความรู้หรือเหตุผลที่ได้รับใหม่ ซึ่งอาจใช้วิธีให้เขาได้รับรู้ความคิดเห็นของผู้อื่น ซึ่งแตกต่างไปจากความคิดและเหตุผลของตนเอง

Kohlberg ได้สรุปโดยจัดระดับของพัฒนาการทางจริยธรรมออกเป็น 3 ระดับ แต่ละระดับจะมี 3 ขั้นตอน รวมเป็น 6 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) ระดับก่อนเกณฑ์ (อายุประมาณ 2 - 12 ปี)
 - ขั้นที่ 1 : ใช้การลงโทษเป็นเหตุผลในการตัดสินใจ
 - ขั้นที่ 2 : ใช้การตอบสนองความต้องการของตนเป็นเหตุผลในการตัดสินใจ
- 2) ระดับเกณฑ์สังคม (อายุประมาณ 12 ปี ขึ้นไป)
 - ขั้นที่ 3 : ใช้การยอมรับของสังคมเป็นเหตุผลในการตัดสินใจ
 - ขั้นที่ 4 : ใช้ระเบียบแบบแผนและกฎเกณฑ์ของสังคมเป็นเหตุผลในการตัดสินใจ
- 3) ระดับเลขกฎเกณฑ์ของสังคม (อายุประมาณ 20 ปี ขึ้นไป)
 - ขั้นที่ 5 : ใช้สัญญาทางสังคมเป็นเหตุผลในการตัดสินใจ
 - ขั้นที่ 6 : ใช้หลักการจริยธรรมสากลเป็นเหตุผลในการตัดสินใจ

กฎเกณฑ์ที่คนเราใช้ตัดสินความถูกผิดของการกระทำและพัฒนาเป็นขั้นๆ จากขั้นต่ำกว่าไปสู่ขั้นที่สูงกว่าทีละขั้น ไม่มีการย้อนขั้น ไม่มีการข้ามขั้นและไม่มีการเร่งขั้น ตามทัศนะของ Kohlberg จริยธรรมแต่ละขั้นเป็นผลของการคิดไตร่ตรองในการคิด ไตร่ตรองจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลที่น่ามาพิจารณาส่วนหนึ่งเป็นความเข้าใจตนเองเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ และอีกส่วนหนึ่งเกิดจากประสบการณ์ทางสังคมที่ได้รับใหม่ โดยเฉพาะข้อมูลที่ได้จากการรับฟังทรรศนะของผู้อื่นซึ่งอยู่สูงกว่าระดับพัฒนาของตน 1 ขั้น หากข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้มีความขัดแย้งไม่ลงรอยกัน ความรู้สึกไม่สมดุลก็จะเกิดขึ้น ทำให้ผู้ตกอยู่ในสภาพไม่สมดุลต้องปรับตนเอง โดยการสำรวจและจัดระเบียบความคิดความเข้าใจของตนใหม่ มีการจำแนกประเด็นปัญหาต่าง ๆ ให้มีความชัดเจนและละเอียดมากขึ้น และการบูรณาการประเด็นต่าง ๆ เข้าด้วยกันเป็นความเข้าใจใหม่ที่สามารถอธิบายสิ่งต่าง ๆ ได้ดีขึ้น ความเข้าใจใหม่เกิดจากการจัดระเบียบทางความคิดเป็นโครงสร้างทางความคิดใหม่ ซึ่งแตกต่างจากเดิม กระบวนการจำแนกการบูรณาการจึงเป็นกลไกของการพัฒนาจริยธรรม ผลของกระบวนการนี้ทำให้เกิดความเข้าใจใหม่ขึ้นมาแทนที่จริยธรรมเก่า จริยธรรมใหม่นี้จัดอยู่ในขั้นสูงกว่าจริยธรรมเก่าและแตกต่างจากจริยธรรมเก่าในเชิงคุณภาพอย่างสิ้นเชิง

วิธีการปลูกฝังและเสริมสร้างจริยธรรมตามทรรศนะของทฤษฎีการให้เหตุผลแห่งจริยธรรมที่เสนอโดย Kohlberg การปลูกฝังจริยธรรม คือ การพัฒนาผู้เรียนให้มีกฎเกณฑ์การตัดสินใจ

ความถูกผิดด้วยเหตุผลในระดับสูงและอย่างน้อยก็ให้อยู่ในระดับกฎเกณฑ์สังคม ตามทรรศนะนี้ การพัฒนาจริยธรรมไม่อาจกระทำด้วยการสอน ไม่อาจกระทำด้วยการแสดงตัวอย่างให้ดู และไม่อาจกระทำด้วยวิธีการเรียนรู้ต่าง ๆ จริยธรรมสอนกันไม่ได้ จริยธรรมพัฒนาขึ้นมาด้วยการนึกคิดของแต่ละคนตามลำดับขั้น และตามระดับพัฒนาการทางสติปัญญาซึ่งผูกพันกับอายุ ดังนั้นหากยังไม่ถึงวัยอันสมควร จริยธรรมบางอย่างก็ไม่เกิด

การพัฒนาจริยธรรมตามทฤษฎีนี้กระทำได้ด้วยการเปิดโอกาสให้บุคคลได้รับรู้ทรรศนะของผู้อื่นซึ่งมีจริยธรรมในขั้นที่สูงกว่า 1 ขั้น และเปิดโอกาสให้บุคคลทดลอง แสดงบทบาทของผู้อื่น โดยเฉพาะบทบาทผู้อื่นที่มีต่อบุคคลนั้น เพื่อให้มีโอกาสดูประสบการณ์ทรรศนะที่ขัดแย้งกับโครงสร้างความคิดทางจริยธรรมเดิมของตน ในจังหวะที่เกิดความขัดแย้งนี้ หากมีการชี้แนะที่เหมาะสมช่วยให้บุคคลพัฒนาเหตุผลทางจริยธรรมให้สูงขึ้นได้

จากการศึกษาทฤษฎี สรุปได้ว่า ทฤษฎีพัฒนาการด้านคุณธรรม จริยธรรม เป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ถึงจิตใจและพฤติกรรมของบุคคล ในการปลูกฝังและส่งเสริมให้บุคคลมีคุณธรรม จริยธรรม ต้องอาศัยทฤษฎีเหล่านี้เป็นแนวทาง คุณธรรม จริยธรรมที่ควรปลูกฝังและส่งเสริมควรเป็นหลักธรรมที่ยอมรับในสังคม ไม่ขัดต่อศาสนา ตั้งอยู่บนความสงบสุข ความดีงาม

การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม

การดำเนินการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ผู้วิจัยได้ศึกษารายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับกระบวนการที่โรงเรียน ได้จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาและปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนดังนี้

การดำเนินการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554 : 11 - 20) ได้ให้แนวทางการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในโรงเรียน เป็นการดำเนินการเพื่อเสริมสร้างคุณงามความดีให้เกิดขึ้นกับนักเรียน และกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ได้ให้แนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมเพื่อให้ผู้เรียนได้รู้จักคิด มีการฝึกปฏิบัติเสมอ ๆ ทั้งด้านความประพฤติ (ศีล) จิตใจ (สมาธิ) และปัญญา (ปัญญา) และเพื่อให้เกิดความเจริญงอกงามในชีวิตที่มีสติคอยกำกับสามารถปรับตามความเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาใน 4 ลักษณะ คือ

1. กิจกรรมเสริมเนื้อหาสาระตามหลักสูตร เช่น

- 1.1 พิธีแสดงตนเป็นพุทธมามกะ
- 1.2 ประกวดมารยาทชาวพุทธ
- 1.3 กิจกรรมค่ายพุทธบุตร
- 1.4 กิจกรรมบริหารจัดการจริยปัญญา
- 1.5 เรียนธรรมศึกษา/สอบธรรมศึกษา

1.6 บรรพชาสามเณรคู่ร้อย

2. กิจกรรมประจำวัน/ประจำสัปดาห์

2.1 กิจกรรมหน้าเสาธง

- 2.1.1 กิจกรรมที่กระทำเพื่อรำลึกถึงชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
- 2.1.2 กิจกรรมไหว้พระสวดมนต์ แผ่เมตตาและสงบนิ่งทำสมาธิ
- 2.1.3 กิจกรรมพุทธศาสนสุภาษิตวันละบท
- 2.1.4 กิจกรรมน้อมไหว้พี่ (ในแถวหน้าเสาธง)
- 2.1.5 กิจกรรมเดินแถวเข้าห้องเรียนอย่างมีสติ

2.2 กิจกรรมทำความดีระหว่างวัน

- 2.2.1 กิจกรรมเดินอย่างมีสติก่อนเข้าโรงอาหาร
- 2.2.2 กิจกรรมกล่าวคำพิจารณาอาหารก่อนรับประทานอาหาร
- 2.2.3 กิจกรรมรับประทานอาหารอย่างมีสติ
- 2.2.4 กิจกรรมขอบคุณหลังรับประทานอาหาร
- 2.2.5 กิจกรรมนั่งสมาธิก่อนเรียน 5 นาที

2.3 กิจกรรมก่อนเลิกเรียน

- 2.3.1 กิจกรรมไหว้พระสวดมนต์
- 2.3.2 กิจกรรมรำลึกพระคุณของพระรัตนตรัยและคุณของบิดามารดา ครูอาจารย์
- 2.3.3 กิจกรรมบันทึกความคิดประจำวัน

2.4 กิจกรรมประจำสัปดาห์/เดือน/วันที่สถานศึกษา

- 2.4.1 กิจกรรมนิมนต์พระภิกษุสงฆ์มาสอนศีลธรรมในโรงเรียน
- 2.4.2 กิจกรรมสวดมนต์สรภัญญะประจำสัปดาห์
- 2.4.3 กิจกรรมทำบุญตักบาตร

3. กิจกรรมเนื่องในโอกาสวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

3.1 กิจกรรมวันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วันมาฆบูชา และวันเข้าพรรษา ควรจัด

กิจกรรม ดังนี้

- 3.1.1 ทำบุญ ตักบาตรบริเวณหน้าสนามสถานศึกษา
- 3.1.2 ฟังพระเทศน์ (โดยนักเรียนเป็นผู้ดำเนินการพิธีกรรม)
- 3.1.3 เวียนเทียนที่วัดหรือสถานศึกษา

3.2 ร่วมกับชุมชนหล่อเทียนพรรษาและแห่เทียนพรรษา

3.3 สถานศึกษาจัดบรรยายกาศวันสำคัญทางศาสนา โดยระดับขงทิวสี่เหลี่ยมเชิงชุม

ธรรมจักร ธงฉัพพรรณรังสี เปิดเพลงธรรมะ (เสียงตามสาย)

3.4 จัดนิทรรศการหรือจัดบอร์ดถึงประวัติ ความสำคัญของวันสำคัญทาง พระพุทธศาสนา

4. กิจกรรมพิเศษอื่น ๆ

- 4.1 กิจกรรมตอบปัญหาธรรมะ
- 4.2 กิจกรรมวันสำคัญของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
- 4.3 กิจกรรมการประเมินผลการทำความดี
- 4.4 กิจกรรมยกย่องเชิดชูเกียรติผู้ทำความดี
- 4.5 กิจกรรมอาสาทวิเศษ (มีผู้สังเกตพฤติกรรมของผู้ปฏิบัติ)
- 4.6 กิจกรรมต้นไม้พูดได้ (คติธรรม)
- 4.7 กิจกรรมการกำหนดทักษะและความรู้ทางพุทธศาสนา
- 4.8 กิจกรรมสมาทานศีลในวันพระ
- 4.9 กิจกรรมพัฒนาศาสนสถาน
- 4.10 กิจกรรมสร้างสรรค์สังคม (ทำความสะอาดห้องน้ำในสถานศึกษา)
- 4.11 กิจกรรมอธิษฐานจิตก่อนเรียน
- 4.12 กิจกรรมถือศีล นอนวัด ปฏิบัติธรรมช่วงเข้าพรรษา
- 4.13 กิจกรรมปฏิสัมพันธ์ เช่น ครูหักทายนักเรียนด้วยความเมตตา นักเรียนแสดงความเคารพครูด้วยความอ่อนน้อม

ความเคารพครูด้วยความอ่อนน้อม

สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมเป็นกิจกรรมที่ผู้บริหาร โรงเรียนและครูควรจัดและสนับสนุนให้นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมและมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ให้นักเรียนได้มีโอกาสในการเรียนรู้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาอันเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติที่ถูกต้องดีงามผ่านกิจกรรม เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี

การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551 : 5) ได้กำหนดการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ข้อ มีแนวทางในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมดังนี้

1. ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ เป็นการส่งเสริมผู้เรียนโดยปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างแก่นักเรียนในเรื่องการขึ้นตรงเคารพธงชาติ ร้องเพลงชาติ สนับสนุนให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่สร้างความสามัคคี ปรองดองที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชนและสังคม ส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม และปฏิบัติตนตามหลักของศาสนาที่ตนนับถือ จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้แสดงออก

ซึ่งความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์และส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงออกซึ่งความรักชาติ ศาสน์กษัตริย์ หลากหลายรูปแบบอย่างชัดเจน การเคารพในสถาบันพระมหากษัตริย์ ได้แก่ การแสดงความเคารพเทินพูนสถาบันพระมหากษัตริย์ในทุกโอกาส การร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัด แสดงความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ในโอกาสวันสำคัญต่าง ๆ การได้รับเสด็จเมื่อ พระมหากษัตริย์หรือพระบรมวงศานุวงศ์เสด็จไปในถิ่นที่อยู่บริเวณ ใกล้เคียง การปฏิบัติต่อ สัญลักษณ์ที่แสดงถึงสถาบันพระมหากษัตริย์ เช่น ธงชาติ พระบรมฉายาลักษณ์ เพลงสรรเสริญ พระบารมี ฯลฯ ด้วยความเคารพเมื่อ ได้ยินหรือเห็นบุคคลใดแสดงกริยา วาจาหรือมีการกระทำอัน ไม่สมควรต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ต้องว่ากล่าวตักเตือนและห้ามมิให้ปฏิบัติเช่นนั้นอีก

2. ด้านซื่อสัตย์สุจริต เป็นการส่งเสริมผู้เรียน โดยส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติในสิ่งที่ ถูกต้อง ละอายและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด ต่อพ่อ แม่ ผู้ปกครอง และครู ส่งเสริมให้นักเรียน ไม่ถือเอาสิ่งของหรือนำเอางานของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง ส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตนต่อผู้อื่น ด้วยความซื่อตรงและทำตนให้แบบอย่างที่ดีแก่เพื่อนด้านความซื่อสัตย์และจริงใจ สนับสนุนให้ นักเรียนไม่หาประโยชน์ในทางที่ไม่ถูกต้อง สนับสนุนให้นักเรียนให้ข้อมูลที่ถูกต้อง และเป็นจริง

3. ด้านมีวินัย เป็นการส่งเสริมผู้เรียน โดยส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตนตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของ โรงเรียนและสังคม ส่งเสริมให้นักเรียนไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น ส่งเสริมให้นักเรียนตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ส่งเสริมให้นักเรียน ทำงานตามที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ ส่งเสริม สนับสนุนให้นักเรียนมีระเบียบวินัยและความ รับผิดชอบในการทำงาน

4. ด้านใฝ่ เรียนรู้ เป็นการส่งเสริมผู้เรียน โดยส่งเสริมให้นักเรียนมีความเพียรพยายาม ในการเรียนรู้ สนับสนุนให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ส่งเสริมให้นักเรียนได้ศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ สื่อ สิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอก โรงเรียนและ เลือกใช้สื่อได้อย่างเหมาะสม ส่งเสริมให้นักเรียนมีการบันทึกความรู้ วิเคราะห์ตรวจสอบ จากสิ่งที่ เรียนรู้ สรุปเป็นองค์ความรู้ ส่งเสริมให้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ด้วยวิธีการต่าง ๆ และนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน

5. ด้านอยู่อย่างพอเพียง เป็นการส่งเสริมผู้เรียน โดยส่งเสริมให้ใช้ทรัพย์สินของ ตนเองและสิ่งของในโรงเรียนอย่างประหยัด คุ่มค่าและเก็บรักษาดูแลอย่างดี ส่งเสริมให้นักเรียนใช้ ทรัพยากรของส่วนรวม และใช้อุปกรณ์การเรียนอย่างประหยัดและรู้คุณค่า ส่งเสริมให้นักเรียนไม่ เอาเปรียบผู้อื่นและไม่ทำให้อื่นเดือดร้อน พร้อมให้อภัยเมื่อผู้อื่นกระทำผิด ส่งเสริมให้นักเรียนใช้ จ่ายอย่างประหยัดและมีการเก็บออมเงิน ส่งเสริมให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมและ สภาพแวดล้อม ขอมรับและปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

6. ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน เป็นการส่งเสริมผู้เรียนโดยส่งเสริมให้นักเรียนเอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายสม่ำเสมอ ส่งเสริมให้นักเรียนตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จ ส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตน ท่ามกลางการทำงาน อดทน ไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน ส่งเสริมให้นักเรียนมีความพยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จ ส่งเสริมให้นักเรียนมีความภาคภูมิใจและชื่นชมผลงานที่ทำสำเร็จ

7. ด้านรักความเป็นไทย เป็นการส่งเสริมผู้เรียนโดยปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างแก่นักเรียนในการแต่งกายแบบไทย ให้มีสัมมาคารวะ กตัญญูทศเวทีต่อผู้มีพระคุณ ส่งเสริมให้นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรมไทยกับชุมชน และสังคม ส่งเสริมให้นักเรียนใช้ภาษาไทยและเขียนเลขไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ส่งเสริม ชักชวน แนะนำให้ผู้อื่นเห็นคุณค่าของการใช้ภาษาไทยที่ถูกต้อง ส่งเสริมให้นักเรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ศิลปะวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยด้วยความรู้สึภาคภูมิใจ

8. ด้านมีจิตสาธารณะ เป็นการส่งเสริมผู้เรียน โดยส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูทำงานด้วยความเต็มใจ ส่งเสริมให้นักเรียนมีจิตอาสาช่วยทำงานให้ผู้อื่นด้วย กำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญา โดยไม่หวังผลตอบแทน ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักดูแล รักษา ปกป้องทรัพย์สินสมบัติและสิ่งแวดล้อมของห้องเรียน โรงเรียน ชุมชน ส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของโรงเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวม ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้น

กล่าวโดยสรุปในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ข้อ มีแนวทางในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมที่หลากหลายและเกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่าย ทั้งบิดามารดา ผู้ปกครอง ครูอาจารย์หรือแม้กระทั่งบุคคลผู้ใกล้ชิดในสถานศึกษา ในสังคมรอบข้างที่เด็กหรือเยาวชนมีปฏิสัมพันธ์ด้วย

ชาเลียง วุฒิจันทร์ (2552 : 13 - 15) ได้ให้แนวคิดในเรื่องการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับเยาวชน ไว้ว่า คนเราถ้าไม่มีความรู้สึกรู้สีกกันต่อ พ่อแม่ ต่องาน ต่อแผ่นดิน และสิ่งแวดล้อมที่มีต่อเขา จะสอนเท่าไรก็คงไม่มีประโยชน์ เพราะเขาจะเกิดความสำนึกในหน้าที่ ในคุณค่าของชีวิต คุณค่าของความเป็นมนุษย์ ย่อมเป็นไปไม่ได้เพราะแม้ชีวิตของเขาเอง เขาก็ไม่รับผิดชอบเสียแล้ว เขาจะไปรับผิดชอบในหน้าที่ของเขาที่ต้องทำความดีและให้ความดีแก่สังคมที่ได้รับประโยชน์ได้อย่างไร ดังนั้นคุณธรรมจริยธรรมจึงเป็นผลลัพธ์ที่จะต้องสร้างด้วยเหตุ คือให้ความรู้ ความเข้าใจแก่เขาเป็นอย่างคืบหน้า และมิใช่ใหญ่ที่เป็นแบบอย่างที่ดี

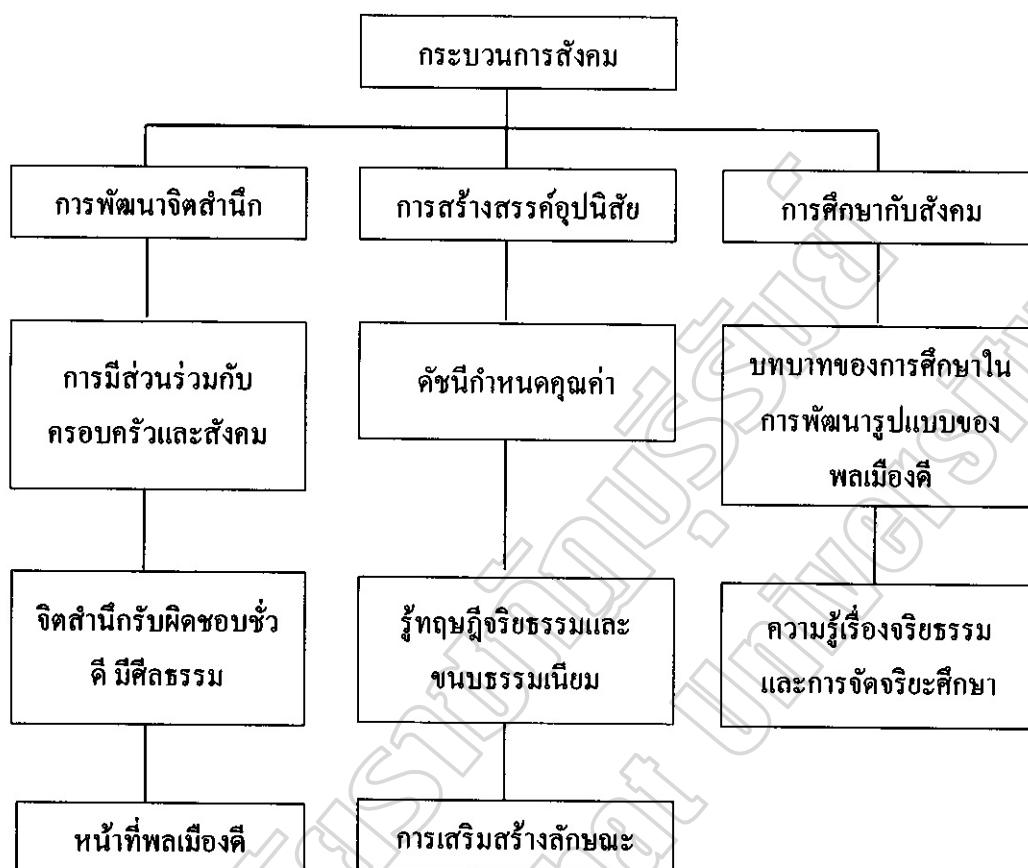
เขวง เศษโกศยะ (2553 : 35 - 39) ได้ศึกษาเป็นการให้ความรู้ในเรื่องจริยธรรมการให้การศึกษา รวมถึงการอบรมบ่มนิสัย ให้เรียนรู้สิ่งที่ถูกผิด และการดักเตือนให้เกิดความสำนึกในความถูกต้องและความผิด ดังนี้

1. การปลูกฝังพื้นฐานด้านวิชาการ การเรียนการสอนการศึกษาของไทยมีความเกี่ยวข้องกับศาสนาอย่างเป็นเนื้อเดียวกัน ดังนั้นจะเห็นได้ว่า หลักสูตรต่าง ๆ ที่นำมาใช้จะมีลักษณะแนวทางที่เป็นไปในทางเดียวกันกับพุทธปรัชญา

2. การปลูกฝังพื้นฐานด้านชีวิตและสังคม การปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมในการดำรงชีวิตทางด้านสังคมก็จะนำพระธรรมที่เป็นคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้ามาเป็นหลักในการคิดและการแก้ปัญหาในเชิงคุณธรรม การอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขภายใต้กฎเกณฑ์ของสังคมและจิตสำนึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น

3. การปลูกฝังพื้นฐานด้านจิตวิทยา เป็นพื้นฐานที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ด้วยการคิด การยังเห็น การคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ มีการไตร่ตรองจนเกิดความเข้าใจ เกิดเป็นจิตสำนึก การศึกษาจึงต้องมุ่งอบรมให้บุคคลคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น ซึ่งมีความมุ่งหมายปลายทางคือ ให้คิดดี ทำดี และแก้ปัญหาให้ดี การศึกษาจิตวิทยาทำให้เข้าใจธรรมชาติความต้องการของมนุษย์เพื่อให้เข้าใจตนเองและผู้อื่นด้วย การสร้างแรงจูงใจตนเอง เพื่อให้สามารถพัฒนาไปสู่ความดีงามได้

ประภาศรี สีหอำไพ (2553 : 54 - 55) ได้กล่าวว่าคุณธรรมจริยธรรมเกิดขึ้นมาพร้อม ๆ กับการพัฒนาการด้านสติปัญญาและการอบรม กล่าวมกล่าให้รู้จักผิดชอบชั่วดีของคุณธรรม จริยธรรมจึงเป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ ทั้งระบบนอกโรงเรียนและในโรงเรียน การศึกษาคือการพัฒนาคุณภาพชีวิต ทำให้ชีวิตมีคุณค่าและกำกับให้ตนเองเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมอันพึงประสงค์ด้วยการปลูกฝังพื้นฐานด้านจริยธรรมในด้านต่าง ๆ กระบวนการปลูกฝัง ดังที่ได้วางกรอบกระบวนการสังคมประภคิต ดังภาพประกอบ 2.1

ภาพประกอบ 2.1 กระบวนกรสั่งคมประกิต

การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน

คณะกรรมการความสงบแห่งชาติ (2557 : 1 - 2) ที่ได้ประกาศนโยบาย ค่านิยมหลัก 12 ประการ ที่เป็นการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียน 12 ประการดังนี้

1. ความหมายค่านิยม 12 ประการ

การสร้างค่านิยมหลักของคนไทย ตามนโยบายของคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ (กสช.) เพื่อสร้างสรรค้ประเทศไทยให้เข้มแข็ง โดยต้องสร้างคนในชาติ ให้มีค่านิยมไทย 12 ประการ ดังนี้

1. ความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ หมายถึง การประพฤติปฏิบัติตนที่แสดงถึงความสำนึกและภาคภูมิใจความเป็นไทยปฏิบัติตามหลักศาสนาที่ตนนับถือ และจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์

2. ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม หมายถึง

การประพฤติปฏิบัติตนที่แสดงถึงการยึดมั่นในความถูกต้อง ประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อตนเองและผู้อื่น ละความเห็นแก่ตัว รู้จักแบ่งปันช่วยเหลือสังคมและบุคคลที่ควรให้ รู้จักควบคุมตัวเองเมื่อประสบกับความยากลำบากและสิ่งทีก่อให้เกิดความเสียหาย

3. กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์ หมายถึง การประพฤติที่แสดงถึงการรู้จักบุญคุณ ปฏิบัติตามคำสั่งสอน แสดงความรัก ความเคารพ ความเอาใจใส่ รักษาชื่อเสียง และตอบแทนบุญคุณของพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูอาจารย์

4. ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนทั้งทางตรง และทางอ้อม หมายถึง การประพฤติปฏิบัติตนที่แสดงถึงความตั้งใจเพียรพยายามในการศึกษาเล่าเรียน แสวงหาความรู้ทั้งทางตรงและทางอ้อม

5. รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทยอันงดงาม หมายถึง การปฏิบัติตนที่แสดงถึงการเห็นคุณค่า ความสำคัญ ภาคภูมิใจ อนุรักษ์ สืบทอดวัฒนธรรมและประเพณีไทยอันดีงาม

6. มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ หวังดีต่อผู้อื่น เผื่อแผ่และแบ่งปัน หมายถึง การประพฤติปฏิบัติตน โดยยึดมั่นในคำสัญญา มีจิตใจโอบอ้อมอารี ช่วยเหลือผู้อื่นเท่าที่ช่วยได้ ทั้งกำลังทรัพย์ กำลังกาย และกำลังสติปัญญา

7. เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่ถูกต้อง หมายถึง การแสดงถึงการมีความรู้ ความเข้าใจ ปฏิบัติตนตามหน้าที่และสิทธิของตนเอง เคารพสิทธิของผู้อื่นภายใต้การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

8. มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักการเคารพผู้ใหญ่ หมายถึง การปฏิบัติตนตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมายไทย มีความเคารพและนอบน้อมต่อผู้ใหญ่

9. มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว หมายถึง การประพฤติปฏิบัติตนอย่างมีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำอย่างรอบคอบ ถูกต้องเหมาะสม และน้อมนำพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาเป็นหลักปฏิบัติในการดำเนินชีวิต

10. รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี มีความรู้ มีคุณธรรม และปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

11. มีความเข้มแข็งทั้งร่างกาย และจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ หรือกิเลส มีความละอายเกรงกลัวต่อบาปตามหลักของศาสนา หมายถึง การปฏิบัติตนให้มีร่างกายสมบูรณ์ แข็งแรงปราศจากโรคภัย และมีจิตใจที่เข้มแข็ง มีความละอาย เกรงกลัวต่อบาป ไม่กระทำความชั่วใด ๆ ยึดมั่นในการทำความดีของศาสนา

12. คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวม และของชาติมากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง หมายถึง การปฏิบัติตนและให้ความร่วมมือในกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมและประเทศชาติ ขอมเสียดสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อรักษาประโยชน์ของส่วนรวม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2557 : 1 - 2) ได้นำนโยบายค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ สู่การปฏิบัติโดยกำหนดแนวปฏิบัติในสถานศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษาดำเนินการ ดังนี้

1. ให้สถานศึกษาผนวกค่านิยมหลัก 12 ประการ ในการจัดการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม เช่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีการประกวดเล่าเรื่องอ่านทำนองเสนาะ ท่องบทอาขยาน คัดลายมือ แต่งเพลง กาพย์ กลอน ฯลฯ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีกิจกรรมการเรียนรู้ตามแหล่งประวัติศาสตร์ ทำโครงการ/โครงการตามแนวพระราชดำริ กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ และกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ มีการประกวดวาดภาพ ร้องเพลงเกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณีไทย เป็นต้น

2. ให้สถานศึกษาปลูกฝังและพัฒนาค่านิยมหลัก 12 ประการ ให้กับนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง เน้นการปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน จนเกิดเป็นพฤติกรรมที่ยั่งยืน ทั้งนี้ให้มีการพัฒนาและประเมินอย่างเข้มข้นในแต่ละระดับชั้น ดังนี้

2.1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 เน้นในด้านการรักษา ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ (ข้อ 1) ความกตัญญู (ข้อ 3) และการมีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย (ข้อ 8)

2.2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 เน้นในด้านซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน (ข้อ 2) ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียน (ข้อ 4) และมีความเข้มแข็งทั้งกายใจ (ข้อ 11)

2.3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 เน้นในด้านรักษาวัฒนธรรมประเพณีไทย (ข้อ 5) เข้าใจเรียนรู้ประชาธิปไตยที่ถูกต้อง (ข้อ 7) และปฏิบัติตามพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (ข้อ 9)

2.4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 เน้นในด้านมีศีลธรรม รักษาความสัตย์ (ข้อ 6) ดำรงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ข้อ 10) และการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนร่วม (ข้อ 12)

3. ให้สถานศึกษากำหนดวิธีการเรียนรู้ค่านิยมหลัก 12 ประการ ให้เหมาะสมกับวัย และศักยภาพผู้เรียน เช่น

3.1 ระดับประถมศึกษา ให้เรียนรู้ผ่านบทเพลง นิทาน เหตุการณ์ หรือการศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ อาทิ สถานที่จริงทางประวัติศาสตร์ หน่วยงานตามโครงการพระราชดำริ พิพิธภัณฑฯ ฯลฯ

3.2 ระดับมัธยมศึกษา ให้เรียนรู้ผ่านการศึกษาเปรียบเทียบ วิเคราะห์ สังเคราะห์ ชีวิตประวัติ บุคคลสำคัญ บุคคลที่ทำคุณประโยชน์ต่อส่วนรวม หรือเหตุการณ์สำคัญในอดีต และปัจจุบัน เพื่อการพัฒนาการอยู่ร่วมกันในเชิงสร้างสรรค์

4. ให้ผู้บริหารสถานศึกษาคำกับ ติดตาม นิเทศการดำเนินงานเกี่ยวกับค่านิยมหลัก 12 ประการ ให้บรรลุวัตถุประสงค์

5. ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาติดตาม นิเทศ และประเมินผลสถานศึกษา ที่ดำเนินการเกี่ยวกับค่านิยมหลัก 12 ประการอย่างเป็นรูปธรรม และเกิดประสิทธิผลที่ชัดเจน

2. แนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการ ในสถานศึกษา การจัดกิจกรรมส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการ มีแนวทางการจัดกิจกรรม ที่หลากหลายวิธีการ ซึ่งสามารถจัดได้ตามความพร้อมของสถานศึกษาแต่ละแห่งเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการ ไว้ 2 ลักษณะ ดังนี้

1. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยบูรณาการค่านิยมหลัก 12 ประการในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และทุกระดับชั้น

2. การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หรือกิจกรรมเสริมหลักสูตรหรือกิจกรรมตามโครงการของโรงเรียน โดยจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาตามกลุ่มเป้าหมายหรือนักเรียนทุกคน

สรุปได้ว่า ค่านิยมหลัก 12 ประการ เป็นพื้นฐานสำคัญในการปลูกฝังค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมให้เกิดขึ้นกับเยาวชนไทย ซึ่งค่านิยมดังกล่าวครอบคลุมและสอดคล้องกับคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 การนำค่านิยมหลัก 12 ประการ ได้พัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลนั้น สถานศึกษาต้องควร ปลูกฝังค่านิยมหรือปลูกจิตสำนึกให้นักเรียนได้เข้าใจและสามารถปฏิบัติได้ซึ่งเป็นพื้นฐานของเยาวชนไทยที่จะเป็นผู้ใหญ่ในการสร้างชาติต่อไป

การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในสถานศึกษา

การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียน เป็นการดำเนินการเพื่อเสริมสร้างคุณงามความดีให้แก่นักเรียน ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้

การบริหารทั่วไป

มนัส คงจันทร์ (2556 : 3) กล่าวว่า หลักการบริหารงานทั่วไปเป็นงานที่ต้องกำหนดนโยบาย วางแผนงาน โครงการ กิจกรรมของฝ่ายบริหารงานทั่วไป ควบคุมดูแลการบริหารงานทั่วไปให้เป็นไปตามนโยบายของสถานศึกษา พิจารณาการจัดสรรงบประมาณ ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายงบประมาณและฝ่ายบุคคล ควบคุมดูแลงานด้านสารบรรณให้เป็นไปโดยถูกต้องตามระเบียบ สำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2526

สุทธาชาติประสพ (2557 : 6) กล่าวว่า การจัดการบริหารทั่วไป หมายถึง การปฏิบัติงานเกี่ยวกับการติดตาม ประเมิน อุดหนุน อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของบุคลากรในด้านต่าง ๆ

วันทนี ศรีเมืองแพน (2559 : 6) กล่าวว่า การบริหารงานทั่วไป หมายถึง การบริหารงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กร ให้บริการบริหารงานอื่น ๆ บรรลุผลตามมาตรฐานคุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้

สรุปได้ว่า การบริหารงานทั่วไป เป็นการจัดการ ควบคุมการดำเนินงานตามนโยบาย สถานศึกษา ให้สามารถดำเนินงานตามเป้าหมายที่วางไว้ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2526

การจัดการบริหารทั่วไป เป็นการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามแผนงานที่วางไว้ ประกอบด้วย

แนวทางการดำเนินงาน

1. การสนับสนุนงบประมาณการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ได้แก่ สถานศึกษาต้องจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินโครงการประจำปีให้เพียงพอ และจัดทำแผนงบประมาณที่เหมาะสมขอสนับสนุนงบประมาณดำเนินงานจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเสนอเป็นโครงการร่วมกัน และให้คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองมีส่วนร่วมจัดหางบประมาณ
2. การดำเนินงานกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเสริมสร้างความสัมพันธ์ชุมชน และการช่วยเหลือสังคม ได้แก่ เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วม จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับประเพณีของท้องถิ่น และจัดให้นักเรียนได้ร่วมกิจกรรมของท้องถิ่นตามโอกาสอันสมควร
3. การพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของการศึกษาศาสนธรรม ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องตระหนัก และให้ความสำคัญและพยายามหาวิธีปฏิบัติที่ดีที่สุด (Best Practice) แล้วทำให้เป็นความยั่งยืน การพัฒนาอาคารสถานที่ให้คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองมีส่วนร่วมให้ข้อเสนอแนะ และสนับสนุนและเปิด โอกาสให้เครือข่ายทางศาสนา ทุกศาสนาเข้ามามีส่วนร่วมสร้างแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอน เป็นกระบวนการเรียนการสอนในหลักสูตรตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

ทิสนา เขมมณี (2547 : 4-5) กล่าวว่า การเรียนการสอน (Instruction) มีความหมายแตกต่างจากการสอน (Teaching) สามารถสรุปความหมายการเรียนการสอน ดังนี้

1. การเรียนการสอนจะต้องคำนึงถึงการเรียนรู้ของผู้เรียน ในการเรียนการสอนผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้แทนการที่ครูเป็นศูนย์กลางในการเรียนซึ่งเป็นลักษณะของการสอน

2. การเรียนการสอนเป็นการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ และเจตคติต่าง ๆ โดยมีการเตรียมการ มีการวางแผนตามหลักวิชา มีขั้นตอนหรือกระบวนการสอนที่เป็นการใช้ศาสตร์ในการสอนมากกว่าเรื่องของการสอน

3. การเรียนการสอนมีความครอบคลุมปฏิสัมพันธ์หลายรูปแบบ มิใช่เพียงปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับบุคคลเท่านั้น อาจเป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสื่อต่าง ๆ ได้ในขณะเดียวกัน การสอนเน้นปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ คือ ครูกับนักเรียน

4. การเรียนการสอนมักเกิดขึ้นในสถานการณ์ของการเรียนการสอนที่สำคัญที่สุดก็คือ ครูผู้สอนเกิดขึ้นได้ทุกหนแห่งไม่จำกัดเวลาและสถานที่

ชุดิเทพ ทองเรือง (2559 : 42) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การดำเนินงานเพื่อให้เกิดการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่ถูกกำหนดเป็นแบบแผนการเรียน ได้แก่ การจัดทำตารางสอน การจัดครูเข้าสอน การแบ่งกลุ่มนักเรียน ตลอดจนจนถึงอำนวยความสะดวกอันเกี่ยวกับการเรียนการสอน ซึ่งสถานศึกษาต้องจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ สื่อที่ใช้เกี่ยวกับการเรียนการสอนให้มีคุณภาพและมีการวัดผลประเมินผล

วีระวัฒน์ ศรีจรัส (2546 : 33 - 34) ได้กล่าวถึงลักษณะการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างคุณธรรม ไว้ดังนี้

1. การจัดการเรียนการสอนในรูปแบบที่เน้นบูรณาการคุณธรรม จริยธรรมรายวิชามีการกำหนดคุณลักษณะที่ต้องการตามเนื้อหาวิชาและในขณะเรียน โดยเน้นให้นักเรียนมีพฤติกรรมปฏิบัติจริงในชีวิตมากกว่าการท่องจำเพียงอย่างเดียว มีการประเมินผลตามคุณลักษณะที่กำหนด

2. การเสริมแรง ส่งเสริมให้นักเรียนมีการประพฤติตามแบบที่มีคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้กำลังใจในการประพฤติปฏิบัติ มีความมั่นใจไปในทางที่ดี มีคุณค่าต่อสังคม

3. การติดตามผลพฤติกรรมต่าง ๆ ของนักเรียนที่ได้ปฏิบัติ โดยการสังเกต สัมภาษณ์ และการประเมินผล

ศูวิมล ว่องวานิช และคณะ (2543 : 40) ได้เสนอแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่จะช่วยส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนดังนี้

1. การแสดงบทบาทสมมติ (Role Play) เป็นกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนได้มีโอกาสแสดงออก เกิดความรู้สึกนึกคิดในการแสดงบทบาทคนอื่น ไม่ใช่ตนเอง ได้ทดลองหรือฝึกประสบการณ์ในการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจในเหตุการณ์ที่สมมติขึ้นมาจากความเป็นจริง

2. กรณีตัวอย่าง (Case) เป็นสื่อการสอนที่สร้างง่าย มีสาระน่าสนใจ ให้ข้อคิดที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในการพัฒนาคุณลักษณะทางจริยธรรม

3. สถานการณ์จำลอง (Simulation) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้การสอนที่ต้องมุ่งให้นักเรียนสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในสถานการณ์จริง

4. กิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ข่าวและเหตุการณ์ประจำวัน เป็นการสอนที่มุ่งให้นักเรียนได้เห็นจริงว่าคุณธรรมทั้งหลายเป็นแนวทางในการใช้วิธีการที่ถูกต้องเป็นธรรมในการแก้ปัญหาสำหรับชีวิตประจำวัน

5. กิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้สื่อการสอน สื่อประเภทของจริง สื่อจำลองและสื่อเทคโนโลยีประกอบคำบรรยาย

6. กิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้เพลง เป็นการสอนที่มุ่งให้นักเรียนเกิดคุณธรรมจริยธรรม โดยใช้บทเพลงเข้ามาเป็นสื่อประกอบการเรียนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสุขสนทนนานพาไปสู่การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม

7. กิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้เกม เป็นสื่อที่จะช่วยให้ครูและนักเรียนมีความสนิทสนมกัน ได้แสดงออกถึงความสามารถ ความคิดและคุณธรรมในจิตใจ

8. กิจกรรมการเรียนการสอนโดยวาดภาพ เป็นกิจกรรมที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดทักษะและจินตนาการในการวาดภาพ เป็นสื่อการสอนที่จะส่งผลต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม

9. กิจกรรมการเรียนการสอนโดยการแสดงละคร เป็นกิจกรรมที่นักเรียนมีโอกาสแสดงความสามารถของตน นอกจากนี้ยังช่วยให้นักเรียนผ่อนคลายความเคร่งเครียด

10. กิจกรรมการแสดงหุ่น การเชิดหุ่นเป็นกิจกรรมการสอนด้านกิจกรรมที่มีการบูรณาการนักเรียนเป็นผู้เชิดหรือนักเรียนเป็นผู้ดู

สรุปได้ว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนการสอน ประกอบด้วย ครูผู้สอน ผู้เรียน การจัดการเรียนการสอน และสภาพแวดล้อม จะเห็นได้ว่า ครูผู้สอนมีอิทธิพลมากที่สุดต่อคุณภาพการเรียนการสอน จึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนา ส่งเสริม สนับสนุนความรู้ความสามารถอย่างต่อเนื่อง และมีคุณภาพ

ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม

งานกิจกรรมนักเรียนเป็นสิ่งมุ่งส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนนอกเหนือจากการเรียนการสอน ตามปกติ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้นำความรู้ความสามารถที่ได้ไปใช้จริง เป็นการถ่ายโยงการเรียนรู้สู่การปฏิบัติ มีนักการศึกษาหลายท่านให้แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานกิจกรรมนักเรียน

ประเวศ วะสี (2550 : 16) กล่าวถึงระบบการศึกษาที่คุณธรรม นำความรู้ ว่า อุปสรรคของการพัฒนาจริยธรรม คือ ระบบการศึกษาที่เอาวิชาเป็นตัวตั้ง เน้นว่าเรียนวิชาอะไร ใช้ตำราอะไร สอบวิชาอะไรและสำเร็จวิชาอะไร เรื่องนี้ท่านเจ้าคุณพรหมคุณาภรณ์ พุฒมา 20 – 30 ปี ว่าเป็นการศึกษาแยกส่วน แยกการศึกษาจากชีวิตเด็ก ไม่อยากพูดคุยกับพ่อแม่ ปู่ ย่า ตา ยาย เพราะคุยแล้วไม่ได้คะแนน คะแนนไปอยู่ในการท่องตำรา แท้จริงพ่อแม่ ปู่ ย่า ตา ยาย มีความรู้ในตัวน่าจะเรียนรู้

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ได้กำหนดคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์เป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข โดยมีการพัฒนาที่เหมาะสมกับวัย ซึ่งในมาตรฐาน ได้กำหนดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของผู้เรียนไว้ 6 ประการ

1. ผู้เรียนมีวินัย มีความรับผิดชอบ
2. ผู้เรียนมีความซื่อสัตย์ สุจริต
3. ผู้เรียนมีความกตัญญู กตเวทิต
4. ผู้เรียนมีเมตตา กรุณา โอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ ไม่เห็นแก่ตัว
5. ผู้เรียนมีความประหยัด และใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า
6. ผู้เรียนปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

แนวทางการดำเนินงาน

1. การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ได้แก่ สถานศึกษาต้องมีแผนงานโครงการเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมที่เหมาะสม ชัดเจน และปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ มีคณะทำงานด้านกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมที่มีความรู้ ความสามารถ และต้องมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในงานด้านคุณธรรม จริยธรรมอย่างเหมาะสม และผู้บริหารต้องให้ความสำคัญ
2. การจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม โดยเน้นพัฒนาจิต ทำจิตใจให้บริสุทธิ์ คิดดี ทำดี และใฝ่ดี ได้แก่ สถานศึกษามอบหมายงานให้บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านคุณธรรม จริยธรรมเข้ามากำกับดูแลกิจกรรม การจัดกิจกรรมต้องเน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง สม่ำเสมอและต่อเนื่อง และควรเชิญวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถตามโอกาสที่เหมาะสม มุ่งเน้นบุคลากรภายในเพราะเป็นกิจกรรมต่อเนื่อง
3. การจัดให้มีการอบรมคุณธรรมจริยธรรมให้นักเรียนเป็นประจำทุกสัปดาห์ ได้แก่ สถานศึกษาต้องมีปฏิทินปฏิบัติงาน และปฏิบัติตามแผนงานที่วางไว้จัดทำแผนงาน/โครงการในรอบปีการศึกษา มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในการอบรมคุณธรรม จริยธรรมอย่างเหมาะสม และควรมีการประชุมวางแผนงานปฏิบัติกิจกรรมการอบรมคุณธรรม จริยธรรมอย่างเหมาะสม ชัดเจน

ด้านการติดตามและประเมินผล

การนิเทศและติดตาม เป็นการส่งเสริม สนับสนุนหรือให้ความช่วยเหลือ ควบคุมกับการดำเนินงานของบุคลากรและการวัดผลสำเร็จของการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน การประเมินผลการนิเทศติดตาม เป็นขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการทั้งหมดในการจัดดำเนินการนิเทศมีความสำคัญ ซึ่งจะช่วยให้ทราบว่าการปฏิบัติการณ์เทศได้บรรลุผลเพียงใด ตรงตามวัตถุประสงค์หรือไม่ โดยมุ่งพัฒนาครูหรือบุคลากรให้รู้จักวิธีการปรับปรุงการเรียนการสอนหรืองานในหน้าที่ให้ดีขึ้น ให้การศึกษาเกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย

สังกัด อุทรานันท์ (2550 : 55) ได้กล่าวถึงการประเมินผลการนิเทศติดตาม โดยยึดหลักการที่สำคัญบางประการ

หลักในการดำเนินงานเกี่ยวกับการประเมินผลการนิเทศการศึกษา

1. ผู้รับผิดชอบในการประเมินผลการนิเทศ ได้แก่ ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร ผู้นิเทศ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

2. ขอบเขตของการประเมินผลนิเทศ

การประเมินผลการนิเทศจะประกอบไปด้วยการประเมินผลในสิ่งดังต่อไปนี้

2.1 ผลผลิตหรือสัมฤทธิ์ผลการนิเทศ

2.2 กระบวนการการปฏิบัติงาน

2.3 ทรัพยากรที่ใช้ในการนิเทศ

3. วิธีดำเนินการประเมินผลการนิเทศ

3.1 ประเมินผลด้วยเครื่องมือชนิดต่าง ๆ

3.2 ประเมินผลโดยการประชุมหรือปรึกษาหารือ อภิปรายกลุ่มหรือประชุมสัมมนา

ผู้ที่เกี่ยวข้อง

แนวทางการดำเนินงาน

1. การประเมินผลการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนเป็นรายบุคคล ได้แก่ สถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ให้ชัดเจนและเหมาะสมควรมีการประชุมชี้แจงให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทราบในจุดประสงค์ขอบเขตงานและบทบาทหน้าที่ และให้ครูที่ปรึกษา ผู้ปกครอง และนักเรียนได้มีส่วนร่วมในการประเมินผล ด้านการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน

2. การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผล ได้แก่ สถานศึกษา ต้องวางแผนติดตามและประเมินผลการพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน โดยกำหนดให้ชุมชน ร่วมเป็นคณะกรรมการติดตามและประเมินผล อย่างชัดเจนเหมาะสม และให้ชุมชนมีส่วนร่วมตามแผนงานที่กำหนดอย่างแท้จริงและต้องมีคณะกรรมการติดตาม และประเมินผล ด้านการดำเนินงานพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมให้เป็นไปตามขอบเขตงานและบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจน

3. การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผล ได้แก่ สถานศึกษาต้องมีการประชุมผู้นำนักเรียนเพื่อวางแผนงานให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลด้านคุณธรรม จริยธรรมอย่างชัดเจน และให้นักเรียนได้ประเมินตนเองด้านคุณธรรม จริยธรรมตามแผนการที่ได้วางแผนไว้ และต้องมีกระบวนการตรวจสอบการประเมินผลของนักเรียนอย่างเป็นระบบโดยให้มีคณะกรรมการที่ปรึกษา เพื่อแนะนำ เสนอแนะเกี่ยวกับวิธีการและขั้นตอนการประเมิน

สรุปได้ว่า การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียนมี 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และด้านการติดตามและประเมินผล ซึ่งสถานศึกษาจะต้องมีการประชุมผู้นำนักเรียนเพื่อวางแนวทางให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลด้านคุณธรรม จริยธรรม อย่างชัดเจน และให้นักเรียนได้ประเมินตนเองด้านคุณธรรม จริยธรรมตามแผนการที่ได้วางแผนไว้ และต้องมีกระบวนการตรวจสอบการประเมินผลของนักเรียนอย่างเป็นระบบ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ตามแนวทฤษฎี หลักการ แนวคิดที่ได้นำมาเสนอนี้เป็นงานวิจัยที่มีความใกล้เคียง และสนับสนุน ส่งเสริมการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ผู้วิจัยได้แบ่งงานที่เกี่ยวข้องดังรายละเอียดต่อไปนี้

วรรณวิมล ทองงาม (2553 : 121 - 129) ได้ทำการศึกษาเรื่อง สภาพและปัญหาการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการจัดกิจกรรม ด้านการบริหาร ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ด้านการวัดผลประเมินผลทางจริยธรรม ด้านการจัดการเรียนการสอน 2) ปัญหาการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาในแต่ละรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับน้อยทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการวัดผลประเมินผลทางจริยธรรม ด้านการบริหาร ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน

แก่นจันทร์ บุปผาชื่น (2554 : 127 - 128) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม แก่ผู้เรียน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ผลการศึกษาพบว่า กิจกรรมในปัจจุบันของสถานศึกษาในพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม แก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ในแต่ละกิจกรรมทั้ง 5 กิจกรรม พบว่า กิจกรรมที่ปฏิบัติมากที่สุด 2 อันดับ คือ กิจกรรมการพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและกิจกรรมการพัฒนาด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี สำหรับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม แก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 โดยภาพรวมของการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพความคาดหวังในอนาคต โดยภาพรวมของความคาดหวังให้ได้ปฏิบัติอยู่ระดับมากที่สุด กิจกรรมที่มีความแตกต่างระหว่างกิจกรรมการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมในสถานศึกษา

ขั้นพื้นฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพความคาดหวังในอนาคต เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีการปฏิบัติมากที่สุด สองอันดับ ได้แก่ รายการ โรงเรียนจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยบูรณาการหลักไตรสิกขา (ศีล สมาธิ ปัญญา) ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และเชื่อมโยงกับชีวิตประจำวัน รองลงมา ได้แก่ รายการ โรงเรียนจัดให้มีการนำเสนอหาคุณธรรมจริยธรรมมาสอนโดยตรงในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รายการ โรงเรียนมีการเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้เกี่ยวกับเทคนิควิธีการ อบรมสั่งสอน คุณธรรมจริยธรรม ให้ผู้ปกครองทราบ เช่น จดหมายสื่อสาร แผ่นพับ เสียงตามสาย วิทยุชุมชน เว็บไซต์ ซึ่งมีค่าเท่ากับ ตามลำดับ ส่วนคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนที่ต้องการให้แสดงออกมากที่สุด 2 อันดับ คือ 1) รายการ ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ที่สุด 2) รายการ ชอบศึกษาค้นคว้า สอบถามความรู้ความจริงอยู่เสมอและรายการ ใช้ทรัพย์สินของตนเองและของส่วนรวมอย่างคุ้มค่า ซึ่งมีค่าเท่ากัน สำหรับแนวทางในการจัดกิจกรรมของสถานศึกษาในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม แก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชิงราย เขต 4 ในภาพรวมมีการปฏิบัติมากที่สุดทุกกิจกรรม ซึ่งหากพิจารณาแนวทางที่เหมาะสมจากค่าความต่างมากที่สุด 2 อันดับ คือการพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบด้วย การสอนโดยตรง การสอนสอดแทรกและการสอนบูรณาการในสาระต่าง ๆ และการพัฒนาด้วยการนำผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

กาญจนา ชาติรัมย์ (2555 : 78 - 79) ได้ทำการศึกษาเรื่อง บทบาทของครูในการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียน ในสังกัดเทศบาลนครแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทของครูในการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านแล้วเรียงอันดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านการเป็นแบบอย่าง ด้านการอบรมสั่งสอน และด้านการติดตามผล 2) ผลการเปรียบเทียบบทบาทของครูในการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียน จำแนกตามเพศและวุฒิการศึกษา โดยรวมแตกต่างกัน 3) ผลการเปรียบเทียบบทบาทของครูในการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียน จำแนกตามประสบการณ์การสอน โดยรวมแตกต่างกัน โดยครูที่มีประสบการณ์การสอนน้อยกว่า 10 ปี มีบทบาทในการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนสูงกว่าครูที่มีประสบการณ์การสอนตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป 4) ผลการเปรียบเทียบบทบาทของครูในการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียน จำแนกตามสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกัน โดยครู โรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 3 มีบทบาทในการส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนสูงกว่าครู โรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 2 และครู โรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 2 บทบาทในการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนสูงกว่าครู โรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 1

ฉัชชฎา อุ่นพิกุล (2556 : 109 - 110) ได้ทำการศึกษาเรื่อง สภาพการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ตามความคิดเห็นของ

ผู้อำนวยการ และครู โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านการนิเทศติดตามผล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนด้านการจัดกิจกรรมนักเรียนมีค่าเฉลี่ยต่ำ การเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการ และครู จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง พบว่าโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน การเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการ และครู จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่าโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในโรงเรียน ได้แก่ ผู้อำนวยการ และครู ควรปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งในและนอกโรงเรียน ในเรื่องการครองตน ครองคน ครองงาน ครูควรวางตนให้เหมาะสม น่านับถือให้ความเป็นกันเองกับนักเรียน ต้องมีความจริงใจกับนักเรียน ไม่หวังแต่ความก้าวหน้าของตนเพียงอย่างเดียว สร้างความสามัคคีและให้ความสำคัญกับนักเรียน ควบคู่ไปกับการความสำเร็จของงาน ผู้บริหาร และครูควรปฏิบัติตนอย่างเสมอต้นเสมอปลายกับนักเรียน

บุษยา เขื่อนแก้ว (2556 : 56 - 59) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การบริหารกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมนักเรียนของโรงเรียนเอกชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมนักเรียนของโรงเรียนเอกชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ภาพรวมเห็นว่ายู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านการกำหนดปรัชญา เป้าหมาย นโยบาย รองลงมา ได้แก่ ด้านการจัดตั้งองค์กรและการพัฒนาบุคลากรในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชนในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ด้านปัญหาและอุปสรรคในการบริหารกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนเรียงตามลำดับความสำคัญของปัญหาดังนี้ 1) ขาดงบประมาณในการบริหารจัดการกิจกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม 2) บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมอย่างถ่องแท้ ทำให้ไม่สามารถบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3) ระยะเวลาในการดำเนินงานด้านคุณธรรม จริยธรรมค่อนข้างจำกัด 4) นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมค่อนข้างน้อยและ 5) ไม่ค่อยได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครอง

ชุตีเทพ ทองเรือง (2559 : 85 - 86) ได้ทำการศึกษาเรื่อง สภาพการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของโรงเรียนตามความคิดเห็นของครู โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2) การเปรียบเทียบสภาพการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของ โรงเรียนตามความคิดเห็น

ของครู จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า โดยรวมและรายด้าน มีการปฏิบัติ ไม่แตกต่างกัน 3) การเปรียบเทียบสภาพการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของ โรงเรียน ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โดยรวมและรายด้าน มีการปฏิบัติ ไม่แตกต่างกัน

(Henson, 2000 : 11) ได้วิจัยเรื่อง ความเข้าใจของครูยุคใหม่ต่อการพัฒนาจริยธรรม นักเรียน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาครูจากมหาวิทยาลัยทางตะวันตกเฉียงใต้ของ สหรัฐอเมริกา 186 คนพบว่าด้านบทบาทของโรงเรียนและสังคมกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 65 โรงเรียน คือ วิถีชีวิตเด็ก คือสิ่งแวดล้อมทางจริยธรรม มีจุดสำคัญที่จะต้องสร้างคุณลักษณะอันดี ทางจริยธรรมจากการจัดการเรียนการสอน ระบบการจัดการศึกษาต้องเตรียมเด็กเข้าสู่สังคมที่มีจริยธรรมอันจะช่วยสร้างความสำเร็จและความเป็นพลเมืองดี ครูควรปรับปรุงระเบียบในชั้นเรียน และผลสำเร็จของงานอยู่เสมอ มีการสอดแทรกจริยธรรมในการเรียนการสอน การให้ทำการบ้าน การตัดสินใจร่วมกันทำงานจากความคิดเห็นของเด็กทุกคน ผู้วิจัยยังเห็นว่าชุมชนและสังคมมีหน้าที่ ในการพัฒนาจริยธรรมของเด็กด้วย

(Holden, 2001 : 4014) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยของนักเรียน โดย สอดแทรกเรื่องของวินัยเข้าไปในบทเรียน โดยการทดลองจากการสอนที่ใช้สื่อประกอบการ สอนโดยไม่ใช้สื่อประกอบการสอนของครู ใน โรงเรียนมัธยมศึกษา ในการนำไปสู่การมีวินัย ในตนเองของนักเรียน ซึ่งปรากฏผลในการวิจัยครั้งนี้ว่า การใช้สื่อผสมผสาน ในขณะที่สอน ทำให้นักเรียนเกิดความรักในบทเรียน ไม่หนีเรียน มีความสนุกสนานในบทเรียน

(Egnor, 2004 : 3950 - A) ได้ทำการวิจัยโดยการสำรวจทัศนคติของนักเรียนและครูที่มีต่อ การพัฒนาวินัยนักเรียน โดยทำการสำรวจโรงเรียนประถมศึกษาตอนปลายแห่งหนึ่ง จำนวน นักเรียน 1,700 คน จำนวนครู 69 คน ได้ดำเนินการสำรวจนักเรียนด้านการกระทำที่ไม่เหมาะสม และวินัยด้านการ ใช้คำพูดที่ไม่เหมาะสม ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนเชื่อว่าผู้ปกครองมีส่วนสำคัญ ในกระบวนการมีวินัยของนักเรียน ครู เชื่อว่าการปฏิบัติทางด้านวินัยใด ๆ ไม่สามารถเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมนักเรียนได้ ผู้บริหารเชื่อว่า ครูเป็นคนที่มียุทธศาสตร์สำคัญในการดำเนินนโยบายวินัย ให้ประสบผลสำเร็จ

(Best, 2005 : 4656 - A) ได้ศึกษาการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนในรัฐจอร์เจีย ใช้การศึกษาแบบกลุ่มทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ใช้การสังเกตรวมทั้งการกระทำจำนวน 600 ครั้ง ผลการศึกษาพบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีข้อเสนอว่า โรงเรียนที่นำ ผู้ใหญ่เข้ามาในห้องเรียนระหว่างการสอนอาจจะเป็นปัญหาทางวินัยน้อยลง

(Parker, 2007 : Abstract) ได้ศึกษาการรับรู้ของนักเรียนของความสัมพันธ์ระหว่าง พฤติกรรมการลงโทษและพฤติกรรมที่เกิดขึ้นที่อ้างอิงถึงความเสียหายที่สูงในเด็กนักเรียนชนบท นักวิจัยคนหนึ่งได้สัมภาษณ์คนปกติ 13 คน ซึ่งได้นำเสนอควบคู่กับกรณีศึกษาพิเศษและการทำงาน

ในแต่ละวัน เพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่อยู่ในความเสี่ยงในการแก้ปัญหาการทะเลาะกัน นักวิจัยได้บอกถึงการศึกษาครั้งนี้โดยการเปิดเผยสิ่งที่เป็นวิธีที่ดีที่สุดในการทำงานกับเด็ก ๆ เหล่านี้ และสิ่งที่กีดขวางพวกเขาจากสิ่งรบกวนในอนาคต เพื่อลดการลงโทษลงคำถามที่นักวิจัยได้ถามคณะบดินั้นจะพบในข้อมูลภูมิหลัง จากรายงานวิจัยปัจจุบัน และได้ถามถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับประสบการณ์ส่วนตัวด้วยระหว่างการสัมภาษณ์ คณะบดินได้อภิปรายถึงการทำงานที่เผชิญหน้ากับเด็ก ๆ เหล่านี้ และได้จัดให้มีความเข้าใจของเด็ก ๆ ลงไปในวิธีการซึ่งได้ช่วยลดพฤติกรรมที่ผิด ๆ ของเด็กนักเรียนเหล่านั้น ได้เป็นอย่างดี

(Royal, 2007 : 2733 - A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาวินัยนักเรียนที่มีผลกระทบต่อการศึกษาและการเรียนในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา จากการศึกษาพบว่า การกระทำผิดวินัยนักเรียนชายกับการผิดวินัยของนักเรียนหญิง มีความแตกต่างกัน และการกระทำผิดของนักเรียนชายมากกว่าสามเท่าของนักเรียนหญิง

จากการศึกษางานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้อง จะใช้คุณธรรมของผู้บริหารและครูเป็นผู้นำในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน คือ ความมีมนุษยสัมพันธ์ ความอดทน การแสดงออก ความสามัคคีปรองดอง สถานภาพของครูในการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม การบริหารงานในโรงเรียน ความสัมพันธ์กับชุมชน มีส่วนเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนให้ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม และผู้บริหารและครูเป็นแบบอย่างที่ดี

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาสร้างเป็นกรอบแนวคิดที่มุ่งศึกษา บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ซึ่งมีกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

ตัวแปรอิสระ

1. วุฒิการศึกษา
 - 1.1 ปริญญาตรี
 - 1.2 สูงกว่าปริญญาตรี
2. ขนาดของโรงเรียน
 - 2.1 โรงเรียนขนาดเล็ก
 - 2.2 โรงเรียนขนาดกลาง
 - 2.3 โรงเรียนขนาดใหญ่
 - 2.4 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ

ตัวแปรตาม

- บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน
- 4.1 การบริหารทั่วไป
 - 4.2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
 - 4.3 การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม
 - 4.4 การติดตามและประเมินผล

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังมีรายละเอียดดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 66 โรงเรียน รวมทั้งหมดจำนวน 2,673 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มตัวอย่างจากประชากร โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 : 608 – 610 ; อ้างถึงใน ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2542 : 148 - 149) ได้จำนวน 331 คน ตามสัดส่วนของขนาดโรงเรียนแล้วทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

ตาราง 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

ขนาดโรงเรียน	โรงเรียน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ขนาดเล็ก	1. สูงเนินพิทยาคม	15	15
	2. ตาจงพิทยาสรรค์	19	19
	3. สามัคคีพิทยาคม	14	14

ตาราง 3.1 (ต่อ)

ขนาดโรงเรียน	โรงเรียน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ขนาดกลาง	4. ห้วยหินพิทยาคม	30	30
	5. โนนสุวรรณพิทยาคม	42	42
ขนาดใหญ่	6. หนองกี่พิทยาคม	101	74
ขนาดใหญ่พิเศษ	7. กระสัง	112	76
	8. พุทไธสง	113	75
เฉลี่ยรวม		532	331

2. เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ประกอบด้วยวุฒิการศึกษาและขนาดของโรงเรียน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำนวน 4 ด้าน คือ ด้านบริหารทั่วไป ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ด้านการติดตามและประเมินผล ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2546 : 163)

คะแนน 5 ความหมาย มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนน 4 ความหมาย มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

คะแนน 3 ความหมาย มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนน 2 ความหมาย มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

คะแนน 1 ความหมาย มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของครูเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open Ended Form)

2.2 ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

2.2.1 ศึกษาเอกสาร บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

2.2.2 สร้างแบบสอบถามตามแนวทางของบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำนวน 4 ด้าน คือ ด้านบริหารทั่วไป ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ด้านการติดตามและประเมินผล

2.2.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาความถูกต้องและเหมาะสม

2.2.4 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ทำการตรวจสอบความครอบคลุม ความถูกต้อง ตรงตามสภาพปัญหา เป็นการหาความเที่ยงตรงของแบบสอบถามแบบเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

2.2.4.1 นายศุภฤกษ์ พลางาม วุฒិการศึกษ ศษ.ม. (บริหารการศึกษา)
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ โรงเรียนสูงเนินพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหาร

2.2.4.2 นายวัชรบูรณ์ บุญชู วุฒิการศึกษ กศ.ม. (บริหารการศึกษา)
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ โรงเรียนห้วยหินพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหาร

2.2.4.3 นายชาติรี อัครสุบุญตร วุฒิการศึกษ ศษ.ม. (บริหารการศึกษา)
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ โรงเรียนหนองกี่พิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล

2.2.5 นำแบบสอบถามที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไข

2.2.6 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

2.6.7 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 เพื่อแจกจ่ายไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและกำหนดวันรับแบบสอบถามคืน เมื่อครบกำหนดเวลาได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 331 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยยื่นคำร้องต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อขอให้ออกหนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม โดยส่งถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

3.2 ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ออกหนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม โดยส่งถึงผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 เพื่อขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่าง

3.3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 เพื่อแจกจ่ายไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและกำหนดวันรับแบบสอบถามคืน เมื่อครบกำหนดเวลาได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 331 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการวิเคราะห์การแจกแจงความถี่และร้อยละ (Percentage) เสนอข้อมูลเป็นตารางแสดงร้อยละ

4.2 การวิเคราะห์การศึกษาบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 โดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยรวมและรายด้าน โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2546 : 163)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 ความหมาย มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 ความหมาย มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 ความหมาย มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 ความหมาย มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 ความหมาย มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4.3 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยการทดสอบค่า Independent Sample t - test กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

4.4 การเปรียบเทียบสภาพบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยการทดสอบค่า F - test (One - Way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างให้ทำการทดสอบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe' Method) กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

4.5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ด้วยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ (Percentage) เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1.1 อำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีการหาอัตราส่วนวิกฤต t ตามวิธีการของ t -test โดยใช้สูตร (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 322)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2 + S_L^2}{n}}}$$

เมื่อ	\bar{X}_H	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มได้คะแนนสูง
	\bar{X}_L	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มได้คะแนนต่ำ
	S_H^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มได้คะแนนสูง
	S_L^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มได้คะแนนต่ำ
	n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มสูงหรือกลุ่มต่ำที่นำมาวิเคราะห์

1.2 ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ใช้สูตร (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 261)

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ	α	แทน	ความเชื่อมั่น
	K	แทน	จำนวนข้อ
	S_i^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
	S_t^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวม

2. สถิติพื้นฐาน

2.1 ร้อยละ (Percentage) โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด. 2546 : 104)

$$P = \frac{f}{n} \times 100$$

เมื่อ	P	แทน	ค่าร้อยละ
	f	แทน	ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ
	n	แทน	จำนวนความถี่ทั้งหมด

2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด. 2546 : 105)

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{n}$$

เมื่อ	\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum x$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนน
	n	แทน	จำนวนคน

2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด. 2546 : 106)

$$S. D. = \sqrt{\frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ	S. D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum x$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนนในแต่ละคน
	$\sum x^2$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนนในแต่ละคนยกกำลังสอง
	n	แทน	จำนวนคนทั้งหมด

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 การทดสอบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent Sample) ในการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหาร ในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามวุฒิ การศึกษา ใช้ค่าสถิติ Independent Sample t-test กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05 วิเคราะห์ด้วย ค่า Independent Sample t - test โดยใช้สูตร (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2542 : 322)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{\sigma_1^2}{N_1} + \frac{\sigma_2^2}{N_2}}}$$

เมื่อ	\bar{X}_1	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1
	\bar{X}_2	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 2
	σ_1^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มที่ 1
	σ_2^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มที่ 2
	N_1	แทน	จำนวนประชากรกลุ่มที่ 1
	N_2	แทน	จำนวนประชากรกลุ่มที่ 2

3.2 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – way ANOVA) ในการเปรียบเทียบ บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ใช้ค่าสถิติ F - test (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2542 : 328)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ	F	แทน	ค่าการแจกแจงของ F
	MS_b	แทน	ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
	MS_w	แทน	ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ใช้วิธีการ เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ตามวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe' Method)

ใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 114)

$$CV_d = \sqrt{(K - 1)(F^*)(MS_{within})(2/n)}$$

เมื่อ	K	แทน	จำนวนกลุ่มในกลุ่มตัวอย่าง
	F*	แทน	ค่า F ที่เปิดจากตาราง (Critical Value)
	MS _{within}	แทน	ค่า Mean Square Group ที่คำนวณไว้แล้วในการ วิเคราะห์ความแปรปรวน
	n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย ได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	แทน	จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t - distribution
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F - distribution

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมทางด้านสถิติ ในการวิเคราะห์หาค่าสถิติของข้อมูล โดยเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางแบ่งเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 32

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความของครูเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามวุฒิการศึกษาและขนาดของโรงเรียน

ตอนที่ 4 สรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 32

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

รายละเอียดของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยขอนำเสนอตามลำดับ ดังนี้
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งปรากฏผลดังตาราง 4.1 ดังนี้

ตาราง 4.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะตัวแปร	จำนวน (n= 331)	ร้อยละ
1. วุฒิการศึกษา		
ปริญญาตรี	246	74.3
สูงกว่าปริญญาตรี	85	25.7
รวม	331	100
2. ขนาดของโรงเรียน		
ขนาดเล็ก จำนวนนักเรียนไม่เกิน 499 คน	48	14.5
ขนาดกลาง จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 500 ถึง 1,499 คน	72	21.8
ขนาดใหญ่ จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1,500 คนถึง 2,499 คน	75	22.7
ขนาดใหญ่พิเศษ จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 2,500 คนขึ้นไป	136	41.1
รวม	331	100

จากตาราง 4.1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 331 คน มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 246 คน (ร้อยละ 74.3) และวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 85 คน (ร้อยละ 25.7) ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 136 คน (ร้อยละ 41.1) รองลงมาคือโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 75 คน (ร้อยละ 22.7)

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ซึ่งปรากฏผลดังตาราง 4.2 ถึงตาราง 4.15 ดังนี้

ตาราง 4.2 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ตามความคิดเห็นของครู โดยรวมและรายด้าน

บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน	ระดับการปฏิบัติ			
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
1. ด้านการบริหารทั่วไป	4.51	0.47	มากที่สุด	2
2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	4.49	0.49	มาก	3
3. ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม	4.53	0.46	มากที่สุด	1
4. ด้านการติดตามและประเมินผล	4.46	0.55	มาก	4
เฉลี่ยรวม	4.50	0.50	มาก	

จากตาราง 4.2 พบว่า บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.50) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารทั่วไปและด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและด้านการติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับมาก โดยด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.46) ส่วนด้านการติดตามและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.55)

ตาราง 4.3 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 โดยรวมและรายด้าน

บทบาทผู้บริหารในการ ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน	ระดับการปฏิบัติ							
	ปริญญาตรี				สูงกว่าปริญญาตรี			
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับ
1. ด้านการบริหารทั่วไป	4.52	0.45	มากที่สุด	2	4.46	0.51	มาก	1
2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	4.51	0.47	มากที่สุด	3	4.40	0.55	มาก	3
3. ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม	4.56	0.44	มากที่สุด	1	4.45	0.51	มาก	2
4. ด้านการติดตามและประเมินผล	4.49	0.56	มาก	4	4.39	0.52	มาก	4
เฉลี่ยรวม	4.52	0.42	มากที่สุด		4.42	0.46	มาก	

จากตาราง 4.3 พบว่า บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามวุฒิการศึกษาโดยรวมและรายด้าน พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.42) และวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.46) เมื่อพิจารณาในแต่ละวุฒิการศึกษาพบว่า

วุฒิการศึกษาปริญญาตรี โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.42) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารทั่วไป ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านการติดตามและประเมินผลอยู่ในระดับมาก โดยด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.44) ส่วนด้านการติดตามและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.56)

วุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.46) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านการบริหารทั่วไปมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.51) ส่วนด้านการติดตามและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตาราง 4.4 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 32 ด้านการบริหารทั่วไป โดยรวมและรายข้อ

ด้านการบริหารทั่วไป	ระดับการปฏิบัติ					
	ปริญญตรี			สูงกว่าปริญญตรี		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. ผู้บริหารได้วางแผนการบริหารงาน และพัฒนาหลักสูตรการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน	4.49	0.56	มาก	4.47	0.65	มาก
2. ผู้บริหารมีการแต่งตั้ง คณะกรรมการผู้รับผิดชอบ ในการวางแผนการจัดกิจกรรมการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน	4.53	0.56	มากที่สุด	4.51	0.67	มากที่สุด
3. ผู้บริหารให้การสนับสนุนโครงการ หรือกิจกรรมการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน	4.57	0.59	มากที่สุด	4.46	0.72	มาก
4. ผู้บริหารสนับสนุนการจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ เอื้อต่อการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน	4.50	0.59	มากที่สุด	4.39	0.69	มาก
5. ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ ความสามารถในการจัดกิจกรรมการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน	4.53	0.62	มากที่สุด	4.38	0.67	มาก
6. ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้มีการใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นในการจัดกิจกรรมการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน	4.49	0.65	มาก	4.39	0.32	มาก

ตาราง 4.4 (ต่อ)

ด้านการบริหารทั่วไป	ระดับการปฏิบัติ					
	ปริญญาตรี			สูงกว่าปริญญาตรี		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
7. ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน	4.55	0.61	มากที่สุด	4.46	0.66	มาก
8. โรงเรียนมีการประสานงานตามโครงการการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนต่อชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ	4.50	0.66	มาก	4.53	0.65	มากที่สุด
9. โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์ การดำเนินงานการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ	4.51	0.60	มากที่สุด	4.44	0.73	มาก
10. ผู้บริหารและครูปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมอันดีแก่นักเรียน	4.57	0.57	มากที่สุด	4.54	0.70	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.52	0.45	มากที่สุด	4.46	0.51	มาก

จากตาราง 4.4 พบว่า บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ด้านการบริหารทั่วไป โดยรวมและรายด้าน พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.45) และวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.51) เมื่อพิจารณาในแต่ละวุฒิการศึกษาพบว่า วุฒิการศึกษาปริญญาตรี โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.45) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 2, ข้อ 3, ข้อ 4, ข้อ 5, ข้อ 7, ข้อ 9 และข้อ 10 อยู่ใน

ระดับมากที่สุด ส่วนข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 3 ผู้บริหารให้การสนับสนุนโครงการหรือกิจกรรมการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.59) รองลงมาคือ ข้อ 7 ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.61) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 1 ผู้บริหารได้วางแผนการบริหารงานและพัฒนาหลักสูตรการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.56)

วุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.51) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 2, ข้อ 8 และข้อ 10 อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 10 ผู้บริหารและครูปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมอันดีแก่นักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.70) รองลงมาคือ ข้อ 8 โรงเรียนมีการประสานงานตามโครงการการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนต่อชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.65) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 5 ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ ความสามารถในการจัดกิจกรรมการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.67)

ตาราง 4.5 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 32 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยรวมและรายข้อ

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	ระดับการปฏิบัติ					
	ปริญญาตรี			สูงกว่าปริญญาตรี		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
11. ผู้บริหารและคณะครูมีการร่วมมือกันวิเคราะห์ปัญหาพฤติกรรมนักเรียน และให้ความสำคัญกับการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนก่อนการดำเนินการตามโครงการ	4.47	0.64	มาก	4.48	0.73	มาก
12. โรงเรียนมีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน	4.53	0.61	มากที่สุด	4.38	0.67	มาก

ตาราง 4.5 (ต่อ)

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	ระดับการปฏิบัติ					
	ปริญญตรี			สูงกว่าปริญญตรี		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
13. โรงเรียนมีการบูรณาการการสอนเรื่องคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	4.55	0.57	มากที่สุด	4.41	0.71	มาก
14. โรงเรียนมีการจัดทำและใช้สื่อการเรียนการสอนที่หลากหลายในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน	4.43	0.69	มาก	4.39	0.76	มาก
15. โรงเรียนมีวิทยากรท้องถิ่นเข้าร่วมการจัดการเรียนการสอนในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน	4.44	0.75	มาก	4.34	0.78	มาก
16. โรงเรียนจัดกิจกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาอย่างสม่ำเสมอ	4.68	0.52	มากที่สุด	4.58	0.61	มากที่สุด
17. โรงเรียนพัฒนาบุคลากรให้ปฏิบัติอย่างเหมาะสมและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน	4.54	0.62	มากที่สุด	4.39	0.69	มาก
18. โรงเรียนส่งเสริมให้มีพระพุทธรูปภาพและสัญลักษณ์ เพื่อเป็นที่เคารพในห้องเรียน	4.61	0.59	มากที่สุด	4.35	0.70	มาก
19. โรงเรียนมีป้ายนิเทศและประชาสัมพันธ์ผลงานดีเด่นด้านคุณธรรม จริยธรรมของครู นักเรียน และชุมชนเนื่องในวันสำคัญทางศาสนาอย่างสม่ำเสมอ	4.42	0.70	มาก	4.28	0.80	มาก

ตาราง 4.5 (ต่อ)

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	ระดับการปฏิบัติ					
	ปริญญาตรี			สูงกว่าปริญญาตรี		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
20. โรงเรียนจัดให้มีสถานปฏิบัติ ธรรมเพื่อฝึกสมาธิและส่งเสริม คุณธรรม จริยธรรม	4.50	0.69	มาก	4.39	0.76	มาก
เฉลี่ยรวม	4.52	0.47	มากที่สุด	4.40	0.55	มาก

จากตาราง 4.5 พบว่า บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยรวมและรายด้าน พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.47) และวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.55) เมื่อพิจารณาในแต่ละวุฒิการศึกษาพบว่า

วุฒิการศึกษาปริญญาตรี โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.47) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 12, ข้อ 13, ข้อ 16, ข้อ 17 และข้อ 18 อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 16 โรงเรียนจัดกิจกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.52) รองลงมาคือ ข้อ 18 โรงเรียนส่งเสริมให้มีพระพุทธรูป ภาพและสัญลักษณ์ เพื่อเป็นที่เคารพในห้องเรียนมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.59) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 19 โรงเรียนมีป้ายนิเทศและประชาสัมพันธ์ผลงานดีเด่นด้านคุณธรรม จริยธรรมของครู นักเรียน และชุมชนเนื่องในวันสำคัญทางศาสนาอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.70)

วุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.55) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 16 อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 16 โรงเรียนจัดกิจกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.61) รองลงมาคือ ข้อ 11 ผู้บริหารและคณะครูมีการร่วมมือกันวิเคราะห์ปัญหาพฤติกรรมนักเรียน และให้ความสำคัญกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนก่อนการดำเนินการตามโครงการ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.73)

ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 19 โรงเรียนมีป้ายนิเทศและประชาสัมพันธ์ผลงานดีเด่นด้าน
คุณธรรมจริยธรรมของครู นักเรียน และชุมชนเนื่องในวันสำคัญทางศาสนาอย่างสม่ำเสมอ
($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.80)

ตาราง 4.6 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรม
จริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 32 ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมโดยรวมและรายข้อ

ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม	ระดับการปฏิบัติ					
	ปริญญตรี			สูงกว่าปริญญตรี		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
21. โรงเรียนมีการดำเนินงานตาม แผนงานการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง	4.57	0.57	มากที่สุด	4.47	0.63	มาก
22. โรงเรียนให้ชุมชนมีส่วนร่วมใน กิจกรรมการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน	4.44	0.63	มาก	4.44	0.71	มาก
23. โรงเรียนจัดกิจกรรมเข้าค่าย ลูกเสือ เนตรนารี เพื่อส่งเสริมวินัย คุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน	4.64	0.52	มากที่สุด	4.52	0.68	มากที่สุด
24. โรงเรียนจัดกิจกรรมกีฬาภายใน เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของ นักเรียน ด้านกรมีน้ำใจนักกีฬา	4.62	0.57	มากที่สุด	4.52	0.65	มากที่สุด
25. โรงเรียนได้รับการสนับสนุนจาก หน่วยงานองค์กรหรือชุมชนในการ จัดกิจกรรมการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน	4.50	0.61	มาก	4.39	0.67	มาก
26. โรงเรียนมีกิจกรรมค่ายคุณธรรม จริยธรรม	4.62	0.56	มากที่สุด	4.51	0.67	มากที่สุด

ตาราง 4.6 (ต่อ)

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	ระดับการปฏิบัติ					
	ปริญญตรี			สูงกว่าปริญญตรี		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
27. โรงเรียนจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร มุ่งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมที่หลากหลายและต่อเนื่อง	4.55	0.60	มากที่สุด	4.39	0.67	มาก
28. โรงเรียนจัดกิจกรรมสวดมนต์ยาว ในวันศุกร์สุดสัปดาห์	4.61	0.53	มากที่สุด	4.48	0.68	มาก
29. โรงเรียนมีการอบรมครูและนักเรียนเป็นแกนนำในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม	4.55	0.60	มากที่สุด	4.46	0.63	มาก
30. โรงเรียนจัดสัมมนา ทัศนศึกษา ให้กับคณะครู นักเรียนเพื่อสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียน	4.51	0.71	มากที่สุด	4.38	0.67	มาก
เฉลี่ยรวม	4.56	0.44	มากที่สุด	4.45	0.51	มาก

จากตาราง 4.6 พบว่า บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 32 จำแนกตาม วุฒิการศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม โดยรวมและรายด้าน พบว่า ครูที่มีวุฒิ การศึกษาปริญญาตรีมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.44) และวุฒิการศึกษา สูงกว่าปริญญาตรีมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.51) เมื่อพิจารณาในแต่ละ วุฒิการศึกษา พบว่า

วุฒิการศึกษาปริญญาตรี โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.44) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 21, ข้อ 23, ข้อ 24, ข้อ 26, ข้อ 27, ข้อ 28, ข้อ 29 และข้อ 30 อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 23 โรงเรียนจัดกิจกรรมเข้าค่ายลูกเสือ เนตรนารี เพื่อส่งเสริมวินัย คุณธรรมจริยธรรม ของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.52) รองลงมาคือ ข้อ 24 โรงเรียนจัดกิจกรรม กีฬาภายในเพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ด้านการมีน้ำใจนักกีฬา ($\bar{X} = 4.64$,

S.D. = 0.52) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 22 โรงเรียนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.63)

วุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.51) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 23, ข้อ 24 และข้อ 26 อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 23 โรงเรียนจัดกิจกรรมเข้าค่ายลูกเสือ เนตรนารี เพื่อส่งเสริมวินัย คุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.68) รองลงมาคือ ข้อ 24 โรงเรียนมีกิจกรรมค่ายคุณธรรม จริยธรรม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.65) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 30 โรงเรียนจัดสัมมนา ทัศนศึกษาให้กับคณะกรรมการนักเรียนเพื่อสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียน ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.67)

ตาราง 4.7 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัชฌมศึกษา เขต 32 ด้านการติดตามและประเมินผล โดยรวมละรายข้อ

ด้านการติดตามและประเมินผล	ระดับการปฏิบัติ					
	ปริญญาตรี			สูงกว่าปริญญาตรี		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
31. โรงเรียนจัดหาเอกสารและคู่มือ ดำเนินงานการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน	4.46	0.69	มาก	4.28	0.80	มาก
32. โรงเรียนกำหนดปฏิทินการดำเนิน โครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนของบุคลากร ตลอดปีการศึกษา	4.52	0.64	มากที่สุด	4.46	0.61	มาก
33. โรงเรียนจัดทำและดำเนินงานการ ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของ นักเรียนตามแผนการนิเทศภายใน	4.53	0.60	มากที่สุด	4.47	0.61	มาก
34. โรงเรียนมีการแต่งตั้ง คณะกรรมการนิเทศ ติดตามและ ประเมินผลการดำเนินงานโครงการ	4.50	0.64	มาก	4.41	0.62	มาก

ตาราง 4.7 (ต่อ)

ด้านการติดตามและประเมินผล	ระดับการปฏิบัติ					
	ปริญญตรี			สูงกว่าปริญญตรี		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน						
35. โรงเรียนจัดให้มีการประเมินกิจกรรมการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน เพื่อวัดความพึงพอใจของนักเรียน	4.50	0.65	มาก	4.39	0.66	มาก
36. คณะกรรมการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล สรุปรายงานผลการประเมินกิจกรรมต่อผู้บริหาร	4.50	0.63	มาก	4.36	0.69	มาก
37. โรงเรียนจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการดำเนินงานการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน	4.46	0.66	มาก	4.31	0.71	มาก
38. ผู้บริหาร และครูศึกษาผลการดำเนินงานการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน เพื่อนำมากำหนดแนวทางในการพัฒนาต่อไป	4.49	0.67	มาก	4.39	0.64	มาก
39. ผู้บริหาร ครู นักเรียนและผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการประเมินปฏิบัติกิจกรรมการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม	4.44	0.67	มาก	4.38	0.62	มาก
40. โรงเรียนมีการนำผลการประเมินกิจกรรมการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน มาเป็นแนวทาง การปรับปรุงโครงการอย่างต่อเนื่อง	4.51	0.64	มากที่สุด	4.41	0.64	มาก
เฉลี่ยรวม	4.49	0.56	มาก	4.39	0.52	มาก

จากตาราง 4.7 พบว่า บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ด้านการติดตามและประเมินผล โดยรวมและรายด้าน พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49, S.D. = 0.56$) และวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39, S.D. = 0.52$) เมื่อพิจารณาในแต่ละวุฒิการศึกษาพบว่า

วุฒิการศึกษาปริญญาตรี โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49, S.D. = 0.56$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 32 และข้อ 33 และข้อ 40 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 33 โรงเรียนจัดทำและดำเนินการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนตามแผนการนิเทศภายใน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.53, S.D. = 0.60$) รองลงมาคือ ข้อ 32 โรงเรียนกำหนดปฏิทินการดำเนินการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนของบุคลากรตลอดปีการศึกษา มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.52, S.D. = 0.64$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 39 ผู้บริหาร ครู นักเรียนและผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการประเมินปฏิบัติการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ($\bar{X} = 4.44, S.D. = 0.67$)

วุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ด้านการติดตามและประเมินผล โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39, S.D. = 0.52$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 33 โรงเรียนจัดทำและดำเนินการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนตามแผนการนิเทศภายใน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.47, S.D. = 0.61$) รองลงมาคือ ข้อ 32 โรงเรียนกำหนดปฏิทินการดำเนินการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนของบุคลากรตลอดปีการศึกษา มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.46, S.D. = 0.61$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 31 โรงเรียนจัดหาเอกสารและคู่มือดำเนินการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ($\bar{X} = 4.28, S.D. = 0.80$)

ตาราง 4.8 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำนวนตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน

ขนาดของโรงเรียน	ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่		ขนาดใหญ่พิเศษ					
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย			
1. ด้านการบริหารทั่วไป	4.28	0.40	มาก	4.75	0.29	มากที่สุด	4.65	0.35	มากที่สุด	4.38	0.54	มาก
2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	4.19	0.40	มาก	4.69	0.31	มากที่สุด	4.65	0.45	มากที่สุด	4.40	0.54	มาก
3. ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม	4.37	0.47	มาก	4.66	0.34	มากที่สุด	4.67	0.44	มากที่สุด	4.45	0.49	มาก
4. ด้านการติดตามและประเมินผล	4.19	0.49	มาก	4.64	0.41	มากที่สุด	4.64	0.52	มากที่สุด	4.37	0.59	มาก
เฉลี่ยรวม	4.26	0.38	มาก	4.68	0.26	มากที่สุด	4.65	0.37	มากที่สุด	4.40	0.48	มาก

จากตาราง 4.8 พบว่า บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมของนักเรียน ตามความคิดเห็นของครู จำนวนตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน พบว่า โรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วน โรงเรียนขนาดเล็กและขนาดใหญ่ พิเศษการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยโรงเรียนขนาดกลาง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.26) รองลงมาโรงเรียนขนาดใหญ่ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.37) และโรงเรียนขนาดเล็ก มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.38) เมื่อพิจารณาในแต่ละขนาดของโรงเรียนพบว่า

โรงเรียนขนาดเล็ก โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26, S.D. = 0.38$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.37, S.D. = 0.47$) รองลงมาด้านบริหารทั่วไป มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.28, S.D. = 0.40$) ส่วนด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.19, S.D. = 0.40$)

โรงเรียนขนาดกลาง โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68, S.D. = 0.26$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านการบริหารทั่วไป มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.75, S.D. = 0.29$) รองลงมาด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.69, S.D. = 0.31$) ส่วนด้านการติดตามและประเมินผลมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.64, S.D. = 0.41$)

โรงเรียนขนาดใหญ่ โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65, S.D. = 0.37$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.67, S.D. = 0.44$) รองลงมาด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.65, S.D. = 0.45$) ส่วนด้านการติดตามและประเมินผลมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.64, S.D. = 0.52$)

โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40, S.D. = 0.48$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.45, S.D. = 0.49$) รองลงมาด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.40, S.D. = 0.54$) ส่วนด้านการติดตามและประเมินผลมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.37, S.D. = 0.59$)

ตาราง 4.9 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำนวนตามขนาดของโรงเรียน ด้านการบริหารทั่วไป โดยรวมและรายข้อ

ด้านการบริหารทั่วไป	ระดับการปฏิบัติ											
	ขนาดเล็ก			ขนาดกลาง			ขนาดใหญ่			ขนาดใหญ่พิเศษ		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. ผู้บริหารได้วางแผนการบริหารงานและพัฒนากลยุทธ์การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน	4.19	0.49	มาก	4.72	0.48	มากที่สุด	4.67	0.50	มากที่สุด	4.37	0.62	มาก
2. ผู้บริหารมีการแต่งตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบ ในการวางแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน	4.21	0.50	มาก	4.76	0.46	มากที่สุด	4.65	0.48	มากที่สุด	4.43	0.66	มาก
3. ผู้บริหารให้การสนับสนุนโครงการหรือกิจกรรมการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน	4.38	0.53	มาก	4.74	0.53	มากที่สุด	4.63	0.51	มากที่สุด	4.44	0.71	มาก
4. ผู้บริหารสนับสนุนการจัดบรรยายสถานแวดล้อม แหล่งเรียนรู้เพื่อการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน	4.29	0.50	มาก	4.72	0.48	มากที่สุด	4.63	0.51	มากที่สุด	4.32	0.71	มาก

ตาราง 4.9 (ต่อ)

	ระดับการปฏิบัติ											
	ขนาดเล็ก			ขนาดกลาง			ขนาดใหญ่			ขนาดใหญ่พิเศษ		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
<p>5. ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ ความสามารถในการจัดกิจกรรมการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน</p> <p>6. ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้มีการใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นในการจัดกิจกรรมการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน</p> <p>7. ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน</p> <p>8. โรงเรียนมีการประสานงานตามโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ต่อชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ</p>	4.27	0.71	มาก	4.74	0.47	มากที่สุด	4.64	0.54	มากที่สุด	4.36	0.69	ความหมาย
	4.23	0.56	มาก	4.75	0.44	มากที่สุด	4.63	0.63	มากที่สุด	4.30	0.69	มาก
	4.35	0.60	มาก	4.79	0.44	มากที่สุด	4.69	0.49	มากที่สุด	4.35	0.70	มาก
	4.31	0.59	มาก	4.74	0.47	มากที่สุด	4.65	0.63	มากที่สุด	4.37	0.72	มาก

ตาราง 4.9 (ต่อ)

ด้านการบริหารทั่วไป	ระดับการปฏิบัติ											
	ขนาดเล็ก			ขนาดกลาง			ขนาดใหญ่			ขนาดใหญ่พิเศษ		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
9. โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์ การดำเนินงานการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ	4.21	0.58	มาก	4.79	0.41	มากที่สุด	4.64	0.54	มากที่สุด	4.35	0.73	มาก
10. ผู้บริหารและครูปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมอันดีแก่นักเรียน	4.38	0.61	มาก	4.75	0.44	มากที่สุด	4.69	0.54	มากที่สุด	4.45	0.70	มาก
เฉลี่ยรวม	4.28	0.40	มาก	4.75	0.29	มากที่สุด	4.56	0.35	มากที่สุด	4.37	0.53	มาก

จากตาราง 4.9 พบว่า บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ด้านการบริหารทั่วไป โดยรวมและรายข้อ พบว่า โรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วน โรงเรียนขนาดเล็กและขนาดใหญ่พิเศษ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยโรงเรียนขนาดกลาง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.75, S.D. = 0.29$) รองลงมาโรงเรียนขนาดใหญ่ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.56, S.D. = 0.35$) และโรงเรียนขนาดเล็ก มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.28, S.D. = 0.40$)

ตาราง 4.10 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยรวมและรายข้อ

	ระดับการปฏิบัติ											
	ขนาดเล็ก			ขนาดกลาง			ขนาดใหญ่			ขนาดใหญ่พิเศษ		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน												
11. ผู้บริหารและคณะครูมีการร่วมมือกันวิเคราะห์ปัญหาพฤติกรรมนักเรียน และให้ความสำคัญกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนก่อนการดำเนินการตามโครงการ	4.13	0.64	มาก	4.71	.049	มากที่สุด	4.71	0.56	มากที่สุด	4.34	0.72	มาก
12. โรงเรียนมีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน	4.17	0.56	มาก	4.71	0.46	มากที่สุด	4.67	0.53	มากที่สุด	4.39	0.71	มาก
13. โรงเรียนมีการบูรณาการเรียนเรื่องคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	4.21	0.62	มาก	4.71	0.46	มากที่สุด	4.61	0.57	มากที่สุด	4.47	0.65	มาก

ตาราง 4.10 (ต่อ)

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	ระดับการปฏิบัติ											
	ขนาดเล็ก			ขนาดกลาง			ขนาดใหญ่			ขนาดใหญ่พิเศษ		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
14. โรงเรียนมีการจัดทำและใช้สื่อการเรียนการสอนที่หลากหลายในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน	3.92	0.65	มาก	4.72	0.45	มากที่สุด	4.63	0.61	มากที่สุด	4.32	0.77	มาก
15. โรงเรียนมีวิทยากรท้องถิ่นเข้าร่วมการจัดการเรียนการสอนในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน	4.08	0.87	มาก	4.69	0.52	มากที่สุด	4.61	0.63	มากที่สุด	4.27	0.81	มาก
16. โรงเรียนจัดกิจกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาอย่างสม่ำเสมอ	4.60	0.49	มากที่สุด	4.74	0.47	มากที่สุด	4.68	0.57	มากที่สุด	4.61	0.57	มากที่สุด
17. โรงเรียนพัฒนาบุคลากรให้ปฏิบัติอย่างเหมาะสมและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน	4.19	0.61	มาก	4.75	0.47	มากที่สุด	4.68	0.55	มากที่สุด	4.39	0.71	มาก
18. โรงเรียนส่งเสริมให้มีพระพุทธรูปภาพและสัญลักษณ์ เพื่อเป็นที่เคารพในห้องเรียน	4.42	0.58	มาก	4.72	0.48	มากที่สุด	4.65	0.58	มากที่สุด	4.43	0.72	มาก

ตาราง 4.10 (ต่อ)

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	ระดับการปฏิบัติ											
	ขนาดเล็ก			ขนาดกลาง			ขนาดใหญ่			ขนาดใหญ่พิเศษ		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
19. โรงเรียนมีป้ายนิเทศและประชาสัมพันธ์ ผลงานดีเด่นด้านคุณธรรม จริยธรรมของครู นักเรียน และชุมชนเนื่องในวันสำคัญทาง ศาสนาอย่างสม่ำเสมอ	4.00	0.68	มาก	4.50	0.63	มากที่สุด	4.68	0.57	มากที่สุด	4.29	0.79	มาก
20. โรงเรียนจัดให้มีสถานปฏิบัติธรรมเพื่อ ฝึกสมาธิและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม	4.19	0.73	มาก	4.63	0.51	มากที่สุด	4.57	0.66	มากที่สุด	4.44	0.78	มาก
เฉลี่ยรวม	4.19	0.43	มาก	4.68	0.31	มากที่สุด	4.64	0.44	มากที่สุด	4.39	0.54	มาก

จากตาราง 4.10 พบว่า บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมของนักเรียน ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยรวมและรายข้อ พบว่า โรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วน โรงเรียนขนาดเล็ก และขนาดใหญ่พิเศษ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยโรงเรียนขนาดกลาง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.31) รองลงมาโรงเรียนขนาดใหญ่ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.44) และโรงเรียนขนาดเล็ก มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.43)

ตาราง 4.11 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม โดยรวมและรายชื่อ

ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม	ระดับการปฏิบัติ											
	ขนาดเล็ก			ขนาดกลาง			ขนาดใหญ่			ขนาดใหญ่พิเศษ		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
21. โรงเรียนมีการดำเนินงานตามแผนงาน การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน อย่างต่อเนื่อง	4.35	0.56	มาก	4.76	0.43	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด	4.60	0.65	มากที่สุด
22. โรงเรียนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรม การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน	4.17	0.66	มาก	4.57	0.50	มากที่สุด	4.56	0.62	มากที่สุด	4.40	0.71	มาก
23. โรงเรียนจัดกิจกรรมเข้าค่ายลูกเสือ เนตร นารี เพื่อส่งเสริมวินัย คุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียน	4.42	0.77	มาก	4.72	0.45	มากที่สุด	4.73	0.50	มากที่สุด	4.55	0.56	มากที่สุด
24. โรงเรียนจัดกิจกรรมกีฬาภายในเพื่อ ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ด้านการมีน้ำใจนักกีฬา	4.46	0.65	มาก	4.69	0.46	มากที่สุด	4.67	0.60	มากที่สุด	4.55	0.64	มากที่สุด

ตาราง 4.11 (ต่อ)

ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม	ระดับการปฏิบัติ											
	ขนาดเล็ก			ขนาดกลาง			ขนาดใหญ่			ขนาดใหญ่พิเศษ		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
25. โรงเรียนได้รับการสนับสนุนจาก หน่วยงานองค์กรหรือชุมชน ในการจัด กิจกรรมการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของ นักเรียน	4.25	0.60	มาก	4.56	0.53	มากที่สุด	4.67	0.63	มากที่สุด	4.40	0.67	ความหมาย มาก
26. โรงเรียนมีกิจกรรมค่ายคุณธรรม จริยธรรม	4.54	0.58	มากที่สุด	4.65	0.51	มากที่สุด	4.73	0.47	มากที่สุด	4.49	0.62	มาก
27. โรงเรียนจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร มุ่ง ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมที่หลากหลายและ ต่อเนื่อง	4.40	0.61	มาก	4.56	0.55	มากที่สุด	4.67	0.60	มากที่สุด	4.43	0.65	มาก
28. โรงเรียนจัดกิจกรรมสวดมนต์ยาวในวัน ศุกร์สุดสัปดาห์	4.63	0.49	มากที่สุด	4.58	0.58	มากที่สุด	4.67	0.55	มากที่สุด	4.50	0.61	มาก

ตาราง 4.11 (ต่อ)

ด้านการจัดการรวมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม	ระดับการปฏิบัติ											
	ขนาดเล็ก			ขนาดกลาง			ขนาดใหญ่			ขนาดใหญ่พิเศษ		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
29. โรงเรียนมีการอบรมครูและนักเรียนเป็น แกนนำในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม	4.29	0.71	มาก	4.74	0.44	มากที่สุด	4.72	0.51	มากที่สุด	4.40	0.64	มาก
30. โรงเรียนจัดสัมมนา ทัศนศึกษาให้กับ คณะครู นักเรียนเพื่อสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียน	4.19	0.79	มาก	4.75	0.47	มากที่สุด	4.64	0.61	มากที่สุด	4.34	0.75	มาก
เฉลี่ยรวม	4.37	0.47	มาก	4.66	0.34	มากที่สุด	4.67	0.44	มากที่สุด	4.45	0.49	มาก

จากตาราง 4.11 พบว่า บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ด้านการจัดการรวมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม โดยรวมและรายข้อ พบว่า โรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนโรงเรียน

ขนาดเล็กและขนาดใหญ่พิเศษ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยโรงเรียนขนาดใหญ่ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.67, S.D. = 0.44$) รองลงมาโรงเรียนขนาดกลาง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.66, S.D. = 0.34$) และโรงเรียนขนาดเล็ก มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.37, S.D. = 0.47$)

ตาราง 4.12 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 32 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ด้านการติดตามและประเมินผล โดยรวมและรายข้อ

	ระดับการปฏิบัติ											
	ขนาดเล็ก			ขนาดกลาง			ขนาดใหญ่			ขนาดใหญ่พิเศษ		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
31. โรงเรียนจัดหาเอกสารและคู่มือ ดำเนินงานการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียน	4.06	0.70	มาก	4.68	0.50	มากที่สุด	4.61	0.66	มากที่สุด	4.28	0.79	ความหมาย มาก
32. โรงเรียนกำหนดปฏิบัติการดำเนิน โครงการการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนของบุคลากรตลอดปีการศึกษา	4.31	0.59	มาก	4.71	0.49	มากที่สุด	4.65	0.56	มากที่สุด	4.39	0.71	มาก
33. โรงเรียนจัดทำและดำเนินการ ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนตาม แผนการนิเทศภายใน	4.31	0.55	มาก	4.72	0.48	มากที่สุด	4.61	0.59	มากที่สุด	4.43	0.65	มาก
34. โรงเรียนมีการแต่งตั้งคณะกรรมการ นิเทศติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน	4.21	0.68	มาก	4.64	0.48	มากที่สุด	4.65	0.56	มากที่สุด	4.38	0.69	มาก

ตาราง 4.12 (ต่อ)

ด้านการติดตามและประเมินผล	ระดับการปฏิบัติ											
	ขนาดเล็ก			ขนาดกลาง			ขนาดใหญ่			ขนาดใหญ่พิเศษ		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
35. โรงเรียนจัดให้มีการประเมินกิจกรรมการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน เพื่อวัดความพึงพอใจของนักเรียน	4.19	0.67	มาก	4.67	0.50	มากที่สุด	4.67	0.58	มากที่สุด	4.35	0.69	มาก
36. คณะกรรมการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล สรุปรายงานผลการประเมินกิจกรรมต่อผู้บริหาร	4.17	0.75	มาก	4.65	0.53	มากที่สุด	4.67	0.55	มากที่สุด	4.37	0.68	มาก
37. โรงเรียนจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับ การดำเนินงานการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน	4.08	0.65	มาก	4.54	0.53	มากที่สุด	4.64	0.63	มากที่สุด	4.35	0.73	มาก
38. ผู้บริหาร และครูศึกษผลการดำเนินงาน การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน เพื่อนำมากำหนดแนวทางในการพัฒนาต่อไป	4.25	0.64	มาก	4.60	0.55	มากที่สุด	4.64	0.58	มากที่สุด	4.38	0.68	มาก

ตาราง 4.12 (ต่อ)

ด้านการติดตามและประเมินผล	ระดับการปฏิบัติ											
	ขนาดเล็ก			ขนาดกลาง			ขนาดใหญ่			ขนาดใหญ่พิเศษ		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
39. ผู้บริหาร ครู นักเรียนและผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการประเมิน ปฏิบัติกิจกรรมการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม	4.19	0.57	มาก	4.56	0.58	มากที่สุด	4.57	0.66	มากที่สุด	4.36	0.69	มาก
40. โรงเรียนมีการนำผลการประเมินกิจกรรมการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน มาเป็นแนวทาง การปรับปรุงโครงการอย่างต่อเนื่อง	4.17	0.56	มาก	4.63	0.57	มากที่สุด	4.64	0.58	มากที่สุด	4.43	0.69	มาก
เฉลี่ยรวม	4.19	0.49	มาก	4.64	0.41	มากที่สุด	4.64	0.52	มากที่สุด	4.37	0.59	มาก

จากตาราง 4.12 พบว่า บทบาทผู้บริหาร ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ด้านการติดตามและประเมินผล โดยรวมและรายข้อ พบว่า โรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดใหญ่ พิเศษ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยโรงเรียนขนาดใหญ่ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.52) รองลงมาโรงเรียนขนาดกลาง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.41) และโรงเรียนขนาดเล็ก มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.49)

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริม
คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้าน

ตาราง 4.13 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริม
คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้าน

บทบาทผู้บริหารใน การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของ นักเรียน	ระดับการปฏิบัติ						t
	ปริญญาตรี			สูงกว่าปริญญาตรี			
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	
1. ด้านการบริหาร ทั่วไป	4.52	0.45	มากที่สุด	4.46	0.51	มาก	1.087
2. ด้านการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน	4.52	0.47	มากที่สุด	4.40	0.55	มาก	1.767
3. ด้านการจัดกิจกรรม ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม	4.56	0.44	มากที่สุด	4.50	0.52	มาก	1.713
4. ด้านการติดตามและ ประเมินผล	4.49	0.56	มาก	4.39	0.52	มาก	1.576
เฉลี่ยรวม	4.52	0.48	มากที่สุด	4.43	0.53	มาก	1.536

จากตาราง 4.13 พบว่า บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน
ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตาม
วุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้าน พบว่า ครูวุฒิการศึกษาปริญญาตรีมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
ที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.48) ส่วนวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.53) เมื่อพิจารณาในแต่ละวุฒิการศึกษาพบว่า

วุฒิการศึกษาปริญญาตรี โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.48) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริการทั่วไป, ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านการติดตามและประเมินผลอยู่ในระดับมาก โดยด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.44) รองลงมาด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.47) ส่วนด้านการติดตามและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.56)

วุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.53) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.52) รองลงมาด้านการบริการทั่วไป มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.51) ส่วนด้านการติดตามและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.52)

ตาราง 4.14 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 32 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน จำแนกรายด้าน เป็นรายคู่

บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	ms	F	Sig
1. ด้านการบริการทั่วไป	ระหว่างกลุ่ม	10.64	3.00	3.55	18.90**	0.00
	ภายในกลุ่ม	61.38	327.00	0.19		
	รวม	72.02	330.00			
2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	10.23	3.00	3.41	15.85**	0.00
	ภายในกลุ่ม	70.38	327.00	0.22		
	รวม	80.61	330.00			
3. ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม	ระหว่างกลุ่ม	4.63	3.00	1.54	7.68**	0.00
	ภายในกลุ่ม	65.69	327.00	0.20		
	รวม	70.31	330.00			

ตาราง 4.14 (ต่อ)

บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	ms	F	Sig
4. ด้านการติดตามและประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	9.08	3.00	3.03	10.92**	0.00
	ภายในกลุ่ม	90.57	327.00	0.28		
	รวม	99.64	330.00			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	8.32	3.00	2.77	16.94**	0.00
	ภายในกลุ่ม	53.56	327.00	0.16		
	รวม	61.88	330.00			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4.14 พบว่า บทบาทผู้บริหาร ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกขนาดของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่โดยใช้วิธีเซฟเฟ่ ปรากฏดังตาราง 4.15 - 4.18

ตาราง 4.15 การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่เกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริม
คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

บทบาทผู้บริหารในการ ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม	\bar{X}	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	ขนาดใหญ่ พิเศษ
จริยธรรม		4.26	4.68	4.65	4.40
ขนาดเล็ก	4.26	-	0.42	0.39	0.14
ขนาดกลาง	4.68	-	-	0.03*	0.28
ขนาดใหญ่	4.65	-	-	-	0.25
ขนาดใหญ่พิเศษ	4.40	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4.15 พบว่า บทบาทผู้บริหาร ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน
ตามความคิดเห็นของครู จำแนกขนาดของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่กับโรงเรียนขนาด
กลาง มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนขนาดของโรงเรียนอื่น ๆ
มีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 4.16 การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่เกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริม
คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ด้านการบริหารทั่วไป
เป็นรายคู่

ด้านบริหารทั่วไป	\bar{X}	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	ขนาดใหญ่ พิเศษ
		4.28	4.75	4.65	4.38
ขนาดเล็ก	4.28	-	0.47	0.37	0.10
ขนาดกลาง	4.75	-	-	0.10	0.37
ขนาดใหญ่	4.65	-	-	-	0.27
ขนาดใหญ่พิเศษ	4.38	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4.16 พบว่า บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน
ตามความคิดเห็นของครู จำแนกขนาดของโรงเรียน ด้านการบริหารทั่วไป พบว่า ความคิดเห็น
ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 4.17 การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่เกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริม
 คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขต
 พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ด้านการจัดกิจกรรม
 การเรียนการสอน

ด้านการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน	\bar{X}	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	ขนาดใหญ่ พิเศษ
		4.19	4.69	4.65	4.40
ขนาดเล็ก	4.19	-	0.50	0.46	0.21
ขนาดกลาง	4.69	-	-	0.04*	0.29
ขนาดใหญ่	4.65	-	-	-	0.25
ขนาดใหญ่พิเศษ	4.40	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4.17 พบว่า บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน
 ตามความคิดเห็นของครู จำแนกขนาดของโรงเรียน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า
 โรงเรียนขนาดใหญ่กับ โรงเรียนขนาดกลาง มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
 ระดับ .05 ส่วนขนาดของโรงเรียนอื่นๆ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ตาราง 4.18 การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่เกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริม
คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ด้านการจัดกิจกรรม
ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม

ด้านการจัดกิจกรรม ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม	\bar{X}	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	ขนาดใหญ่ พิเศษ
ขนาดเล็ก	4.37	-	0.29	0.30	0.08
ขนาดกลาง	4.66	-	-	0.01**	0.21
ขนาดใหญ่	4.67	-	-	-	0.22
ขนาดใหญ่พิเศษ	4.45	-	-	-	-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4.18 พบว่า บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน
ตามความคิดเห็นของครู จำแนกขนาดของโรงเรียน ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม
จริยธรรม พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่กับโรงเรียนขนาดกลาง มีความคิดเห็นแตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนขนาดของโรงเรียนอื่น ๆ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ตาราง 4.19 การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่เกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริม
คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ด้านการติดตามและ
ประเมินผล

ด้านการติดตามและ ประเมินผล	\bar{X}	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	ขนาดใหญ่ พิเศษ
		4.19	4.64	4.64	4.37
ขนาดเล็ก	4.19	-	0.42	0.39	0.14
ขนาดกลาง	4.64	-	-	0.03*	0.28
ขนาดใหญ่	4.64	-	-	-	0.25
ขนาดใหญ่พิเศษ	4.37	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4.19 พบว่า บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของ
นักเรียนตามความคิดเห็นของครู จำแนกขนาดของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่กับ
โรงเรียนขนาดกลาง มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนขนาด
ของโรงเรียนอื่น ๆ มีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 สรุปข้อเสนอแนะบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ปราชญ์ผลดังแสดงในตาราง 4.20

ตาราง 4.20 ข้อเสนอแนะความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน	ความถี่	ร้อยละ
1	ครูมีการจัดการเรียนการสอนโดยสอดแทรก เนื้อหา เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมในบทเรียน	41	60.29
2	ผู้บริหารและครูควรประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งในและนอกโรงเรียน	36	52.94
3	มีกิจกรรมทำบุญตักบาตร ในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา	28	41.17
4	จัดกิจกรรมค่ายคุณธรรมและสวดมนต์ในวันสุกสัปดาห์	25	36.76
5	การจัดเก็บข้อมูล สรุป โครงการ เพื่อนำผลที่ได้ไปปรับปรุง และพัฒนาต่อไป	19	27.94
6	จัดการเรียนการสอนอย่างเป็นกัลยาณมิตร รักใคร่ ห่วงใย เอาใจใส่นักเรียนอย่างเท่าเทียมกัน	18	26.47
7	มีการกำกับติดตาม ตรวจสอบ นิเทศนักเรียนและครูในระดับชั้นอย่างต่อเนื่องเป็นประจำและเป็นปัจจุบัน	17	25.00
8	การจัดทำเอกสาร สื่อในการส่งเสริมกิจกรรมคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียน	14	20.58
9	โรงเรียนประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียนของคณะครูและนักเรียน ละลายพฤติกรรม และกำหนดระเบียบ การปฏิบัติให้ชัดเจนและทุกคนต้องช่วยกันปฏิบัติอย่างเคร่งครัด	12	17.64
10	โรงเรียนให้ความสำคัญในการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียน ร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา	10	14.70

ตาราง 4.20 (ต่อ)

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน	ความถี่	ร้อยละ
11	ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้นักเรียนมีจิตสำนึกในตนเอง โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน	8	11.76
12	ฝ่ายบริหารกำหนดนโยบาย มีการลงมือปฏิบัติร่วมกัน เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ปฏิบัติ	7	10.29
13	จัดกิจกรรมสร้างความสามัคคี ผู้บริหาร ครูและนักเรียน	6	8.82
14	โรงเรียนร่วมรณรงค์แต่งกายชุดขาวในวันพระ	5	7.35
15	มีการฝึกสมาธิให้นักเรียนก่อนขึ้นชั้นเรียน	4	5.88

จากตาราง 4.20 พบว่าข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 โดยรวมมีผู้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจำนวน 68 คน โดยประเด็นที่มีผู้เสนอแนะมากที่สุด คือครูมีการจัดการเรียนการสอน โดยสอดแทรก เนื้อหา เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ในบทเรียน รองลงมา คือ ผู้บริหารและครูควรประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งในและนอก โรงเรียน ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ผู้วิจัยได้สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะตามลำดับต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. สมมติฐานของการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะ
 - 6.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้
 - 6.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามวุฒิการศึกษาและขนาดของโรงเรียน

สมมติฐานการวิจัย

1. ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 แตกต่างกัน

2. ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 แยกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1.1 ประชากร ได้แก่ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 66 โรงเรียน รวมครูทั้งหมด ครูจำนวน 2,673 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มตัวอย่างจากประชากร โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 : 608 - 610 ; อ้างถึงใน ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2542 : 148 - 149) ได้จำนวน 331 คน จากนั้นทำการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) ตามสัดส่วนของขนาดโรงเรียนแล้วทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม โดยผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมและผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ หลังจากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ เพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือกับครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ผลปรากฏว่าแบบสอบถาม จำนวน 40 ข้อ ผ่านเกณฑ์ทั้งหมด 40 ข้อ โดยมีค่า r อยู่ระหว่าง 1.95 - 9.22 หลังจากนั้นหาความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีของครอนบาค ผลปรากฏว่า ได้ค่าความเชื่อมั่น .9537 (รายละเอียดดังภาคผนวก หน้า 141)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยยื่นคำร้องต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อขอให้ออกหนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม โดยส่งถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

3.2 ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ออกหนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม โดยส่งถึงผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 เพื่อขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่าง

3.3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 เพื่อแจกจ่ายไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและกำหนดวันรับแบบสอบถามคืน จำนวน 331 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการวิเคราะห์การแจกแจงความถี่และร้อยละ (Percentage) เสนอข้อมูลเป็นตารางแสดงร้อยละ

4.2 การวิเคราะห์การศึกษายาพทาผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ตามความคิดเห็นของครู โดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยรวมและรายด้าน โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2546 : 163)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 ความหมาย มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 ความหมาย มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 ความหมาย มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 ความหมาย มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 ความหมาย มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4.3 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยการทดสอบค่า Independent Sample t - test กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

4.4 การเปรียบเทียบสภาพบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยการทดสอบค่า F - test (One - Way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างให้ทำการทดสอบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe' Method) กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

4.5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ด้วยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ (Percentage) เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50, S.D. = 0.50$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริการทั่วไปและด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและด้านการติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับมาก โดยด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.53, S.D. = 0.46$) ส่วนด้านการติดตามและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.46, S.D. = 0.55$)

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน วุฒิกศศึกษาปริญญาตรี โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52, S.D. = 0.48$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนวุฒิกศศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43, S.D. = 0.53$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้าน อยู่ในระดับมาก

3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50, S.D. = 0.43$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า โรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนโรงเรียนอื่น ๆ อยู่ในระดับมาก

4. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ได้แก่ ครูมีการจัดการเรียนการสอนโดยสอดแทรก เนื้อหา เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ในบทเรียน ผู้บริหารและครูควรประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งในและนอกโรงเรียน มีกิจกรรมทำบุญตักบาตรในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา กำหนดนโยบาย มีการลงมือปฏิบัติร่วมกัน เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ปฏิบัติ จัดการเรียนการสอนอย่างเป็นกัลยาณมิตร รักใคร่ ห่วงใย เอาใจใส่แก่นักเรียนอย่างเท่าเทียมกัน โรงเรียนให้ความสำคัญในการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม

จริยธรรมแก่นักเรียน ร่วมกิจกรรม วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ร่วมรณรงค์แต่งกายชุดขาวในวันพระเพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้นักเรียนมีจิตสำนึกในตนเอง โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน มีการฝึกสมาธิให้นักเรียนก่อนขึ้นชั้นเรียน จัดกิจกรรมค่ายคุณธรรมและสวดมนต์ในวันสุดสัปดาห์ ประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียนของคณะครูและนักเรียน ละครพฤติกรรมและกำหนดระเบียบ การปฏิบัติให้ชัดเจนและทุกคนต้องช่วยกันปฏิบัติอย่างเคร่งครัด

อภิปรายผล

จากการศึกษาบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 พบว่ามีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

1. ผลจากการวิเคราะห์บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริการทั่วไป และด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและด้านการติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับมาก โดยด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนด้านการติดตามและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ที่ผลการวิจัยได้เช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า กระทรวงศึกษาได้ประกาศเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษา โดยยึดคุณธรรมนำความรู้ พัฒนาคนโดยใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2552 : 1 - 2) พระราชบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ด้วยยุทธศาสตร์การพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และขยายไปสู่ทีมงานร่วมกันสร้างเครือข่ายการพัฒนาให้เข้มแข็ง โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ การพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้เป็นคนดี คนเก่งและมีความสุขเพื่อเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์อันจะส่งผลให้เติบโตเป็นสมาชิกของชุมชนที่มีความเข้มแข็งต่อไปในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ถวัลย์ บัวสละ (2550 : บทคัดย่อ) ศึกษาการดำเนินงานของผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนตามทัศนะของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พบว่า การดำเนินงานของผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนตามทัศนะของข้าราชการครู ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการกำหนดนโยบาย ด้านจัดสภาพแวดล้อม ด้านนิเทศการเรียนและการสอน ด้านกิจกรรมนักเรียน อยู่ในระดับมากทุกด้าน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กาญจนา ชาศิริมย์ (2555 : 78 - 79) ได้ทำการศึกษาเรื่อง บทบาทของครู

ในการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทของครูในการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านแล้วเรียงอันดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านการเป็นแบบอย่าง ด้านการอบรมสั่งสอน และด้านการติดตามผล 2) ผลการเปรียบเทียบบทบาทของครูในการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียน จำแนกตามเพศและวุฒิการศึกษา โดยรวมแตกต่างกัน 3) ผลการเปรียบเทียบบทบาทของครูในการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียน จำแนกตามประสบการณ์การสอน โดยรวมแตกต่างกัน โดยครูที่มีประสบการณ์การสอนน้อยกว่า 10 ปี มีบทบาทในการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนสูงกว่าครูที่มีประสบการณ์การสอนตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป 4) ผลการเปรียบเทียบบทบาทของครูในการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียน จำแนกตามสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกัน โดยครูโรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 3 มีบทบาทในการส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนสูงกว่าครูโรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 2 และครูโรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 2 บทบาทในการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนสูงกว่าครูโรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 1

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน วุฒิการศึกษาปริญญาตรี โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้าน อยู่ในระดับมาก ผลวิจัยปรากฏเช่นนี้เพราะว่าผู้อำนวยการ และครูต่างก็มีบทบาทในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.43) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า โรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนโรงเรียนอื่น ๆ อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ฉัชชุกา อุ้นพิกุล (2556 : 109 - 110) ได้ทำการศึกษาเรื่อง สภาพการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านการนิเทศติดตามผล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนด้านการจัดกิจกรรม นักเรียนมีค่าเฉลี่ยต่ำ การเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการ และครู จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง พบว่าโดยรวมและราย ด้านไม่แตกต่างกัน การเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการ และครู จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่าโดยรวมและราย ด้านไม่แตกต่างกัน ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียน ได้แก่ ผู้อำนวยการ และครู ควรปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งใน และนอกโรงเรียน ในเรื่องการครองตนครองคน ครองงาน ครูควรวางตนให้เหมาะสมน่าับถือ ให้ความเป็นกันเองกับนักเรียน ต้องมีความจริงใจกับนักเรียน ไม่หวังแต่ความก้าวหน้าของตนเพียง อย่างเดียว สร้างความสามัคคีและให้ความสำคัญกับนักเรียน ควบคู่ไปกับความสำเร็จของงาน ผู้บริหาร และครูควรปฏิบัติตนอย่างเสมอต้นเสมอปลายกับนักเรียน

4. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 สรุปได้ว่า การปฏิบัติงานของผู้บริหารควรนำไปพัฒนาตนเอง องค์กรและผู้ที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งในและนอกโรงเรียน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ แก่นจันทร์ บุษผาชื่น (2554 : 127 - 128) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม แก่นผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ผลการศึกษาพบว่า กิจกรรมใน ปัจจุบันของสถานศึกษาในพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ในแต่ละกิจกรรมทั้ง 5 กิจกรรม พบว่า กิจกรรมที่ปฏิบัติมากที่สุด 2 อันดับ คือ กิจกรรมการพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และกิจกรรมการพัฒนาด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี สำหรับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อ การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม แก่นผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 โดยภาพรวมของการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพความ คาดหวังในอนาคต โดยภาพรวมของความคาดหวังให้ได้ปฏิบัติอยู่ระดับมากที่สุด กิจกรรมที่มีความ แตกต่างระหว่างกิจกรรมการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สภาพปัจจุบัน และสภาพความคาดหวังในอนาคต เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีการปฏิบัติมากที่สุด สองอันดับ ได้แก่ รายการ โรงเรียนจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยบูรณาการหลักไตรสิกขา (ศีล สมาธิ ปัญญา) ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และเชื่อมโยงกับชีวิตประจำวัน รองลงมาได้แก่ รายการ โรงเรียนจัดให้มีการนำเนื้อหาคุณธรรมจริยธรรมมาสอนโดยตรงในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา

และวัฒนธรรม รายการ โรงเรียนมีการเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้เกี่ยวกับเทคนิค วิธีการ อบรม สักสอน คุณธรรม จริยธรรม ให้ผู้ปกครองทราบ เช่น จดหมายสื่อสาร แผ่นพับ เสียงตามสาย วิทยุชุมชน เว็บไซต์ ซึ่งมีค่าเท่ากัน ตามลำดับ ส่วนคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนที่ต้องการให้ แสดงออกมากที่สุด 2 อันดับ คือ 1) รายการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ที่สุด 2) รายการชอบศึกษา ค้นคว้า สอบถามความรู้ความจริงอยู่เสมอและรายการใช้ทรัพย์สินของตนเองและของส่วนรวม อย่างคุ้มค่า ซึ่งมีค่าเท่ากัน สำหรับแนวทางในการจัดกิจกรรมของสถานศึกษาในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม แก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 4 ในภาพรวมมีการปฏิบัติดีมากที่สุดทุกกิจกรรม ซึ่งหากพิจารณาแนวทางที่เหมาะสม จากค่าความต่างมากที่สุด 2 อันดับ คือ การพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบด้วย การสอน โดยตรง การสอนสอดแทรกและการสอนบูรณาการในสาระต่าง ๆ และการพัฒนาด้วยการนำผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยมีจุดเด่น คือ ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียนอย่างสม่ำเสมออย่างต่อเนื่อง และจุดด้อย คือ ด้านการติดตามและประเมินผล ทางโรงเรียนต้องให้ความสำคัญ ในการติดตามและประเมินผล จัดหาเอกสารและคู่มือดำเนินงานการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ของนักเรียน กำหนดปฏิทินการดำเนินโครงการ ดำเนินงานการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของ นักเรียนตามแผนการนิเทศภายใน การแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการ ดำเนินงานโครงการ สรุปรายงานผลการประเมินกิจกรรมต่อผู้บริหารเพื่อปรับปรุงและพัฒนาต่อไป

1.2 การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ควรเน้นการปฏิบัติของนักเรียน ครูและผู้บริหารอย่างสม่ำเสมอ ดำเนินงานตามแผนงาน ให้ชุมชนมีส่วนร่วม เช่น การจัดกิจกรรม เข้าค่ายลูกเสือ เนตรนารี เพื่อส่งเสริมวินัย คุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน กิจกรรมกีฬาภายใน เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ด้านการมีน้ำใจนักกีฬา การสนับสนุนจากหน่วยงาน องค์กรหรือชุมชนในการส่งเสริมกิจกรรมค่ายคุณธรรม จริยธรรม การจัดทำหลักสูตร มุ่งปลูกฝัง คุณธรรมจริยธรรมที่หลากหลายและต่อเนื่อง ได้แก่ โรงเรียนวิถีพุทธ กิจกรรมสวดมนต์ยาว ในวันศุกร์สุดสัปดาห์ การอบรมครูและนักเรียนเป็นแกนนำในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม และการจัดสัมมนา ทัศนศึกษาให้กับคณะครู นักเรียนเพื่อสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียน

1.3 โรงเรียนควรดำเนินการเสริมสร้างและพัฒนาคุณธรรมทั้งครูและผู้บริหารในการส่งเสริมบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี การจงใจ การสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู การฝึกอบรมและการสร้างวินัยในการพัฒนาเจตคติ ปุถุจริตสำนึกที่ดีในการประพฤติตามหลักพระพุทธศาสนา อันจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนต่อไป

1.4 จากผลการวิจัย ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของผู้บริหารควรนำไปพัฒนาตนเอง องค์กรและผู้ที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งในและนอกโรงเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จากข้อค้นพบในขอบเขตที่ดำเนินการ ผู้วิจัยเห็นว่า น่าจะมีการศึกษาวิจัยในเรื่องราวต่าง ๆ ดังนี้

2.1 ควรมีการศึกษาเพื่อแก้ไขปัญหาการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนและการพัฒนาต่อไป

2.2 ควรมีการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับสภาพการส่งเสริมวินัย และการป้องกันการกระทำผิดทางวินัยของข้าราชการครู เพื่อเป็นประโยชน์และแนวทางการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนต่อไป

2.3 ควรมีการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการโรงเรียนวิถีพุทธ โดยบูรณาการทุกกลุ่มสาระ เพื่อนำผลการศึกษาไปพัฒนา นักเรียน ครู และผู้บริหาร ในการดำเนินงานต่อไป

2.4 ควรมีการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับคุณธรรมของผู้บริหาร ในโรงเรียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมศาสนา. (2550). แผนพัฒนาส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. กระทรวงวัฒนธรรมชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย โรงพิมพ์(อัคราเสนา).
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2543). แนวทางการดำเนินงานการปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ :
คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2544). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้า
พัสดุภัณฑ์.
- _____. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และ ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)
พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.ท.).
- _____. (2548). แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธ (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ : สำนักพัฒนา
นวัตกรรมการจัดการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2552). ความรู้ด้านพฤติกรรมมนุษย์และทักษะการครองตน. กรุงเทพฯ :
กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2553). ตัวชี้วัดการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธ. กรุงเทพฯ : ออนป้า.
- _____. (2554). รายงานการประเมินการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนใน
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (พิมพ์ครั้งที่ 15). กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- กาญจนา ชาตรีรัมย์. (2555). บทบาทของครูในการส่งเสริมจริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนในสังกัด
เทศบาลนครแหลมฉบัง. วิทยานิพนธ์ คศ.ม. (การบริหารการศึกษา) ชลบุรี : บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กীরติ ศรีวิเชียร. (2552). หลักและระบบการบริหารการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2). ขอนแก่น :
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- แก่นจันทร์ บุปผาชื่น. (2554). การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา).
เชียงราย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- คณะรักษาความสงบแห่งชาติ. (2557). สันติ/สามัคคี/ปรองดอง/คำนิยม 12 ประการของ คสช.
สืบค้นเมื่อ วันที่ 20 ธันวาคม 2559 จาก <http://www.subsettee.blogspot.com>.

- จุมพล พุฒิกัทรชีวิน. (2546). การวิจัยและพัฒนาระบบการสร้างความคิด มีคุณธรรมจังหวัด
ฉะเชิงเทรา เพชรบุรี และพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). เชียงใหม่
บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชุตีเทพ ทองเรือง. (2559). สภาพการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4. วิทยานิพนธ์ ศ.ม. (บริหารการศึกษา). บุรีรัมย์
บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ชำเลื่อง วุฒิจันทร์. (2552). การพัฒนาจริยธรรม (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : สหธรรมิก.
- เขวง เตชะ โกศยะ. (2553). การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม. (ออนไลน์). สืบค้นเมื่อ วันที่ 20
ธันวาคม 2559 จาก <http://reportgo.blogspot.com/>.
- ณัฐชดา อุ๋นพิกุล. (2556). สภาพการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2. วิทยานิพนธ์ ศ.ม.
(บริหารการศึกษา). บุรีรัมย์ บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ดวงเดือน พันธุนาวิน. (2552). ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรมกับพฤติกรรมการทำงานของข้าราชการ
ไทย. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- ถวัลย์ บัวสละ. (2550). การดำเนินงานของผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนตาม
ทัศนะของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1. วิทยานิพนธ์
ศษ.ม.(บริหารการศึกษา). เชียงใหม่ บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เดวิยน พันธุ์อนุ. (2546). การศึกษาพฤติกรรมด้านคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นครูผู้สอนและ
ประธานกรรมการโรงเรียน. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม.(การบริหารการศึกษา)
มหาสารคาม บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ทิพวรรณ แสนมงคล. (2547). การประเมินโครงการโรงเรียนวิถีพุทธของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์
เชียงดาว อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา).
เชียงใหม่ บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ทิตนา เขมมณี. (2547). ศาสตร์การสอน (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ทัศนีย์ ผลเนืองมา และคณะ. (2547). รายงานการวิจัยรูปแบบของการจัดประสบการณ์เพื่อปลูกฝัง
จริยธรรมแก่เด็กนักเรียนด้วยการสอนเป็นคณะ. กรุงเทพฯ : โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม.

- นิยม ไผ่โสภา. (2546). พฤติกรรมการครองตน ครองคน ครองงาน ตามแนวพุทธธรรม
ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครพนม. การบริหาร
การศึกษา. มหาสารคาม บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นवलลอ แสงสุข. (2544). การศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมให้แก่แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต : บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- บุษยา เขื่อนแก้ว. (2556). การบริหารกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมนักเรียนของโรงเรียน
เอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.
(การบริหารการศึกษา). ระยอง : มหาวิทยาลัยพะเยา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2546). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญยืน สุภาพ และคณะ. (2552). ปัญหาการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมประกอบการสอน
จริยธรรมของผู้บริหาร โรงเรียน ครู อาจารย์ ผู้สอนและนักเรียน. กรุงเทพฯ : ศรีเมือง
การพิมพ์.
- ประภาศรี สีหอำไพ. (2541). พื้นฐานการศึกษาทางศาสนาและจริยธรรม (พิมพ์ครั้งที่ 2).
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2553). พื้นฐานการศึกษาทางศาสนาและจริยธรรม (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประเวศ วะสี. (2550). ระบบการศึกษาที่คุณธรรมนำความรู้. กรุงเทพฯ : เจริญผล นนทบุรี.
- ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2542). ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤกษศาสตร์และสังคมศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 2).
บุรีรัมย์ : ภาควิชาทดสอบและวิจัยทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
บุรีรัมย์.
- ปรีชา คัมภีร์ปกรณ์. (2549). การบริหารทรัพยากรการศึกษาแนวคิดบริหารทรัพยากรการศึกษา.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พวงศักดิ์ จันทรสุนทร. (2551). การส่งเสริมจริยธรรมในการเรียนการสอน (พิมพ์ครั้งที่ 2).
กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต) (2540). พระพุทธศาสนาพัฒนาคนและสังคม. กรุงเทพฯ : กองการ
พิมพ์ฝ่ายประชาสัมพันธ์ กฟผ.
- พระเทวินทร์ เทวินโท. (2552). พุทธจริยศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 2). นนทบุรี : สหมิตรพรินติ้ง.

วรรณวิมล ทองงาม. (2553). สภาพและปัญหาการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต. สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

วสิน อินทสระ. (2541). พุทธจริยศาสตร์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ทองกาว.

สงัด อุทรานันท์. (2550). การนิเทศการศึกษาหลักการ ทฤษฎีและปฏิบัติ (พิมพ์ครั้งที่ 2).
กรุงเทพฯ : มิตสยาม.

สาโรช บัวศรี. (2547). ปรัชญาคุณธรรมสำหรับครู (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต.

สำนักงานการปฏิรูปการศึกษา. (2543). แนวทางการดำเนินงานการปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ :
คุรุสภาลาดพร้าว.

สำนักงานการปฏิรูปการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ. (2553). แนวทางการดำเนินงานการปฏิรูป
การศึกษา. กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2548). แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธ.
กรุงเทพฯ : ออนป้า

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์
(ร.ส.พ.).

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2557). แนวทางส่งเสริมค่านิยมหลักของคนไทย 12
ประการ. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.

สมบูรณ์ พรรณนาภพ. (2550). คุณธรรมสำหรับนักบริหาร (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ :
ไทยวัฒนาพานิช.

สุวิมล ว่องวานิช และคณะ. (2543). รายงานผลการวิจัยเรื่องปัจจัยและกระบวนการที่เอื้อต่อการ
พัฒนาคุณธรรมระดับบุคคล เพื่อมุ่งความสำเร็จของส่วนรวมของนักศึกษา มหาวิทยาลัย.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อมรา เล็กเริงสินธุ์. (2542). คุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้บริหาร. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เสมาธรรม.

- Anthony, E.K. (2006). **Education of Character Person Program Studies that Affect a Student of the Elementary Pupil Studies Year that 6 Farm Tiny School Countryside.** Discipline Interactions. Dissertation Abstracts International. 62(11) : 1240-A.
- Best, A.L. (2005). **The Effect of the Presence of an Adult in the Classroom on Teacher/ Student Discipline Interactions.** Dissertation Abstracts International. 61(12) : 4656-A
- Bandura. (1977). **Albert Social Learning Theory.** Englewood Cliffs, N.J. : Prentice-Hall, p. 1.
- Dewey, M.J. (1975). **The Family and Moral Education.** In R.L. Mosher Ed, Moral Education : A First Generation of Research and Development New York : Praeger. p. 12-25
- Egner, D.E. (2004). **IDEA Reauthorization and the Issue of Student : A Case Student of Crisis policymaking in the United States Congress.** Discipline Interactions. Dissertation Abstracts International. 61(10) : 3950-A.
- Henson, J.K. (2000). **An Investigation of School Morale and Perception of School Climate Among Minority at Risk Student (At Risk Minority Student).** Dissertation Abstracts International. 61(02) : 52-12A.
- Holden, S. (2001). **English for Specific Purpose.** London. United States Department of Transportation-Federal Highway Administration.
- Piaget, J. (1960). **The Moral Judgment of the Childs.** London : Routledge & Kegan Paul,p.1
- Kohlberg, L. (1964). **Development of Characteristic and Ideology, Review of Child Development Research.** Connecticut : Connecticut Printers, Inc., p. 5.
- Parker, D. (2007). **The Dean of Student Perceptions of Relationship Between Discipline Practices and Recurrent Behavior Referrals of at-risk High School Student in Suburban Setting.** Dissertation Abstracts International. 68(1) : unpagued ; June
- Rest, J.R. (1977). **An Interdisciplinary Approach to Moral Education.** In M.W.Berkowitz, & F.Oser,(Edsn). Moral Education : Theory and Application.Hillsdale, N J : L.Erlbaum.Foresman. p. 6-11
- Royal, J.K. (2007) .**The Identification of Student Discipline Problems Resulting in In-School and Out-of-School Suspension by Comparing Gender and Grade Level of High School Student.** Discipline Interactions. Dissertation Abstracts International. 64(08) : 2733-A.

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Burirum Rajabhat University

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
Buriram Rajabhat University

ที่ ศธ.๐๕๔๕.๑๓/ว๙๙

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๓๐๐๐

๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นายวัชรบูรณ์ บุญชู

ด้วย นางสาวยุพิน คะเนวัน นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต ๓๒ โดยมี อาจารย์ ดร.ธนิศ กรอธพงศ์ เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้
ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ
ตรวจสอบเครื่องมือในการทำการวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอน
ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นอมล สมकुณา)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๕๖๓ ๓๒๒๓ ต่อ ๗๔๐๑-๒

โทรสาร ๐ ๔๕๖๓ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

ที่ ศธ.๐๕๔๕.๑๑/๑๘๙

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๓๐๐๐

๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นายศุภฤกษ์ พลายงาม

ด้วย นางสาวยุพิน คะเนวัน นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต ๓๒ โดยมี อาจารย์ ดร.ธนิน กรอติพงศ์ เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้
ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ
ตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอน
ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมคุณมา)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๕๖๓ ๑๒๒๑ ต่อ ๗๕๐๓-๒

โทรสาร ๐ ๔๕๖๓ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๕๖๘ ๑๖๕๖

ที่ ศธ.๐๕๔๕.๑๑/ว๔๙

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นายชาติ อัครสุบุตร

ด้วย นางสาวยุพิน คณะวัน นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต ๓๒ โดยมี อาจารย์ ดร.ธนิศ กรออิหงส์ เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้
ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ
ตรวจสอบเครื่องมือในการทำการวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอน
ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมकुณา)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๕๖๑ ๑๒๒๓ ต่อ ๗๔๐๑-๒

โทรสาร ๐ ๔๕๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือการวิจัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
Buriram Rajabhat University

ที่ ศธ.๐๕๔๕.๑๓/ว๑๐๓

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตเคราะห้ทดลองเครื่องมือการวิจัย

เรียน โรงเรียนเมืองโพธิ์ชัยพิทยาคม

ด้วย นางสาวยุทิน คะเนวัน นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓๒ โดยมี อาจารย์ ดร.ธนิศ กรออิพงษ์ เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ในการนี้ นักศึกษามีความประสงค์ ในการทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัยที่จะใช้กลุ่มตัวอย่างจริง เพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือในการวิจัย

ดังนั้นจึงขออนุญาตให้ นางสาวยุทิน คะเนวัน ใช้เครื่องมือในการวิจัย กับกลุ่มตัวอย่าง สำหรับกำหนดการทำงานผู้ทำการวิจัยจะประสานในรายละเอียดอีกครั้ง มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมคุณา)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานคณบดี

โทร ๐ ๔๕๖๓ ๓๒๒๓ ต่อ ๗๔๐๓-๒

โทรสาร ๐ ๔๕๖๓ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

ที่ ศธ.๐๕๔๕.๑๑/ว๓๐๑

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือการวิจัย

เรียน โรงเรียนหนองหงส์พิทยาคม

ด้วย นางสาวยุพิน คະเนวัน นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓๒ โดยมี อาจารย์ ดร.ธนิศ กรออิพงศ์ เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ในการนี้ นักศึกษามีความประสงค์ ในการทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัยที่จะใช้กลุ่มตัวอย่างจริง เพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือในการวิจัย

ดังนั้นจึงขออนุญาตให้ นางสาวยุพิน คະเนวัน ใช้เครื่องมือในการวิจัย กับกลุ่มตัวอย่าง สำหรับกำหนดการทำงานผู้ทำการวิจัยจะประสานในรายละเอียดอีกครั้ง มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นงมล สมकुณา)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานคณบดี

โทร ๐ ๔๔๖๓ ๓๒๒๓ ต่อ ๗๔๐๓-๒
โทรสาร ๐ ๔๔๖๓ ๒๘๕๘
มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

ที่ ศธ.๐๕๔๕.๑๓/ว๓๐๓

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตเคราะหืทดลองเครื่องมือการวิจัย

เรียน โรงเรียนบุรีรัมย์พิทยาคม

ด้วย นางสาวยุพิน คณะเนวัน นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓๒ โดยมี อาจารย์ ดร.ธนิน กรอธพิงค์ เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ในการนี้ นักศึกษามีความประสงค์ ในการทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัยที่จะใช้กลุ่มตัวอย่างจริง เพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือในการวิจัย

ดังนั้นจึงขออนุญาตให้ นางสาวยุพิน คณะเนวัน ใช้เครื่องมือในการวิจัย กับกลุ่มตัวอย่าง สำหรับกำหนดการทำงานผู้ทำการวิจัยจะประสานในรายละเอียดอีกครั้ง มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมคุณา)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานคณบดี

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๔๐๑-๒
โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘
มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

ที่ ศธ.๐๕๔๕.๑๑/ว๓๐๑

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๓๐๐๐

๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือการวิจัย

เรียน โรงเรียนสตึก

ด้วย นางสาวยุพิน คະเนวัน นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓๒ โดยมี อาจารย์ ดร.ธนิศ กรออิพงษ์ เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ในการนี้ นักศึกษามีความประสงค์ ในการทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัยที่จะใช้กลุ่มตัวอย่างจริง เพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือในการวิจัย

ดังนั้นจึงขออนุญาตให้ นางสาวยุพิน คະเนวัน ใช้เครื่องมือในการวิจัย กับกลุ่มตัวอย่าง สำหรับกำหนดการทำงานผู้ทำการวิจัยจะประสานในรายละเอียดอีกครั้ง มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมคุณา)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานคณบดี

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๓ ต่อ ๗๔๐๓-๒

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๓๖๕๖

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ที่ ศธ.๐๕๔๕.๑๓/ว๓๐๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน โรงเรียนสูงเนินพิทยาคม

ด้วย นางสาวยุพิน คชนวัน นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ๓๒ โดยมี อาจารย์ ดร.ธนิญ กรอพิหงส์ เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ในการนี้ นักศึกษามีความประสงค์เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัยดังกล่าว

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นอมล สมकुณา)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๕๖๓ ๓๒๒๓ ต่อ ๓๕๐๓-๒

โทรสาร ๐ ๔๕๖๓ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๕๖๘ ๓๖๕๖

ที่ ศธ.๐๕๔๕.๑๓/ว๑๐๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน โรงเรียนตาจวงพิทยาสรรค์

ด้วย นางสาวยุพิน คณะวัน นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ๓๒ โดยมี อาจารย์ ดร.ธนิศ กรอพิหงศ์ เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ในการนี้ นักศึกษามีความประสงค์เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัยดังกล่าว

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมकुณา)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๕๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๔๐๑-๒

โทรสาร ๐ ๔๕๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

ที่ ศธ.๐๕๔๕.๓๑/ว๓๐๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุมัติแยกแบบสอบถาม

เรียน โรงเรียนสามัคคีพิทยาคม

ด้วย นางสาวยุพิน ตะเนวัน นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ๓๒ โดยมี อาจารย์ ดร.ธนิศ กรออิพงษ์ เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ในการนี้นักศึกษามีความประสงค์เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัยดังกล่าว

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมकुณา)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๕๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๗๔๐๑-๒

โทรสาร ๐ ๔๕๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

ที่ ศธ.๐๕๔๕.๑๑/ว๓๐๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน โรงเรียนห้วยหินพิทยาคม

ด้วย นางสาวอุษิน คະเนวัน นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ๓๒ โดยมี อาจารย์ ดร.ธนิศ กรอสิงห์ เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ในการนี้ นักศึกษามีความประสงค์เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัยดังกล่าว

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมकुณา)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๓ ต่อ ๗๔๐๑-๒

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

ที่ ศธ.๐๕๔๕.๑๑/ว๑๐๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๓๐๐๐

๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน โรงเรียนหนองก๊กพิทยาคม

ด้วย นางสาวยุพิน คณะวัน นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ๓๒ โดยมี อาจารย์ ดร.ธนิศ กรออิทงศ์ เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ในการนี้ นักศึกษามีความประสงค์เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัยดังกล่าว

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมคุณา)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๕๖๓ ๑๒๒๓ ต่อ ๗๔๐๑-๒
โทรสาร ๐ ๔๕๖๓ ๒๘๕๘
มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

ที่ ศธ.๐๕๔๕.๑๑/ว๑๐๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจรัส อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๓๐๐๐

๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน โรงเรียนกระสังพิทยาคม

ด้วย นางสาวยุพิน คณะวัน นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ๓๒ โดยอาจารย์ ดร.ธนิศ กรออิพงศ์ เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ในการนี้ นักศึกษามีความประสงค์เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัยดังกล่าว

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมคุณา)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๓ ๓๒๒๓ ต่อ ๗๔๐๓-๒

โทรสาร ๐ ๔๔๖๓ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๓๖๕๖

ที่ ศธ.๐๕๔๕.๑๑/ว๓๐๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจรัส อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตแคะแค้นแบบสอบถาม

เรียน โรงเรียนพุทธไธสง

ด้วย นางสาวยุพิน คณะวัน นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ๓๒ โดยมี อาจารย์ ดร.อนิน กรออิพงษ์ เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ในการนี้ นักศึกษามีความประสงค์เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัยดังกล่าว

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมคุณา)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๕๖๓ ๑๒๒๓ ต่อ ๗๔๐๓-๒
โทรสาร ๐ ๔๕๖๓ ๒๘๕๘
มือถือ ๐๘ ๖๕๖๘ ๑๖๕๖

ที่ ศธ.๐๕๔๕.๑๑/ว๓๐๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน โรงเรียนโนนสุวรรณพิทยาคม

ด้วย นางสาวยุพิน คะเนวัน นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ๓๒ โดยมี อาจารย์ ดร.ธนิศ กรอสีหงส์ เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ในการนี้ นักศึกษามีความประสงค์เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัยดังกล่าว

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นงมล สมคุณา)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๕๖๓ ๓๒๒๓ ต่อ ๗๔๐๓-๒

โทรสาร ๐ ๔๕๖๓ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

ภาคผนวก ง
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ ผู้วิจัยจัดทำขึ้นเพื่อศึกษาบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรม
จริยธรรมของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ซึ่งแบบสอบถาม
ประกอบด้วย 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรม
จริยธรรมของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด (Open Ended Form) ที่เป็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

2. ขอความกรุณาตอบแบบสอบถามตามความคิดเห็นของท่าน ซึ่งการตอบแบบสอบถามนี้ไม่มี
ผลกระทบต่อหน้าที่การงานของท่านแต่อย่างใด

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบพระคุณมา ณ
โอกาสนี้

นางสาวยุพิน คะเนวัน

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ตอนที่ 1

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน เกี่ยวกับข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง

1. วุฒิกการศึกษา

- ปริญญาตรี
- สูงกว่าปริญญาตรี

2. ขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน

- ขนาดเล็ก จำนวนนักเรียนไม่เกิน 499 คน
- ขนาดกลาง จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 500 ถึง 1,499 คน
- ขนาดใหญ่ จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1,500 คนถึง 2,499 คน
- ขนาดใหญ่พิเศษ จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 2,500 คนขึ้นไป

ตอนที่ 2

แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน
ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32
คำชี้แจง

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตามความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการ
ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32
จำนวน 4 ด้าน คือ ด้านบริหารทั่วไป ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรม
ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ด้านการติดตามและประเมินผล มีระดับความพึงพอใจ ดังนี้

คะแนน 5	ความหมาย	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
คะแนน 4	ความหมาย	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
คะแนน 3	ความหมาย	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
คะแนน 2	ความหมาย	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
คะแนน 1	ความหมาย	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	รายการ	ระดับความ คิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ด้านการบริหารทั่วไป						
1.	ผู้บริหารได้วางแผนการบริหารงานและพัฒนาหลักสูตรการส่งเสริม คุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน					
2.	ผู้บริหารมีการแต่งตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบ ในการวางแผนการจัด กิจกรรมการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน					
3.	ผู้บริหารให้การสนับสนุนโครงการหรือกิจกรรมการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน					
4.	ผู้บริหารสนับสนุนการจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ เอื้อ ต่อการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน					
5.	ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ ความสามารถในการจัดกิจกรรม การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน					

ข้อที่	รายการ	ระดับความ กิดเห็น				
		5	4	3	2	1
6.	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้มีการใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นในการจัดกิจกรรมการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน					
7.	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน					
8.	โรงเรียนมีการประสานงานตามโครงการการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนต่อชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ					
9.	โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์ การดำเนินงานการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ					
10.	ผู้บริหารและครูปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมอันดีแก่นักเรียน					
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน						
11.	ผู้บริหารและคณะครูมีการร่วมมือกันวิเคราะห์ปัญหาพฤติกรรมนักเรียน และให้ความสำคัญกับการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนก่อนการดำเนินการตามโครงการ					
12.	โรงเรียนมีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน					
13.	โรงเรียนมีการบูรณาการการสอนเรื่องคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้					
14.	โรงเรียนมีการจัดทำและใช้สื่อการเรียนการสอนที่หลากหลายในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน					
15.	โรงเรียนมีวิทยากรท้องถิ่นเข้าร่วมการจัดการเรียนการสอนในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน					
16.	โรงเรียนจัดกิจกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาอย่างสม่ำเสมอ					

ข้อที่	รายการ	ระดับความ คิดเห็น				
		5	4	3	2	1
17.	โรงเรียนพัฒนาบุคลากรให้ปฏิบัติอย่างเหมาะสมและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน					
18.	โรงเรียนส่งเสริมให้มีพระพุทธรูป ภาพและสัญลักษณ์ เพื่อเป็นที่เคารพในห้องเรียน					
19.	โรงเรียนมีป้ายนิเทศและประชาสัมพันธ์ผลงานดีเด่นด้านคุณธรรม จริยธรรมของครู นักเรียน และชุมชนเนื่องในวันสำคัญทางศาสนา อย่างสม่ำเสมอ					
20.	โรงเรียนจัดให้มีสถานปฏิบัติธรรมเพื่อฝึกสมาธิและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม					
ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม						
21.	โรงเรียนมีการดำเนินงานตามแผนงานการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง					
22.	โรงเรียนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน					
23.	โรงเรียนจัดกิจกรรมเข้าค่ายลูกเสือ เนตรนารี เพื่อส่งเสริมวินัย คุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน					
24.	โรงเรียนจัดกิจกรรมกีฬาภายในเพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ด้านการมีน้ำใจนักกีฬา					
25.	โรงเรียนได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานองค์กรหรือชุมชนในการจัดกิจกรรมการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน					
26.	โรงเรียนมีกิจกรรมค่ายคุณธรรม จริยธรรม					
27.	โรงเรียนจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร มุ่งปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมที่หลากหลายและต่อเนื่อง					
28.	โรงเรียนจัดกิจกรรมสวดมนต์ยาวในวันศุกร์สุดสัปดาห์					

ข้อที่	รายการ	ระดับความ กิดเห็น				
		5	4	3	2	1
29.	โรงเรียนมีการอบรมครูและนักเรียนเป็นแกนนำในการส่งเสริม คุณธรรม จริยธรรม					
30.	โรงเรียนจัดสัมมนา ทัศนศึกษาให้กับคณะครู นักเรียนเพื่อสร้าง เสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียน					
ด้านการติดตามและประเมินผล						
31.	โรงเรียนจัดหาเอกสารและคู่มือดำเนินงานการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน					
32.	โรงเรียนกำหนดปฏิทินการดำเนินโครงการการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนของบุคลากรตลอดปีการศึกษา					
33.	โรงเรียนจัดทำและดำเนินงานการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของ นักเรียนตามแผนการนิเทศภายใน					
34.	โรงเรียนมีการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศ ติดตามและประเมินผล การดำเนินงานโครงการการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของ นักเรียน					
35.	โรงเรียนจัดให้มีการประเมินกิจกรรมการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน เพื่อวัดความพึงพอใจของนักเรียน					
36.	คณะกรรมการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล สรุปรายงานผลการ ประเมินกิจกรรมต่อผู้บริหาร					
37.	โรงเรียนจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการดำเนินงานการ ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน					
38.	ผู้บริหาร และครูศึกษาผลการดำเนินงานการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน เพื่อนำมากำหนดแนวทางในการพัฒนา ต่อไป					

ข้อที่	รายการ	ระดับความ กิดเห็น				
		5	4	3	2	1
39.	ผู้บริหาร ครู นักเรียนและผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการประเมิน ปฏิบัติกิจกรรมการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม					
40.	โรงเรียนมีการนำผลการประเมินกิจกรรมการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน มาเป็นแนวทาง การปรับปรุง โครงการ อย่างต่อเนื่อง					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของครูเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของ
นักเรียน ในโรงเรียนของท่าน

1. ด้านการบริหารทั่วไป

.....

.....

.....

2. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

.....

.....

.....

3. การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม

.....

.....

.....

4. การติดตามและประเมินผล

.....

.....

.....

ขอขอบคุณทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัย

ภาคผนวก จ

ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
Buriram Rajabhat University

ตารางผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบสอบถาม

ข้อ ที่	รายการ	ความคิดเห็น			$\sum R$	IOC	สรุปผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	ผู้บริหารได้วางแผนการบริหารงาน และพัฒนาหลักสูตรการส่งเสริม คุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
2	ผู้บริหารมีการแต่งตั้งคณะกรรมการ ผู้รับผิดชอบ ในการวางแผนการจัด กิจกรรมการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
3	ผู้บริหารให้การสนับสนุนโครงการ หรือกิจกรรมการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
4	ผู้บริหารสนับสนุนการจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ เอื้อต่อ การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของ นักเรียน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
5	ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ ความสามารถในการจัดกิจกรรมการ ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของ นักเรียน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
6	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้มีการใช้ แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นในการจัด กิจกรรมการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้

ตาราง (ต่อ)

ข้อ ที่	รายการ	ความคิดเห็น			$\sum R$	IOC	สรุปผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
7	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
8	โรงเรียนมีการประสานงานตามโครงการการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนต่อชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
9	โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์ การดำเนินงานการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
10	ผู้บริหารและครูปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมอันดีแก่นักเรียน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
11	ผู้บริหารและคณะครูมีการร่วมมือกันวิเคราะห์ปัญหาพฤติกรรมนักเรียน และให้ความสำคัญกับการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนก่อนการดำเนินการตามโครงการ	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
12	โรงเรียนมีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้

ตาราง (ต่อ)

ข้อ ที่	รายการ	ความคิดเห็น			$\sum R$	IOC	สรุปผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
13	โรงเรียนมีการบูรณาการการสอนเรื่อง คุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนใน ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
14	โรงเรียนมีการจัดทำและใช้สื่อการ เรียนการสอนที่หลากหลายในการ ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของ นักเรียน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
15	โรงเรียนมีวิทยากรท้องถิ่นเข้ามามี ร่วมในการจัดการเรียนการสอนในการ ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของ นักเรียน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
16	โรงเรียนจัดกิจกรรมในวันสำคัญทาง พระพุทธศาสนาอย่างสม่ำเสมอ	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
17	โรงเรียนพัฒนาบุคลากรให้ปฏิบัติ อย่างเหมาะสมและเป็นแบบอย่างที่ดี แก่นักเรียน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
18	โรงเรียนส่งเสริมให้มีพระพุทธรูป ภาพและสัญลักษณ์ เพื่อเป็นที่เคารพ ในห้องเรียน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
19	โรงเรียนมีป้ายนิเทศและ ประชาสัมพันธ์ผลงานดีเด่นด้าน คุณธรรม จริยธรรมของครู นักเรียน และชุมชนเนื่องในวันสำคัญทาง ศาสนาอย่างสม่ำเสมอ	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้

ตาราง (ต่อ)

ข้อ ที่	รายการ	ความคิดเห็น			$\sum R$	IOC	สรุปผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
20	โรงเรียนจัดให้มีสถานปฏิบัติธรรมเพื่อฝึกสมาธิและส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
22	โรงเรียนมีการดำเนินงานตามแผนงานการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
23	โรงเรียนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
24	โรงเรียนจัดกิจกรรมเข้าค่ายลูกเสือเนตรนารี เพื่อส่งเสริมวินัย คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
25	โรงเรียนจัดกิจกรรมกีฬาภายในเพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ด้านการมีน้ำใจนักกีฬา	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
26	โรงเรียนได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานองค์กรหรือชุมชนในการจัดกิจกรรมการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
27	โรงเรียนมีกิจกรรมค่ายคุณธรรมจริยธรรม	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
28	โรงเรียนจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรมุ่งปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมที่หลากหลายและต่อเนื่อง	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้

ตาราง (ต่อ)

ข้อ ที่	รายการ	ความคิดเห็น			$\sum R$	IOC	สรุปผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
29	โรงเรียนมีการอบรมครูและนักเรียน เป็นแกนนำในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
30	โรงเรียนจัดสัมมนา ทัศนศึกษาให้กับ คณะครู นักเรียนเพื่อสร้างเสริม คุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
31	โรงเรียนจัดหาเอกสารและคู่มือ ดำเนินงานการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
32	โรงเรียนกำหนดปฏิทินการดำเนิน โครงการการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนของบุคลากร ตลอดปีการศึกษา	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
33	โรงเรียนจัดทำและดำเนินงานการ ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของ นักเรียนตามแผนการนิเทศภายใน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
34	โรงเรียนมีการแต่งตั้งคณะกรรมการ นิเทศ ติดตามและประเมินผลการ ดำเนินงาน โครงการการส่งเสริม คุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
35	โรงเรียนจัดให้มีการประเมินกิจกรรม การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของ นักเรียน เพื่อวัดความพึงพอใจของ นักเรียน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้

ตาราง (ต่อ)

ข้อ ที่	รายการ	ความคิดเห็น			$\sum R$	IOC	สรุปผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
36	คณะกรรมการนิเทศ ติดตาม และ ประเมินผล สรุปรายงานผลการ ประเมินกิจกรรมต่อผู้บริหาร	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
37	โรงเรียนจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ เกี่ยวกับการดำเนินงานส่งเสริม คุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
38	ผู้บริหาร และครูศึกษาผลการ ดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน เพื่อนำมา กำหนดแนวทางในการพัฒนาต่อไป	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
39	ผู้บริหาร ครู นักเรียนและผู้ปกครอง มี ส่วนร่วมในการประเมิน ปฏิบัติ กิจกรรมการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
40	โรงเรียนมีการนำผลการประเมิน กิจกรรมการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน มาเป็น แนวทาง การปรับปรุง โครงการอย่าง ต่อเนื่อง	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

RELIABILITY ANALYSIS – ACALE (ALPHA)

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Item = 40

Alpha = .9537

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวยุพิน คณะวัน
วัน เดือน ปีเกิด	วันที่ 20 พฤษภาคม พ.ศ. 2524
สถานที่เกิด	อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	33 หมู่ที่ 11 ตำบลหนองผือ อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด 45180
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ตำแหน่ง ครู คศ.2
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนร่อนทองพิทยาคม ตำบลร่อนทอง อำเภอเสถียร จังหวัดบุรีรัมย์ 31240
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2536 ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองผือ อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด พ.ศ. 2542 มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนจตุรพักตรพิมาน รัชดาภิเษก อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด พ.ศ. 2548 วิทยาศาสตร์บัณฑิต (วท.บ.) สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ. 2562 ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์